

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

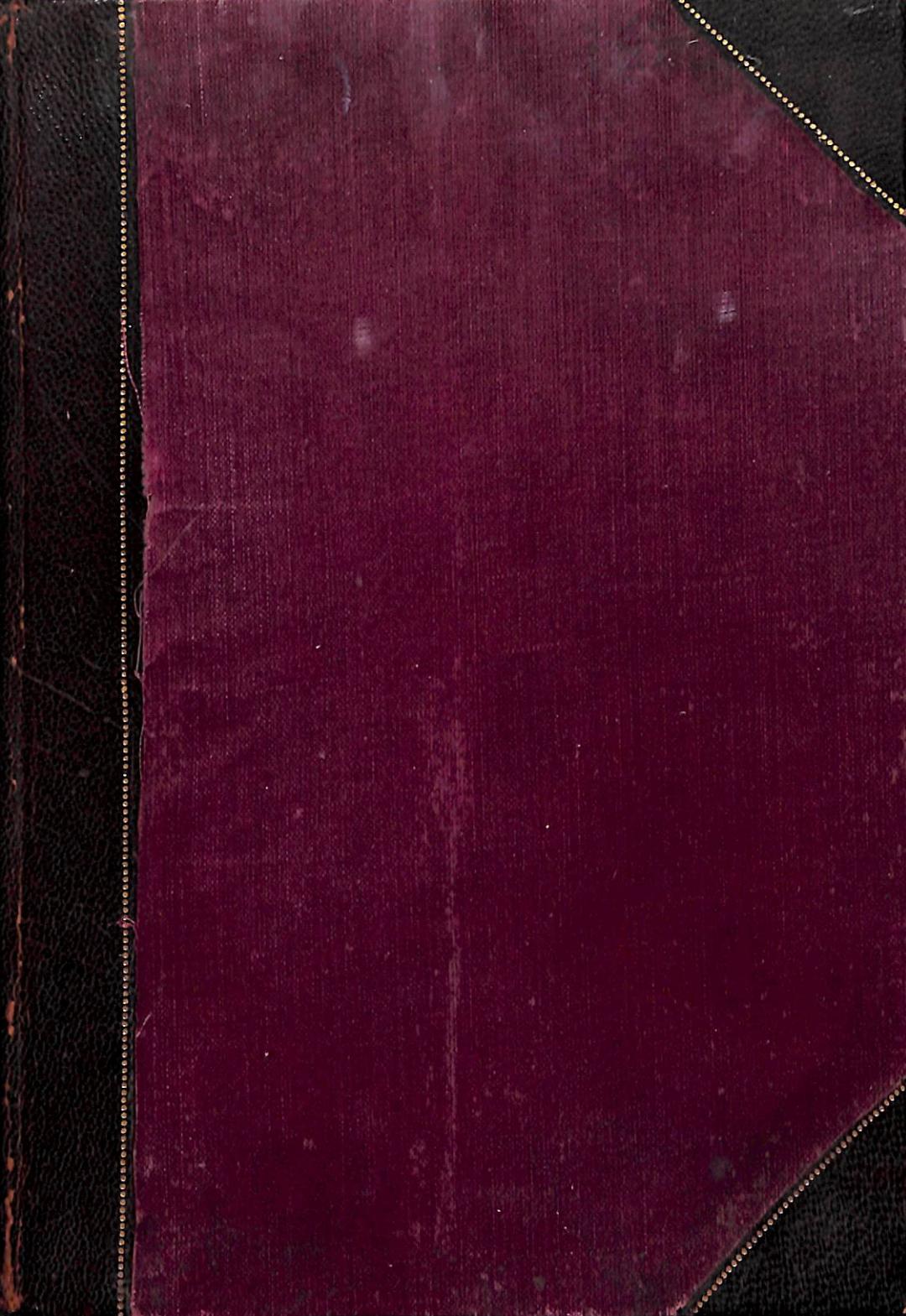
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

(237)

ՄԻՖԹԱՎՀ-ԻՒԼ-ԻՒԼՈՒՄ

مفتاح العلوم

ԵԱՆԻ

ՔԻԹԱՊԵԹԸ ՕՍՄԱՆԻՑԵՒ

ՍՈՒՀՅՈՒՆՔԵՐԼԻ ԹԱՀՍԻԼԻՉՈՒՆ ՓԵՐ ԳՈԼԱՑ ՊԵՐ ՈՒՍՈՒԼ :

ԷՍԼԻՐԻ

ՅԱԿՈՒԲ Յ. ՓԱՇԱԽԱՆ

ԹԱԳԸ ՍՈԼԻՄ

ՆԱՇԼՐԻ

ԳԱՍՊԱՐ Գ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ

معارف نشارت جلیله ستک ۲۹ تشرین اول سنه ۳۰۴ تاریخلو و ۷۳۰ نومروی رخصتنامه‌ی ایده
قصبار مطبوعه‌سنده طبع او لشدر.

Ի ՍԹԱՆ Պ 0 7

ԳԱՍՊԱՐ Գ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՄՈՐԴԱՍՏ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԵՍԻՆՏԵ Ն. 25

2 004

1889

ԶՕՆ

Ի ՅԻՇԱՑԱԿ ԽՈՐԻՆ ՄԵԾԱՐԱՆԱՅ ԵՒ ԵՐԱԽՏԵՌՅ

ԱՐ

ՍԵՐՈՎԱԲԵ ԷՖԵՆՏԻ

ԿԻՒՂՊԵՆԿԵԱՆ

ԱՆ ԶՈՒԳԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐՏՆ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԵ

Պունտան օն տօգուզ սէնէ էվիլ թէրթիալքէրտէի աճիզի
օլան «ՄիֆթԱՀ-ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒԻՄ» նամ գալախտ քիմապըն իքինմի
թապը տախի խայլը վագըթտան պէրի թիւքէնմիշ օլտուղունտան,
պու քէրրէ իւչիւննիւ տէֆա օլարագ, եէնիտէն թապու նէջ օլուն-
տու: Օլ վագըթքի մուգատուէմէ վէ խաթըմէմիզուէ միւզմէրը զամի-
րիմիզ թափսիլէն արզ ու պէյան գըլընմըշ օլմաղըն, տէֆաթէն թէ-
քէրրիւրինէ հաճէթ կէօրմէյիզ: Շու գատար վար քի, պու տէֆա քի
թապընտա՛, պազը իլավէլէր կըրատ էտիլմիշ օլտուղունտան, միւթա-
լասպնտա տահա զիյատէ խաթիֆատէ օլունաձաղը գարիյնի քիրամ
պիզզաթ միւթէրիփ օլապիլուրէլէր:

Շուրասը տախի մալում օլա քի, միւրատըմըլ խպրազը մալիւմաթ
օլմայըս, մահզա միլլէթիմին էթֆալընա նաչիզանէ պիր խըտմէթ էթ-
մէթ նկյէթը խալիսէսինէ միւսթէնէտ օլտուղընտան, միւթալասպնտա
րաղպէթ պույուրան էրալապը քէմալըն, մէջուռաթէլէրի օլապիլէճէք
սէնվ ու խաթաեանըն գալէմը ափվու իլէ թասհիհ պույուրմալարընը
թէմէննի խաէրիզ:

Հէման ձէնապը Հադգ. Փատիշահը թէպասիէրվէր՝ վէ Շահընշահը
մէարիփ քիւսթէր՝ Վէլինիմէթը պիմիննէթիմիզ՝ Փատիշահըմըզ էֆէն-
տիսիզ հազրէթլըրին՝ իլէլ էպէտ էրիփէ փիյրափ չէվքէթ ու շան.
վէ պիմիւմիէ մէմուրինը սատըդ նբշանլըրինի քեափփէի ումուրտէ
պէկեամ, վէ ապյէի Փատիշահէլըրինի Փուրուղը պէնտէկեանէմիզտէ
միւսթէտամ պույուրտէն:

ՄԵԹՈՍՀ-ԻՒԼ-ԻՒԼՈՒՄ

مفتاح العلوم

ՃԻՒՋԸ ԵՎՎԵԼ

ԴԱԼԱԽԻ ԹԻՒՐՔԻՑՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՏԸՐ:

ՍիեԱլ. Իւմը Սարֆ (صرف է Քերականութիւն) նէտիր:
Ճկվադ. Իւմը Սարֆ՝ Օսմանլը լիսանընը տօղըու սէօյլէյտուպ
եազմագ փէննի տիր:

Ա. Սէօյլէյուալ եազտըզըմըղա նէ՞ տէնիլուր:

Ճ. Սէօլէյտւպ եազարդըմքա ճիւմլէ վէ Քէլսմ (մ և կամ Բան կամ Խօսք) տէնիլիք քի, քէլիմէլէրտէն վէ քէլիմէլէր տախի հարֆլարտան միւրէքքէպ տիր:

Ա. Օմանլը լիսանընտա հարփ դա՞չ տըր:

Ճ: Օսմանլը լիսանընտառ հարփ օթուղի երեւ տըր:

Էլիքտ, ալէ, փէ, թէ, ուէ, ձիմ, չիմ, հա, իւլ, սալ, զալ

ذ د خ ح ح ح ث ت س ب

۱۰۷۳

غ ظ ط ن ش س م ف

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

п. Библиотека 31879-64

45-053-6

А. Мясников
С. Смирнов

Պունլարա Հրուֆը հեծա (ՀՀ) հեղական տառեր) թէսմիյէ օլունուր. Վէ լամէլիֆ (Վ) տախի իքի հարֆտան եանի լամ վէ էլիփտէն միւրէքքէպ օլտուղոնտան. զիքը օլունան հրուֆաթը ապիյէ սըրասընա տախիլ օլունմամըշ տըր,
1 Ա. Հարէքէ ճշ նէ՞ տիլ:

Ճ. Հարֆլարըն սէտալարընը պիլտիրէն ալամէթլէրէ հարէ-քէ տէնիլուր:

2 В. Задачи по теме

Ճ. Խւչ տիւր. Խւսթիւն (է, ա) էսրէ (ի, ը) էօթիւրիւ (իւ գու)
Պունլարա Արապիտէ Ֆէթհէ ահա Քէսրէ կսր Զամմէ ահա տախի
տէնիլուր, վէ իքի նէվ' տըր, Խափիֆ վէ Սագիլ ալ էլ, յլ պէլ,
Ֆէթհէի խափիֆէ, Ալ ալ, յալ, Ֆէթհէի սագիլէ տըրլար:
Ա. Օսմանլը լիսանընտա հարէքէ դաշնէվ' տըր:

Ճ. Լիսանը Օսմանիտէ իրի նէվ հարէքէ վար տըր. պիրինէ հարէքէի թէսմիյէ (այս ՀՀ), տինիլուր քի' պալատէ իշար օլունտու. տիկէրինէ հարէքէի Հարֆիյէ (այս ՀՀ) տէրլէր քէ. զիյրտէ պէեան օլունաճադ արր.

Ա. Հարեքէլէլէր դաչ՝ տիւրլիւ թէլէֆֆիւզ օյունուրյաս:

د. Իշպու հարէքէլէր թիւքքնէտէ սէքիղ տիւրլիւ սէս չը-
գարըրլար, եանի ֆէթհէ իլէ քէսրէ եքիշէր գըսմէ, վէ զամնէ
տէօրիթ գըսմէ միւնգասէմ օլտուդլարընտան, փէք չօգ քէլի-
մէլէրին օգունտըղնտա սուուաէթ չքիլուր, մէսէլա, էօլ-
մէքտէն էօլտիւ իլէ, օլմագտան օլտու ալմագտան պուլտու
ալմագտան պէօլմէքտէն պէօլտիւ իլէ, պուլմագտան պուլտու
պէօլմէքտէն պէօլտիւ իլէ և պիւզմէքտէն պիւզտիւ իլէ

Ա. Հարեքեի հարփեյէ գաղպլար տըր:

Զիքը օլունան սէքիդ տիւրլիւ հարէքէի միւպէյին

ՃԵՄՎԵԼ ՄԻՐ :

<u>Ֆէթէկի</u>	<u>Քէորէկի</u>	<u>Զամմէկի մէպսութէկի</u>	<u>Զամմէկի մագպուղէկի</u>
دوز بوز	اوز سوز	ایپ چیت، ال بل	اوز سوز
بوز طوز	اوق طون	قیر بیل، آک بال	اوق طون
گէրհ. Մալիւմ օլտուղու իւղրէ զամմէկի խափիֆէկի մէպսութէ	گէրհ. Մալիւմ օլտուղու իւղրէ զամմէկի խափիֆէկի մէպսութէ	گէرհ. Մալիւմ օլտուղու իւղրէ զամմէկի խափիֆէկի մէպսութէ	گէرհ. Մալիւմ օլտուղու իւղրէ զամմէկի խափիֆէկի մէպսութէ
մագպուղէ	տուտագլարը պիր մըդտար աչարագ، վէ զամմէկի խափիֆէկի մագպուղէ	տուտագլարը պիր աղ գափաեարագ խափիֆէկի մագպուղէ	մագպուղէ
թէլէֆփիւղ օլունուրլար:	Վէ զամմէկի սագիլէկի մէպսութէ	թէլէֆփիւղ օլունուրլար:	Վէ զամմէկի սագիլէկի մագ-
պիر մըդտար աղ աչարագ، վէ սագիլէկի մագ-	պիر մըդտար պիر մըդտար գափաեարագ գալընճա	պիر մըդտար պիر մըդտար գափաեարագ գալընճա	թէլէֆփիւղ օլունուրլար:

Ա. Հըսուֆը Սադիլէ դա՞նղըլար տըր:
Ճ. Սադիլ օլան հարֆլար պունլար տըր

Ա. Մէտա իշարէթի գանդըսք ուղիւ

Ճ. Մէտա իշարէթի (-) պու օլուպ, էքսէրիեա էլիֆին իւ-
զէրինէ վաղ՝ օլունարադ ֆէթհէի սագիլ օգութտուրուր. Ալ
ալ ան, Ամ ամիր, աֆրին ափէրին. պաղէն տախի էլիֆին եէ-
րինէ գօնուլուր Ալհի իլահի կիպիւ

Ա. Թէ, տիւտ նէ՞ տիւր

Ճ. Թէշտիս (՝) .Քէլիմաթը Արապկյէտէ գուլանըլարագ-
պիր հարֆը իքի տէփա օդութտուրուր Հուհամմէտ, Հօթա-
մուազզամ; Ե ա շիտութ կիպի:

Ա. ՀԵՄՊԵ ԱԵ ԹԻՐ :

ڈ. یکھنی پٹاپور (۱) اپنے یہی نئے نام پر لفڑی کا نام
مادر ہے۔ میرا پتی پٹاپور کی نسبت میں اس کا نام میرا
بھائی تھا۔ میرا پتی کی نسبت میں اس کا نام میرا بھائی تھا۔

մէլճա, յշ ծիւզ: Վէ էքսէրիեա Արապի վէ ֆարսի իսխմլէրին խղափէթլէրի սուրէթլէրինտէ տախի գուլլանըլըր. մուտքիթիլ պէլտէ, մէջվէլի պաղ, էտահի տէյն կիպիւ մոյզ բաց է աւագն:

Քէղալիք (۱) Արապի վէ Թարսի քէլիմէլէրինտէ չէքէ-
ճէք հարփ օլուպ, էլիֆ. ֆէթհէի, եէ, քէսրէի վալ. դամմէի չէ-
քէր ագլու կրիմ. քէրիմ, կա կէտա, ի՞ թէհի, յասէպու կի-
պի: Շու սէպէպտէն անլէրէ հարփը մէտտ տախի տէնուր:

Ա. Պաղյ հարֆլարրն տիկէր սէտասըտա վա՞րմի տրրւ

Եէ յ հարգըտա. պազը Արապի քէլիմէլէրին ախէրլէրինտէ
պուլունուպ, էլիփ կիպի թէլէֆզիւղ օլունարագ, էլիփը Զա-

Գիտէ եալսօտ էլիֆի Մադսուրէ տէնիլուր ։ Տավա
Փէթվա կիպի.

Ա. Թէնպին նէ՞ տիր.

Ճ. Թէնվին իքի հարէքէնին մէջմուխ օլուպ, քէլիմէնին ա-
խէրինէ վաղ օլունտուգտա էն, ին, ուն թէլէֆփիւղ օլունուր.
Ա պէրըէն, պահըէն զբար հիւ պիղայրի հագդին. մէ-
փուլուն կիպի:

8. Σημειώσεις

Ճ. Հրուֆը հեծա իքի գըսըմօլուպ, պիրիմապա'տինէ պի-
թիշմէյէն հարֆլարը տըլք քի, հրուֆը ինֆիսալ
(անկցորդ տառեր) տէնիլուր. ադար իտարէ կիպի:
Վէ պունլարտան պագը հրուֆը հեծա մապա'տինէ միւթթա-
սըլ օլտուղընտան անլէրէ տէ հրուֆը իթթիսալ
կցորդեալ տառեր) տէնուր. պէսլէնմէք կիպի:

Ա. Եճղախի քէլամդա՞չ նէվ՝ տիր

Ճ. Եծղախ քէլսամ (մասունք բանի) եանի քէլսմըն
թէրքիալ էթտիյի քէլսմէլքը պէշ նէվ տըր. Ամ իսմ Սը-
ֆէթ, կնայտ. Քինաեէթ, Ֆուլ Ֆիլիլ էտէվաթ. Իշպու պէշ
սուբէթին հէր պիրի պիրէր Պապտէ պէյան դրլընըր:

ՊԱՊԸ ԵՎ ՎԵԼԵՆ

ԽՍՏ ԱՅ ՊԱՍԻԿՆ

Ա. Իսմ նէ՞ տիր:

Ճ. Իսմ պիր շախսէ վէ եախօտ պիր շէյէ տէլութիւն քէ-
լիմէ տիր, Ճ. Ահմէտ, Կան քիթառ, Չ սու կիպի:

Ա. Իսմ դա՞չ նէ՞ վէ տիր:

Ճ. Իսմ իքի նէվ տըր. պիրի իսմը իսու (Ամ հասանան), ալկէրի իսմը Ամ եախօտ իսմը ճինս (Ամ յախօտ ամ յախօտ հասարակ անուն):

Ա. Իսմը իսաս նէ՞ տիր:

Ճ. Իսմը իսաս եալընըզ պիր շախսէ, վէ եախօտ պիր շէյէ տէ-
լութիւն իսմտիր, մէսէլս Ալլա, Ճ. Ահմէտ, Ճ. Մու-
համմէտ, Ճ. աստաբոլ, Ճ. ար Պրուսա, Պունլար տախմա
միւ գրէտ (Եղակի) օլուրլար:

Ա. Իսմը ճինս նէ՞ տիր:

Ճ. Իսմը ճինս՝ պիր ճինստէն օլան էշեանըն ճիւմլէսինէ թէս-
միյէ օլունան տըր, մէսէլս Չ սու, Չ պափու, Օ էվ:

Ա. Իսմէրտէ դա՞չ իսասիեէթ վար տըր:

Ճ. Իսմէրտէ իւշ իսասիեէթ (Հասկիութիւն) վար տըր
Քէմիյէթ (Թիւ) Քէյֆիյէթ (Սեռ) վէ Ահմալը իսմ
(Հոլովմանք):

Ա. Քէմիյէթ ճէ իսմէր դա՞չ դըրմար:

Ճ. Իքի, Միւ գրէտ (Հար Եղակի) վէ ճէմ (Հար յոդնակի):
Միւ գրէտ՝ պիրէ, վէ ճէմ պիրտէն զիեատէյէ տէլալէթ
էյլէր, մէսէլս Օ էվ միւ գրէտ, Օ էվ էվլէր ճէմ:

Թիւրբիտէ Էտավթը ճէմ (յոդնակի մասնիկ) Ճ լէր օլուպ
հէր միւ գրէտ քէլիմէնին ախէրինէ վաղ օլունտուգտա ճէմ
եափըլուր:

Ա. Քէյֆիյէթ ճէ իսմէր դա՞չ դըրմար:

Ճ. Իքի, Միւ զէքքէր (Ճ Ճ արական) վէ Միւ էննէս (Ճ Ճ ի-
գական). Միւ զէքքէր էրքէկ վէ Միւ էննէս տիշի տէմէք տըր-
լաքին պու իսասիեէթ Թիւրքի վէ Թարսի Լիսանլարընտա
պուլունմայուպ, Եալընըզ Արապիտէ միւթէպէր տըր:

Թագաթ պազը քէրրէ պիր շէյին միւ զէքքէր օլուուզունու
իշիւն էրքէկ, վէ միւ էննէս օլուուզունու իփատէ
իշար իշիւն էրքէկ, վէ միւ էննէս օլուուզունու իփատէ
իշիւն դիշի լափղլարը իսմէրին էվվէլինէ կէթիրէլէրէք
օլ շէյին ճինսի պէյան օլուուզուր էրքէկ ար լան,
օլ շէյին դիշի պէյան օլուուզուր իշիւն կիպի:

Ա. Ահմալը իսմ դա՞չ դըրմար:

Ճ. Տէօրթ դըրմար Միւ ճէրրէտ (Ճ Ճ իսախօտ Միւ պթէ-
տա) ու զղական), Մէ Փուլուն պիհ (Ա Ա մայցական),
Մէ Փուլուն իլէյհ (Ա Ա մայցական), Միւ զափուն իլէյհ (Ա Ա
մեռական):

Ա. Ահմալը իսմ նա՞ըլ եափըլը:

Ճ. Ահմալը իսմտէն Միւ ճէրրէտ հէյէթը ասլիյէսիլէ դալըր
կան քիթառ կիպի, Մէ Փուլուն պիհին ախէրինէ պիր Օ իլա-
ր կան քիթառ պիպի, Մէ Փուլուն պիհին ախէրինէ պիր
վէ օլուուզուր կան քիթառ պիպի, Մէ Փուլուն իլէյհին ախէրինէ պիր

համ ըէսմիյէ (օ) իլավէ օլունուր անա քիթապէ, Միւղափիւն
իլէյն ախէրինէ պիր սաղըր քեափ և ալըր անա քիթապըն
կիպի:

Ֆագաթ իսմին ախէրինտէ էկէր հրուֆը և մշտէն պիրիսի
պուլունուր իսէ. պիր նունը տախի զեյատէ գըլընըր գա-
փունուն. պալթանըն կիպի. Վէ քէզալիք էֆ'ուլէրին-
տէ տախի պիր յ զեյատէ գըլընըր. մէսէլա գախուեու.
գափուլա պալթայը. գափուլա պալթայը.

Պու ահվալը երպա՛ատէն մատա տիկէը իւշ գըսըմ տահա
վարտըր. եանի Մէֆ'ուլուն փիյհի (ایه مفعول نیزه را چاکان)
քիթապտէ. Մէֆ'ուլուն մինհի (منه مفعول را چاکان)
քիթապտէն. Մէֆ'ուլուն մա' դործիական
քիթապտէ. լաքին պունը էտէվաթ իլէ
թէրքիպ օլունտու գլարընտան. Ահվալը իսմ սըրամընա տախիլ
օլունմամբ լար տըր.

ԱՀՎԱԼԸ ԻՄՄԻՆ ՍՈՒՐԵԹԸ ԱԳԱՍԻ

Միւճէրբէտ	باش	պաշ	մաշլ	պաշլար
Մէֆ'ուլուն պիհ	باشی	պաշը	մաշլր	պաշլարը
Մէֆ'ուլուն իլէյիհ	باشه	պաշա	մաշր	պաշլարա
Միւզափիւն իլէյիհ	մاشկ	պաշրն	մաշլք	պաշլարըն

ԵՐԵՒԱՆՑԻ ԹԵՂԲԻՊ

Պու ուստի լիւզրէ թէքքիպ օլունան իսմէը ախէրլէրին-
տէ հրուֆը իմլա պուլունտուղունտան, Միւֆրէտին Միւզա-
ֆընտա պիր ։ , վէ մէֆ'ուլլէրինտէ պիր յ տախի զիեատէ
ալտրգլարը կը իւն, Եվզէլքի թէքքիպինտէն միւթէֆէրրիք
օլունուրլար, ո՞չ դափու. զարշո. զ օդու. ձե՛ ատա.
կորի գար է մէյլէ. մէյլէ. գարը քէտի. քէօփրիւ.
բաշե պաղչէ. մէյլէ. գար է մէյլէ. կու. քէօյ վէ էմնալի պիր
աշա վէ սախրէ. Լաքին սու. քէօյ վէ էմնալի պիր
գաշ քէլիմէլէ Միւզափտէ նուն եէրինէ եէ ալարագ չօկ
սույուն քէօյիւն օլունուգլարընտան միւսթէսնա թու-
թուլուրլար:

Եհօրինածին Թէ՛ՐՔԻՂ

այգի	այգի	այգի
ամառ	ամառ	ամառ

« ایا قلرہ مکے اپنے لشکریا
» ایا قلرک مکے اپنے لشکریں

Պու սիեագ իւզրէ թէրքիպ օլունան իսմէրին, Միւճէր-ըէտինտէքի ք հարֆը, միւֆրէտին միւղաֆընտէ վէ մէֆուլ-լէրինտէ չ հարֆընա թէպտիլ օլուր. պջակ. պըչագ. թա-վուգ. բարձագ գուշագ. գաշուգ. պարտագ վէ սախրէ:

ՏԵՐՄԱՆՁԻՒԹՅՈՒՆ

Միւֆրէտ

اکلار کے پرستیکار اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار
اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار
اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار
اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار اکل کے پرستیکار

Պութերթիպ իւզրէ թէրքիպ օլունուրլար կոնք քէօթէք կորք կէվրէք վէ էմալին իշպու աշէ լուղէթի քիւրէք, քէօրիւք վէ քիւրք տախի օդունուր էք մէք լուղէթին խէ ասլը գոնք թիւֆէնկ լուղէթի վէ էմալին շաղ (բացառութիւն) օլարագ թիւֆէնկի օլուրք

Էսմաի թիւրքեյէնին հէման քեափֆէսիտէ, պալատէ պէ-
եան գըլընան ագուամը Երպառ' իւղէրինէ թէրքիող օլու-
նուրլաբ

Ա .Իսմիր մէքեան նէ՞ տիր:

Ճ. կամը մէքեան պիր շէյին մահալու մէքեանընը կէօպէէ-
րէն լաֆզ արր:

Ա. Թիւրքիանէ իսմը մէքեան նա՞սըլ օլուր:

Ճ Մէվսուֆուն (գոյական) ախէրինէ լու լըդ վէ լէկք
էտաթլէրին իւսվէսիլէ իսմը մէքեան օլուր. մէսէլա
մէ-
զար վար վալու վալու մէզարլըգ. մ դալէմ մէզարլըգ. իշպու է-
տաթլէր ալամէթը մէվսուֆ տակի օլուրլար. մէսէլա
խո-
խոսթա. զ նշկնէ լուսաթալըգ. զէնկին. խոտակ հասաթա.
լիք. Պունուն Արա-
պիսի եէթ էտաթլը իլէ օլուր. մահղուզիյէթ.
մնոնտ մէմնունկիթ կիպի:

Ի՞ԶԱՅԻ.Թ պահպանիք, պահպան

Ա. Իգաֆեթ Նէ^o արր

Ճ. Խղափէթ պիր խսմէ տիկէր խսմի ըապթ էթմէքտէն ի-
պարէթ օլուզ, էվլէլք խսինէ Միւղափիւնիլէյն (مضاف اليه) Յատկացուցիչ), իքինձիսինէ Միւղափ (مضاف) Յատկացեալ տէնիլուր. մէսէլա առ տամը տէտիյիմիղտէ էվին Միւղափունիլէյն, տամ Միւղափ օլուր:

Վէ պազէն Միւզաֆունիլէյհին սաղըր քեաֆը հաղփ օ-
լունուր յալի բյիս եալը պէքճիսի կիպի:

Ա. ԻՂԱԳԵՐ Դա՞ւ դըմը ալր:

Ճ. հղափէթ իքի գըւլմ ալլը. պերի հղափէթը և Լամիյէքի

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

ԱՐՁՈՒԹ ԸՆԴՀԱՆ

Ա. Արգելթ նէ^օ արլ:

Ճ. Սըֆէթ՝ պիր իսմին հալու .քէյֆկյէթինի պէեան իշխան
օլիսմէ իլավէ օլունան լափլ տըր. մէսէլա յօվէ պէօյիւ. ք
աղաճ. կիւզէլ էվ: Իշթէ պու իպարէլէրտէ պէօյիւ. ք
վէ կիւզէլ լափլար Սըֆէթ օլուպ, աղաճ վէ էվ Մէվսու ֆլա-
րըն հալէրինի թարիփ էտէրլէր:

Արապի վէ Ֆարսի քէլիմաթ տախի սլու գախտէ իւզբէ իս-
թիմայ օլունուր:

Ա. Արքաթը ժիւրքին և ըլտությունը:

ڈ. سرفاہرست پڑھنے کیلئے ملکہ مسیحہ علیہ السلام کو کوچلے کر دیں۔

կոզլ զնան . կոզլ գմբել դասըր . կոզլ վարան .
կոզլ այտ կոզլ էպեաթ կիպի .

Ա. Արքաթը թիւրքեց գահ գլուխ տըլ

Ճ. ԱՐԳԱՋՐԸ թիւրքից էրկի գըսըմտըր. սէմաի (ան-
ուն) վէ գրեանի (վիասի կանոնաւոր):

**Սէմակ' պիր դախտէ թահթընտա օլմայուպ, իշխուպ
պէլլէմէքլէ զապիթ օլունան քէլիմէլէր տիր կիւղէլ-
اوզոն:**

﴿تَرْكَهُوا بِهِ وَأَهْبَطْنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا مَّا كَانُوا يَحْسَدُونَ﴾
﴿وَإِذَا أَتَاهُمْ مَا نَعْمَلُ لَهُمْ فَرِيقٌ مُّنْكَرٌ﴾

بروسیلی نشانی داشتند. پس از آنکه کیفیت
کارخانه را بررسی کردند، آنها جمهوری
پاکستانی را معرفت کردند و آنرا با
کارخانه ایجاد کردند. این کارخانه
با کمک ایجاد کارخانه ایجاد شد.
این کارخانه ایجاد شد.

Ա. Սրբէթլէրին գա՞յ տէրէծէսի վար տըր :

Ա. Սըֆէթը թասղիրկյէ գա՞նղըսը տըր :

Ճ. Սըֆէթէլէրէ էտաթը թասղիյը իլհագ օլունտուգտա
մանախ վասփընըն թագլիլինի պէեան էտէն Սըֆէթ տըր :

Ջ. Էտաթը թասղիյը գա՞նղըրլար տըր :

ձ. Ետաթը թասղիյը էքսէրիեա ձ. օլուպ, սըֆէթէրին
ախէրինէ իլհադ օլունուր, նէթէքիմ գր դարաճա.
فو^ري^حم^د կ^ور^هج^ع ف^ره^جج^ع գարաճա.
գուրուճա. ձ. թէնհաճա. լսաֆիֆձէ կիպի քի,
պիրաղ գարա, պիրաղ գուրու, վէ պիր մէրթէպէ թէնհա,
վէ աղ լսաֆիֆ աէմէք տըր:

Նաղ օլսրադ ջր ջվակ չըս չըպլադ . մըս մըդլամ
է իլէ կէլմիշ տըր, վէ Ա-կսրն անսըզըն քեաֆը և կիպիթէ-
լիփիւդ օլունտուղունտան փէք չոդ դէվաթ անը և իլէ
եազարյար :

Աղըր հարաքէլի օլան սրբէթէլէրին սին հարփը պաղէն
վիճակ վերաբերութիւն պատճեն պատճեն պատճեն
պատճեն պատճեն պատճեն պատճեն պատճեն պատճեն

Ա. Արքէթը Մուպալաղա գա՞նդը տըլ :

Ճ. Սըֆէթը ասլիյէնին պիր գաթ տահա շիտուէթ վէ
դուվվէթինի պէեան էտէն տըրքի, սըֆէթին էվվէլինէ
ջու չօդ մէք, վէ զիած զիւաաէ լաֆզլարընտան պիրի
կէթիրիլէրէք եափըլըր. մէսէլա չօդ կիւղէլ մէք կիւղի:
զիած լուս պիր շիրքին. զիւաաէ լաժիփ կիպի:

Վէ ակիր մէրթէպէտահանա մուպալաղաղա դաստ օլունուր սա զայէթ եախօտ պէ ջոց փէք չօդ տէյուր թէէքիս օլունուր մէսէլս զայէթ վասիր պէ ջոց գակալի.

Հօդ թէքէլլիւֆլի:

Թէնպիհ : Յարսիտէ Էտաթը թափղիլ օլան յ նէր մարսի
վէ եա Արապի սըֆէթլէրին ախէրինէ իլավէ օլունուր, վէ
մադամը թափղիլտէ գուլլանըլորդը կիպի Մուպալաղա մա-
նասընա տաի ի կէլուր. մէսէլա յՆա պալաթէր, վէ յա-
վասիթէր տէնիլտիքտէ, էն պալա վէ եախօտ, տահա պա-
լա վէ էն վուսաթլը, եախօտ տահա վիւսաթլը մանասընա
կէլույի կիպի, փէք պալա, չօդ վիւսաթլը մանասընա տա-
խի կէլուր, վէ պազէն պունուն ախէրինէ յՆ նէրն իլավէ
օլունուր յՆ յՆա պալաթէրին կիպի : Պունլար իւղէրինէ Ֆէրի
ֆիիլ պասրնտա պահս օլունաճագ ողը :

ԹԱՄԼԵ ԵՎԼՎԵԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԴԱՐ ԹՐՈՒՅԿԱՆ ԱՆԹՈՒՐԻՔ

Էսմակի ատատ տախի Սըֆէթ մադամընտա իսթիմալ օլ-
տուղունտան պուրատա դէլլ գըլլընտը :

Ա. Էսմախ ատատ դա՞չ գըսըմտըր :

Ճ. Էսմակի ատատ Եանի սաերլարըն ատլարը տէօրթ գըսմա
միւնգասէմտիր : Պիրինճիսի Ա.սլիյէ (անհաւացարձակ) . Ի.քին-
ճիսի Վասփիյէ (անհաւացարձական) . Իւչիւնճիւսիւ Քէսրիյէ
Կոմանուազական) . տէօրտիւնճիւսիւ Թէվզիյէ (անհաւաց-

տրամաբաշխական) տըթ :

Ա. Առաջը ասլիյէ դա՞նզբլար ուր

ڈ. Ա.տատը ասլիյէ նէֆս առէտլէքին իսմլէքի տիր պիրտէն՝
պինէ գատար . վէ պունտա իւչ մէրթէպէ իթիպար օլու-
նուր . եանի Ահատ (միաւոր) պիրլէր . Աշէրաթ (տասնաւոր) օնլար . Մի'աթ (հարիւրաւոր) եիւզլէր . նէ-
թէքիմ بش . տէօրթ . درت . իւչ . اوج . իքի . ایکی . ر . پիր .
طقوز . سکر . بدي . الی . ալմը . Ահատ :
Էլլի . Գرق . Թուզ . اوتوز . եիրմի . يکري . օն . اون
طفسان . էքսէն . سکسان . եէթմիշ . یتش . ալթմը . التمش
Աշէրաթ : Ա. էքսէն . իլա ախըրընի Մի'աթ :
مليون . یوز يك . ۱۰۰ պին . اوپيک . يك . պիن . ميليون .
(եիւզ պին . եէրինէ Մալիյէնէ یوك . یا یوك . لاشقը իսթիմալ .
լունուր .

ԷՊՁԵՏ ՀԻՍՈՎԸ

احاد	{ ب ۱ }	ط ح ز د ج ب ا }
عشرات	{ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ }	م ص ع س ن م ل ک ی }
مائات	{ ۱۰۰ ۲۰۰ ۳۰۰ ۴۰۰ ۵۰۰ ۶۰۰ ۷۰۰ ۸۰۰ ۹۰۰ }	ظ ض ذ خ ت ش ر ف }

الف ١٠٠٠ غ ٤٦
կէլք պէտք ամսապ-
ճա գարգարը օլմատըլլընտան թէքէրըիւրի ճայիղ կէօրիւնմէ-
միշ տիր :

Պու հիսապէ էքսէրիեա թարիխլէրտէ իսթիմալ օլունուր :
Միսալ . իւշիւնճիւ Սուլթան Ահմէտին մախտումի իպրա-
հիմ շահզատէնին վէլատէթի իչիւն , Սամի էֆէնտէնին եազ-
տրդր թարիխ :

وجوده کلدی یارب پیر اوله شهزاده ابراهیم

Վիճու տէ կէլտի եա թէպ, վիյր օլա շէհզատէ իպրահիմ:
Պու մըսրատէքի եազըլարը հիսապա ալբնտըղը հալտէ 1137
թարիւնի իսթիսրաճ օլունուր քի շէհզատէնին տիւնեայէ կէլ
տիյի թարիխ տրը :

Ա. Ատամը Վասֆիյէ նա՞ոըլ եափըւըր.

Ճ. Առաջը Ապլիկէնին ախէրինէ բխուած, ճէմ. Եւ իլլավէսիւլէ Առէտը Վասփի օլուր. մէսէլա բխուածին պիրիննել. (Եպթի-

Միւսթէանա օլարագ տէօրթ առէտին ախէըինտէքի Ահ հարֆը առև հարփընա թէպտիլիլէ ճրճից տէօրտիւնձիւ օլուր:

Ատատը Քէսրիյէ տախի պիր ատէտին ճիւղինք պէյան է-
տէն տիր او چده եւ եարլմ իւշտէ պիր . ի արմ ։ տէօրթ-
տէ պիր կիպի :

Ա. Առատը թէվզկյիէ գա՞նդըսր տրը

Ճ. Առատը թէվզիյիէ միւսավաթ իւղրէ պլիք գըրգայէ
պիր մըդտարբն թաեինինէ տէլալէթ էտէն տիր. մէսէլա
ایկնշեր եքիչէր, ելա ախըրըհի:

ՊԱՊԵ ՍԱԼԻՄ

• १८८०

Ա. Քինայէ նէ՞ տիրու առաջ պահէ մայ ժաղաց

Ճ. Քինայէ իսմ օլմայարագ պիր շախով, եախօտ պիր շախար էտէն քէլիմէ օլուսկ, պուտ տա իւչ թագըմտըր. Զամիր իսմը իշարէթ, վէ Միւպհէմաթ.

Ա. Զամելը նէ՞ տիր :

Ճ. Զամիր իսմին եւրինի թութան լաֆղ տըր :

Ս. Իսմը իշարէթ նէ՞ տիր :

Ճ. Իսմը իշարէթ մահսուս (զդացեալ) օլան պիր շախսը վէ եախօտ պիր շէյի տէլալէթ էտէն տիր :

Ս. Միւպհէմաթ նէ՞ տիր :

Ճ. Միւպհէմաթ միւպհէմ (անորոշ) օլտուղու հալտէ, պիր շախսը, եախօտ պիր շէյի եշար էյլէյէն լաֆղ տըր :

ՖԱՍԼԸ ԵՎԱՎԱԿԱ

ԶԱՄԻՐ ՇՄԻՐ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

Ս. Թիւրքիտէ զամիրլար գա՞չ նէվ՝ տիր :

Ճ. Ասըլ թիւրքիտէ զամիրլէր տէօրթ նէվ՝ տիր. Զամիրը Շախսի (անձնական դերանուն). Զամիրը Իզաֆի (առողջապահական և ստացական). Զամիրը Վասփի (պատճենագործական), վէ Զամիրը Ֆիլի (պատճենագործական) :

Իսմէրտէ օլան Ահվալը երպասա զամիրլէրտէ տախի ճարի տըր :

Նէհր. Գավակիտը Օսմանլիյէտէ զամիրլէր հէր նէ գատար պէշ նէվէ թագախիմ օլունմուշ իսէ տէ, Զամիրը Նէսպի տէ-նիլմիշ օլան ճ մ կը իսպի եախօտ յը լաֆղլէրի Ֆիլիի Իանէ

(օժանդակ բայ) թէսմիյէսի տահա զիեատէ մուգարինը սըհ-հէթ ատտ օլունտու :

Ս. Զամիրը Շախսի նէ՞ տիր :

Ճ. Զամիրը Շախսի ան (անձ) կէսմիթէրէն զամիր տիր. Ն ՇԽՆՍ Պէտական (անձ) աւ ։ Պէն՝ Շահու Մէ-Ռէ+Ելլամ (անձ) առա-ջին դէմք) սէօյլէյէն։ Սէն՝ Մո-Իունու (պատճեն երկրորդ դէմք) տիյնէյէն։ Օ՝ Ղայէն երրորդ դէմք) սէօյլէնէն տիր։ Քէն-տի կոնդի եախօտ քէնտու կոնդո լաֆղը տախի Զամիրը Շախսի օլուպ եալընըզ Ղայէն սուրէթլէրինի իշար էտէր :

ԶԱՄԻՐԸ ՇԱԽՍԻՆԻՆ ԱՀՎԱԼԸ ԷՐՊԱՍԱՐ

ՄԻՒԹԷՔԵԱԼՄԱՐ

Մէ-Քէրէտ			Ճ
Միւճէրէտ	ն	պէն	յ
Մէֆուլուն պիհ	ի	պէնի	յ
Մէֆուլուն իլէյի	եկա	պանա	օ
Միւզաֆուն իլէյի	մ	պէնիմ	մ

ՄՈՒԽԱԹՄԱԿ

Մէ-Քէրէտ			Ճ
»	ս	սէն	յ
»	սի	սէնի	յ
»	սկա	սանա	օ
»	սնկ	սէնիմ	մ

<i>Արմենական</i>	<i>Հայեական</i>	<i>Անգլիական</i>
» او	»	انلر
» آئی	»	انلری
» آکا (*)	»	انلره
» آنک	»	انلرک

Թէնպէհ. Իշպու միսալլէրտէն մալիւմ օլտուղու իւզըէ
Միւզափուն իլէյհ յ, Մէֆուլուն իլէյհ ձ, վէ Մէֆուլուն պիհ
յ իլէ թէրքիալ օլունմուշ տուր : Լաքին ա՞ զամիրը դայիպին
միւֆրէտ միւճէրրէտինտէն մատատիկէր թէրքիպլէրտէ զհազփ
օլունուր . չիւնքի էկէր իպդա օլունմուշ օլսա, իսմը ատէտ
օլան առն առն , եախօտ տագիդ մանաընտա օլան առն թէր-
քիպինտէն իմշաճա ֆարգը օլմազ : Վէ եքուրիեա իշպու Զամի-
րը Շախսինին Միւֆրէտի Մուխաթապ վէ Նոյիալ սուրէթէրի
թա՞զիմ իշիւն ձէմ՝ գուլլանըլուր . մէսէլա ան՝ օ՝ տէյէճէք
եէրտէ . սէլ եախօտ անցէր վէ անլուր . վէ սայկած սայկած սայ-
կած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայ-
կած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայկած սայ-

(*) Պազէն շիհրտէ զարուրէթը վէղն իշխոն և կա եէ-
րինէ ճակաս մՏ իսթիմալ օլունուր :

Պունուն իւզէրինէ Զամիրը իղափի տալի իղափէ օլունտուգ-
տա իւչ շախսը իշար էտէր. մէսէլա համ քէնտիմ. կնծիկ:
քէնտին, եախօտ կնծուն. քէնտի, եախօտ
կնծիլր. քէնտիմ. կնծիկ. քէնտինիդ. կնծիսի
քէնտիլըրի:

Ա. Զամերը իզագի դաշնաւար տըր

Ճ. Զամիրը իղափի պունլար տըռ. մ ՚ մ ու եախօտ յէ
կ եախօտ յէ պունլար իսմին ախէրինէ իղափէ օլունտուգ-
տա նիսպէթ վէ թէմէլլիւք մանալարընը իշար էտէրլէր : Վէ
էկէր իսմին ախէրինտէ հըռուֆը իմլա պուլունուր իսէ, զամիրը
իղափի միւնֆասըլ եազըլուր, վէ միւֆրէտի ղայիսինտէ տա-
խի ց տէն էվվէլ պիր տէ ո զիւատէ գըլընըր :

Թէսհիլը զապթ իշխուն միսալլէրի թահրիր օլունտու :

Մէջքէս	Մէջքէս	Հէմազ
» կնամ	քիթապըմ	կնայչ
» կնայի	քիթապըմը	կնայչի
» կնայե	քիթապըմա	կնայչ հ
» կնայէ	քիթապըմն	կնայչ ն

ՄԵ-ՔՐԵԱ	ՄՈՒԼՍԹ-ԱՊ	ՃԵԿ'
» կնակ	քիթապըն	քիթապընըզ
» կնակի	քիթապընը	քիթապընըզ
» կնակա	քիթապընա	քիթապընըզա
» կնակատ	քիթապընըն	քիթապընըզն

Մէ-Քէ՛ռ	Ղայիպ	Ճէ՛ս'
»	կնայ	քիթապը
»	կնաբի	կտաերի
»	(*)	կնաբինը
»	կնանե	կտաերնե
»	կնան	կտաերնեն

Ախէրլէրինէ հրուֆը իմլատէն ա վագը օլուպ ին.
Քիսալ սուրէթլէրին միսալլէրի:

(1 էլիֆ)

Մէ-Քէ՛ռ	Միթէքէլիմ	Ճէ՛ս'
»	սէֆամ	սէֆամը
»	սէֆամը	սէֆամնի
»	սէֆամա	սէֆամնե
»	սէֆամն	սէֆամնէն :

Մէ-Քէ՛ռ	Մուխաթապ	Ճէ՛ս'
»	սէֆան	սէֆանը
»	սէֆանը	սէֆաննի
»	սէֆանա	սէֆաննե
»	սէֆանն	սէֆաննէն :

(*) Ախէրլէրինտէ հարիւ էննիւմ պուլունան քէլիմէլէրին զայիպ սուրէթլէրին միւֆրէտինտէ, զամիրը իզափիյէ ալամէթ օլան ի հազի օլունուպ, քէսրէսիյլէ եքթիֆա դըլընըր:

Մէ-Քէ՛ռ	Ղայիպ	Ճէ՛ս'
»	սէֆամ	սէֆամը
»	սէֆամնը	սէֆամնի
»	սէֆամնա	սէֆամննե
»	սէֆամնն	սէֆամննէն :

(ՎԱՊ.)

Մէ-Քէ՛ռ	Միթէքէլիմ	Ճէ՛ս'
»	գոմ	գափում
»	գոմի	գափումնու
»	գոմն	գափումնա
»	գոմն	գափումննուն :

Մէ-Քէ՛ռ	Մուխաթապ	Ճէ՛ս'
»	գուկ	գափուն
»	գուկի	գափունու
»	գուկն	գափուննա
»	գուկն	գափուննուն :

Մէ-Քէ՛ռ	Ղայիպ	Ճէ՛ս'
»	գումի	գափուսու
»	գումնի	գափուսունու
»	գումննե	գափուսուննա
»	գումննէն	գափուսուննուն :

Մու լաֆղը շու օլարապ սուեում սուեուն.
Չուրի սուեու սուեունուղ չուրի սուեունուղ սուեու սուեունուղ սուեու օլուր :

Ա	Ե	Ա	Ե
»	կծմ	քէտիմ	կծյը
»	կծի	քէտիմի	կծիզի
»	կծց	քէտիմի-	կծցզե

(۴)

ՄԵ-ՔՐԵԱ	Մուխալթասլ	ՃԵԿ
» կծիկ	քԵտին	կծիկն
» կծիկի	քԵտինի	կծիկրի
» կծիկե	քԵտինէ	կծիկրէ
» կծիկն	քԵտինին	կծիկրին:
ՄԵ-ՔՐԵԱ	Դայիպ	ՃԵԿ
» կծիսի	քԵտիսի	կծիլրի
» կծիսնի	քԵտիսինի	կծիլրինի
» կծիսնե	քԵտիսինէ	կծիլրինէ
» կծիսնէ	քԵտիսինին	կծիլրինին:

Մուխաթապ	Մուխաթապ	Ճէմ
» خانه ک	խանէն	خانه کز
» خانه کی	խանէնի	خانه کزی
» خانه که	խանէնէ	خانه کزه
» خانه کك	խանէնին	خانه کرک

ԱՐԵՎԵՆ	ՂԱՐԵՒԹ	ՃԵԿԵՐ
» خانه سی	Խանէսի	خانه لری
» خانه سنی	Խանէսինի	خانه لرینی
» خانه سنه	Խանէսինէ	خانه لرینه
» خانه سک	Խանէսինին	خانه لرنسک

Եֆէնտի ավճակ լսպղը շու օլսրագ նին հաղթիլէ միւթե-քէլլիմլէրտէ էֆէնտիմիզ ավճակ էֆէնտիմիզ եազլըլը :

Ա. Զամիրը վասփի գա՞նդը տը՛ :

Ճ. Զամիրը Վասգի սըֆէթ մանասընը շամիլ օլուպ, զամիրէրին, եակատ իսմիլէրին ախէրինէ իլավէ օլունարադ նիսպէթ մանասընը իշար էտէր, վէ պուտա կ և լաֆզը տրր:

ՄԻ-ՔՐԵԴ	ՄԻ-ԹԵՔԵԱԼԻՄ	ՃԷՐ
» յանքի	պէնիմքի	յանքի
» յանքին	պէնիմքինի	յանքինի
» յանքինե	պէնիմքինէ	յանքինէ
» յանքինք	պէնիմքինին	յանքինին :

ԱՐԵՔԵՐԸ	ՄՈՒԽԱԹ-ԱԿԸ	ՃԵՏԸ
» Տնկի	սէնինքի	միզկի
» Տնկենի	սէնինքինի	միզկենի
» Տնկենե	սէնինքինէ	միզկենե
» Տնկենէ	սէնինքինին	միզկենէն :

ԱՌԵՎՈՐԱԿ	ՂԱՐԻՊ	ՃԱՎ
անկեցի	անընքի	անրէրինքի
անկեցին	անընքինի	անընքինքինի
անկեցնե	անընքինէ	անընքինքինէ
անկեցնէ	անընքինին	անընքինքինին :

Պաղեն տախի հ մ ա էտաթը իլէ պէրապէր գուլանըլըր .
մէսէլա բ զ դ է կ ս է ն տ է ք ի ։ պ ի լ տ է ք ի ։
բ ն դ է կ օ ւ դ է կ ։ պ ո ւ ն տ ա ք ի ։ պ ա լ չ է տ է ք ի ։
բ ն դ է կ ։ ս ա ն տ ը ք ի ։ կ ի ս պ ի ։ ս ա ն տ ը ք ի ։

Ա. Զամիլը Փեկլի գաղղը լար տըք :

Ճ. Զամիլը Փետրվարի 1-ին օլուստ, Փիթլ-

լերին ախէրինէ իլավէ օլունարագ Գափլերինի (տէր բայի) յազدى . մէսէլա յազմ եազտը . եազտըն յազմ եազտը . յազմ եազտը . յազմ եազտը . յազմ եազտը .

ՔԱՍՏԵ ՍԱՆԻ

ԻՍՄԱԼ ԻՇԱՐԵԹ Ամ աշարտ ՅՈՒՅՈՒԿԱՆ ԱՆՈՒՆ ԿԱՄ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

Ա. Խոմը իշարելի դա՞նդաւը տըր :

Պունլարըն միւշարիէլէյհի եախօտ մէվսուֆու մահզուֆ օլ-
տուղու հալտէ զամիր մադամընտա իսթիմալ օլունարադ Զա-
միրը իշարէլժ (Ցուցական դերանուն) տէնիլէպիլիր :

Միւթեքէմ	Ականական	զէմ
»	պու	بونلر
» (**) بونفی	պունու	بونزى

(*) Պազը պէօյլէ քէլիմէլէր վար տըր քի է: Երեւ-իլէ պաշ-
լանսիւ օլտուղունտան ախէրի տախսի ու թէլէֆփիւղ օլունուր:

<i>ՄԵ-ՔՐԵԴ</i>	<i>Մուխաթասկ</i>	<i>Ճայիսկ</i>	<i>Ճայիսկ</i>
» بوکا	պունա	بونله	պունլարա
» بونك	պունուն	بونلک	պունلارըն :
<i>ՄԵ-ՔՐԵԴ</i>			
» شو	շու	شونلر	شونلار
» شوفى	شونلى	شونلری	شونلارը
» شوكا	شونلا	شونلره	شونلارا
» شوفك	شونلەن	شونلرک	شونلارըն :
<i>ՄԵ-ՔՐԵԴ</i>			
» ائل	انل	ماڭلىڭىز	ماڭلىڭىز . . .

ԹԱՄԼԵ ՍԱԼԻՄ

ՄԻՒԴՀԵՄԱԹ միահատ ԱՆՈՐՈՇ ԱՆՈՒՆ

Ա. Միւպհէմաթ գա՞նդըլար տըր :

Ճ. Միւպհէմաթ պաշլընքա բէ + էմ, և նէ . Լաֆղլարը օլուպ ,
կէրէք իսթիգհամ (հարցական), վէ կէրէք իպհամ (անոբոշ)
մադամընտա իսթիմալ օլունարագ , էվվէլքիսի զուռու գուլէ
(բանական), վէ իքինճիսի զուռու գուլուն զայրիսինէ (ան-
բան) մախսուս տրը , նէթէքիմ

Իսթիքհամ. քիմ կելտի. և ունի առաջնային կարևորություն:

نه او لورسه . کیم او لورسه او لوسون . یه ایلپتیسما او لوسون :

Պունլարըն տախի ահվալը էրպասար ճարի օլուպ, թէսհիլը դապթ իշխան միսալլէրի պէեան օլունուր :

Մէ-Քրեա	Ղայիալ	Ճէմ
Միւճէրբէտ	կիմ	քիմ
Մէֆուլլուն պիհ	կէս	քիմի
Մէֆուլլուն իլէյհ	կէս	քիմէ
Միւզաֆուն իլէյհ	կէն	քիմին

ՄԵ-ՔՐԵՐ		ՂԱՂԻԱՂ		ՃԷՐ
»	ա:	նէ	ըլ	նէլէր
»	նէ	նէյի	ներ	նէլէրի
»	նէ	նէյէ	ներ	նէլէրէ
»	նէ	նէնին	ներ	նէլէրին :

Քէղալիք նէ լաֆղընա տախի զամիրը իզաֆի իլավէ օլու-
նարագ մէ եախօտ մ նէ հէ ամ նէ հէ . ամ նէ հէ . ամ նէ հէ .
նէ հէ . ամ նէ հէ .

Ա. Պունյարտան մատա տահա միւպիէմաթ վա՞ր մը :

لساخچلر خیلی لساخچلر تاکلیف + کارکش معاشرانه نوشته میتوانند
اینها خیلی معمول و ماتل در لساخچلر مالکیت معاشرانه نوشته میتوانند

ՊԱՎԵ ԲԱՎԵ

ԵՒԻԼ ԳԱՅ

Ս. Թիհլ նէ՞ տիր :

Ճ. Ֆիլիլ պեր հալու հարեքեթ հիսս ու պէյան էտէն քե-
լլմէ տիր էթմէք . օլմագ առաջ կիթմէք կիթմէք .
եազմագ կիպի :

Ա. Ֆիլի գաղաքարմանը

Ճ. Ֆիլիլ իւչ գըսըմ տըր . Մաստար , Զաթըլ Գիլիլ վէ Ֆէ-
րի ֆիլ :

Ա. Մաստար նէ՞ տիր

Ճ. Մաստար մէվսու գէ մէկսու պէ , վէ զէմանէ մուգարին
օլմայարագ պիր հալու քէյֆիյէթէ տէլալէթ էտէն օլու պէ ,
իսմլէր կիպի ահվալը էրպաս պունտա տախի ճարի տրը

Ա. Զաթը գիել նէ՞ս տիր

Ճ. Զաթը Փիել՝ զաթէ մէնսուպ վէ զէմանէ մուգարին օլա-
րադ պիր իշէ, եախօտ պիր հալ ու քէյփէյէթէ տէլալէթ-
էտէն տիր : Պունլար զիյրտէ սըրասըլա պիրէր Ֆասըլտա թա-
րիֆ ու թէմիլ օլունուր :

ՖԱՄԼԵ ԷՎԱՎԵՒ

ՄԱՍՏԱՐ Հայոց ԴԵՐԵՎԱՆ

Ֆիլլէրին մահալը իշխագութ Մաստար օլտուղունտան
էվվէլա պունուն զիքրի ճայիդ կէօրիւնտիւ :

Ա. Մաստար գա՞յն դրսմարը :

Ճ. Թիւրքիտէ ասըլ մաստար իքի գըսըմ օլուպ, պիրխախ
հարէքէի խաֆիֆէ եանի մ. հ+ իլէ միւնթէհի օլանլար տըր
քի, պունա Մաստարը խաֆիֆ տէնիլիր . քէսմէք . սոմկ .
սէվմէք . կիթմէք կիպի: Տիկէրի հարէքէի սագիլէ եա-
նի մ. հ+ իլէ միւնթէհի օլանլար տըրքի, անա տախի Մաստա-

ըը սադիլ տէնուր . օգումագ . զիրմագ . ազմագ . կիպի . պունլարա Մաստարը Ալի թէսմիյէ օլունուր :
Վէ իշպու և+ իլէ ա+ էտաթը մաստարլար դալտըլըլըրդ-
տա պագըը քէլիմէնին ասուրէ աւարէ (ամաստա-
կանը) օլուպ կէօնակէօն սուրէթլէ թասրիփ օլունարագ զէ-
վաթը էֆ'ալհասըլ օլուր , վէ օլսուրէթլէթլէ (ածած ժա-
մանակ և եղանակ) թէսմիյէ օլունուր քի աթիու պէյան դը-
լընաճագ տըր :

Ս. Պունլարտան՝ պաշտա մաստարլար տա հասըլ օլուր մը :
Ճ. Եվլէթ , պունլարտան իքի նէվ՝ մաստար տահա հասըլ
օլուր քի , Պիրի Մաստարը Ալընըն իւզէրինէ և+ վէ կու¹
ւէ էտաթլէթի իլավէ օլունարագ , Մաստարը թէլէթիտի
հաստատական դերայ) թէսմիյէ օլունուր .
Կմէկլէ քէսմէթիփ . վիրմագլըգ կիպի : Տիկէրի իշարէթը
մաստար օլան և+ վէ ա+ եէրինէ պիր (ա) հաիրէսմիյէ իլավէ-
միյլէ օլուպ պունա տախի Մաստարը թախփիփի (մաստար հիման տախի պունա տախի Մաստարը թախփիփի)
կրծատեալ դերայ) տէնիլիր . աւմ քէսմէ . վիրմա կիպի :
Պու մաստարլարըն հիշ պիրի ճէմիլէնմէզ :

ՄԱՍՏԱՐԼԱՐԸՆ ԱՀՎԱԼԸ ԷՐՊԱԱՍԸ

Մաստարլարըն կութիչ	Մէ-ֆրէս	Մաստարըն սահել
Միւճէրիւ	կմէկ	վիրմագ
Մէֆուլուն պիհ	կմէյի	վիրմազը
Մէֆուլուն իլէյին	կմէյի	վիրմագլ
Միւզափուն իլէյին	կմէյի	վիրմագլ

Մաստարըն կութիչ իլէյին կմէկակ քէսմէթիփ . վիրմագլըգ կմէկակ
կմէկակ քէսմէթիփ . վիրմագլ

կմէկակ քէսմէթիփ . վիրմագլ

կմէկակ քէսմէթիփ . վիրմագլըգ կմէկակ քէսմէթիփ . վիրմագլըգ :

Մաստարըն սահել կմէ քէսմէթիփ . վիրմա գըմակ
կմէ քէսմէթիփ . վիրմա գըմակ
կմէ քէսմէթիփ . վիրմա գըմակ
կմէ քէսմէթիփ . վիրմա գըմակ :

Պունլար Զամիրը իզափի իլէ տախի թասրիփ օլունուրլար
քէսմէթիփ . վիրմագլըգ կիպի : Վէ մի-
սալէթտէն մալիւմ օլունուր իւզըր մաստարլարըն ճէմի
օլմայուպ , մաստարը ասլիլէր տախի միւզափիւն իլէյիտէ
միւսթամէլ տէյիլէր տըրլար :

Ս. Նիսպէթ ճէմէթիլէ Մաստար գա՞ գըմագլըգ տըր :

Ճ. Տէօրիթ գըմագլըգ տըր . Մալիւմ (մաստարլարըն ներգործական) .
Մէճհուլ (կրատորական) . Միւթէատոի (անցողական , վէ լազըմ (բայ շէղոք) :

Ս. Մալիւմ նէ՞ տիր :

Ճ. Մալիւմ օ տըր քի փակիլին փէյլի մէֆուլուն պիհէ թէ-
ճավիւղ էտէր , եանի սէնին էթակիլին փէյլ եախօտ իշ պիր
զայրըսընա սէնտէն կէչէր , նէթէրիմ զիրմէք . վիրմէք
քէսմէթիփ . վիրմա կիպի :

Ա. Մէջհու, նէ՞ տիր :

Ճ. Մէջհուլ օ տըր քի , Փա՛խլ պաշտամնտան քէնտի իւ-
զէրինէ պիր իշ ալըր , եանի պաշտամնտան եափըլըր , նէ-
թէքիմ յազմու կմէկ . Քէսոկլմէք կմէկ որմէկ կիպի :

Ա. Մալիւմիւ մէջհուլ գրլմանըն գախ'տէսի գա՞նդըսը տըը:

Ճ. Մալիւմիւ մէջհուլ գըլմադ իչիւն էկէր մատոէի ասլի-
յէնին ախէրինտէ և լ լա օլմազ իսէ՝ պիր լա, վէ էկէր միւթէ-
հարրիդ եախօս լա օլուրսա պիր ն նուն իլավէ օլունուր մէսէլա.

በመጀመሪያ በይለክል ማከላምና የሚከተሉ ነው በይለክል ማከላምና የሚከተሉ ነው በይለክል ማከላምና የሚከተሉ ነው በይለክል ማከላምና የሚከተሉ ነው በይለክል ማከላምና የሚከተሉ ነው

ՎԵ պաղեն մէծհուլ ալամեթի օլան լա վէ նուն իքիսի պիր-
տէն գօնուլուր տէնմէք . Դիմկ տէնիլմէք . իսթէն-
ասուն գոնուլուր տէնմէք . ասունմագ . գոնուլմագ .
գոնուլմագ . իսթէնիլմէք . գոնուլմագ . ասուն գոնուլմագ .
կիպի :

Ա. Միւթեատրի նէ՞ տիր :

Ճ. Միւթեատոի Փակ'լին Փիյլի տիկէր պիր Փակ'լ վասէ-
ասըլա մէֆուլուն պիհէ թէճավիւղ էթտիրէն տիր, վէ Մա-
ւում եախօտ Լազրմ օլան Փիյլէրին մատոէլ ասլիյէլէրինէ
բանը նառիյէ իլավէսիլէ օլուր :

Ա. Էտաթը թատկոյէ գա՞նդըսը տըր

Ճ. Ատաթըլ թատկից յա ուե, ուր լաֆղիլէ և նէ հարդը օ-
ւոզ, ֆիիլին մատաէի ասլիյէսինէ իլավէ օլունտուգտա իւչ
իւրլիւ միւթէատտի եափըլըր, նէթէքիմ.

گسدرەك . گەۋەنەك . كىدرەك . كىدرەك . قىاندەرەق . قىاندەرەق . طوردرەق :

ԳԱԻԾԵ. Եքսէրիեա Ե ԱԿ հարփը, կէրէք էտաթը թատկյէ
օլուն կէրէք օլմասըն, էտէվաթտէն պիր շէյէ միւթթասըլ
օլուպ հարէքէլէնտկյի վագըթ մէհնուլ հալլէրինտէ Ճ ՊՊԼ
հարփընա գալպ օլուր . մէսէլա արատըլմագ. ԱՐԻՃԼ
ԷՌԻՄԵԼ ԱՌԻՃԼ ԻՌԻՄԵԼ ՕԳՈՒՏՈՒԼմագ. ՕՎՈԴԼԿ.

Եշտիլմէք . կմձմակ կիտիլմէք կիպի .
Ս . Լազըմնէ՞ տիր :
Ճ . Լազըմ ֆակին ֆիյլի մէֆուլուն պիհէ թէճավուղ էթ-
մէյիալ , քէնտի նէֆսինտէ պադը գալըր . գալդմադ .
Պանցի եաթմադ կիպի :

Ա. Ֆիլիք լազրմ գա՞յն գըստմ առը :

Ճ. Խըի. Սէմաի վէ Գըեասի։ Սէմաի զաթընտա լուրջ օլան
քէլիմէլէր տըր, պալատէ կէօրիւնտիւյիւ կիպի։

Գըեասի ֆի՛յլին մատոէի ասլիյէսինէ պիր Ն ՀԱՅ վէ պազէն տախի պիր Լ ԱՅ, Եախօտ պիր Շ ԴԱ Իլավէսիլէ օլուալ, պունա Միւթավէաթ (կըաւորակերպ չէզոք) տէնիկիր, նէթէքիմ կէղինմէք, վէ կիւծէնմէք մանասոնա օլան գլուխ սաշուագ, սավուշմագ կիպի.

ԳԱԼԻՑԻ. Շը. հարդը Միւթավէաթ ալամէթի, վէ եախօս
նէփոը քէլիմէտէն օլմատըղը վագըթ, էտաթը մաստարտան
էվվէլ ֆիիլին մատոէի ասլիյէսինէ իլավէ օլունտուգտա, պիր
ֆիիլին՝ իքի եախօտ տահա զիյատէ քէշիլէր պէյնինտէ վուգու-
բնի պէեան իտիւպ, պունա առ ֆիիլի Միւշարէքէթ (فعل مشارکت)
دو کشمک վոխադարձ բայ) տէնուր. մէսէլա ուրուշմագ .
տէօյիւշմէք . սէօյլէշմէք կիպի :

Ա. Լաֆղ ճիհէթիլէ մաստար դա՞չ դըսքմ տըր:

Ճ. Կքի գըսըմտըր. Պասիթ (Եղան պարզ), վէ Միւրէքքէպ
Քաշաղադրեալ). Պալատէ զիքը օլունան մաստարլար Պա-
սիթ տըրլար. Միւրէքքէպ օլանլար պէշ գըսըմտըր քի, վիրուէ
սըրաւըիլէ զիքը օլունուր:

4. Իսմէրին ախէրինէ պիր լու մէջթուհէ զամմօլունտուգ-
տան սօնրա, էտաթը մաստար իլավէսիլէ եափըլան մաստար-
լար տըր, նէթէքիմ ակրմ, էյէրլէմէք, ակրնէ էյէրլէմէք-
պամիլուն մէջհուլի գամիլուն պամիլուն մամիլուն:

2. Մէջէթլէրին ախէրինէ ուն, ուն, եախօտ լտ լու, զամմօլունտուգտան սօնրա, մաստար էտաթը իլավէսիյլէ եա-
փըլան մաստարլար օլուպ, վէ լու օլանլար Լաղըմ, վէ լու օլանլար Լաղըմ, աշինունք էրշիլէնմէք
լանլար Միւթէատտի օլուրլար . մէսէլա էրշիլէնմէք
թաթիլիկ աշինունք էրշիլէնմէք վէ լու թաթիլիկ թաթիլիկ :

3. Ֆիլիլը ին էտաթը մաստարը հայ բէսմիյէյէ թէպտիւ
օլունսուդտան սօնրա յելք պէլք+ մաստարը իլէ թէրքիպ օլու-
նարադ կափըլան մաստարլար տըր . քէսէ յելք կա և կափըլ-
պիլմէք յազ յելք եազապիլմէք՝ քի քէսմէյէ վէ եազ-
մաղա միւդթէտիր տէմէք տիր : Լաքին էկէր էտաթը մաս-
տարըն մագապի միւթէհարըք օլուրսա նէ տէն էվզէլպիր տա
սովորե յելք . մէսէլս սէօյլէմէք ո զիետտէ դըլընըր . մէսէլս
ազօմց արայ յելք արայ արամագ արամց . արամագ օգումագ . օգումագ արայ յելք : Պունա գիլիլի իդ-
թիտարի տէնիլիր :

٤. Ետաթը մաստար է հարֆընա թէպտիլ օլունտուգտան
սօնրա վերևու մաստարը իլէ թէրքիպ օլունարադ եափը-

լան մաստարլար տըր . կայուրմէ . քէսիվէրմէք . եազը կայուրմէ . կիպի : Վէ էկէր էտաթը մաստարըն մադապլի միւթէ-հարրիք օլուրսա , պիր յ տախի զիւշտէ գըլընը . մէսէլս օվոյուրմէ . արայիվէրմէք . սէօյլէյլիվէրմէք . սուլիուրմէ . օդույուրմէք : Պունուն մանասը իշխն աճէլէթէն իճըասընը պէյան էթմէք օլուրդու իշխն , պունա տա ֆիլի թա՛նիւ տէնիլիր :

ՇԵՐՀ. ՔԵՊԱԼԻՔ ԱՅՆ Է ՄԵԿԵԼՄԵՔ ՎԵ ԱԿԱՋ ՀՐԳԱԿԵԼՄԵՔ ։
ՄԵՆԻԼՈՒՐ ՔԻ, ԷՎՎԵԼՔ ԻՍԻ ԳԻՇԼԻՆ ՄԱՂԻՄԵ (անցեալ ժամանակ)
ՄԵՎԱՄԻւղրէ, ՎԵ ԻՔԻՆԾԻՍԻ անսըզըն ՎՈՒԳՈՒԻՆԻ ԻՓԱՄԵ Է ՄԵՐ:

Շերջ. Ես գույք յանց լավով տակմա իսմէրիլէ թէրէքքիւպ
էտիւպ, իսմի մաստարլար (բայանուն) եախօտ ողփէթլէր իւէ
թէրէքքիւպ էլժմէզ.

Քէղալիք լավու տախի էքսէրիեա ութէթլէր
վէ պազէն իսմէր իլէ թէրէքքիւպ էտիւպ, իսմի մաստարլար
իլէ թէրէքքիւպ էթմէտիյինտէն քիթապ եափմագ.
Յու ալով . սէպէպ կոշկ յապի

յարձմ յազգ ոլմագ տէնիլիր, լաքին շատ օլմագ տէնիլիր, լաքին
եարտըմ եարտըմ օլմագ նազ օլմագ. յարձմ յազգ օլմագ տէնիլիր:

Վէ մաստարլարըն ախէրինէ ու ն էլավէ օլունարագ թալիւ
մանասընը իքատէ էտէր սէվմէյին . եազմաղըն
կիպի :

Ա. ՔԵՐԻՔԻԹԵՑԵ մաստար գա՞յ գըսըմտըր .

Ճ. Քէյֆիյէթնէ մաստար իքի գըուըմ տըր . Միւսպէթ
(ստորասական) վէ Մէնֆի (منق رացասական) :

Ա. Միւսպէթ նէ՞ տիր :

Ճ. Միւսպէթ պիր իշտէ պիր հալու քեյֆիյէթ պուլուն-
տուղունու իսպաթ էտէն տիր, զիքը օլունան միսալէր կիպի:

Ա. Մէնքի նէ՞ տիր :

Ճ. Մէնքի միւսպէթին զըտուր օլարադ պիր իշտէ պիր հալ
ու քէյֆիյէթ պուլունմատըլընը պէեան էյլէյէն տիր . سوْمَك .
աէվմէմէր . بازِق . եաղմամագ կիպի :

Ա. ՄԷԿԻ Նասրի Եավըլը :

Ճ. Միւսպէթ օլան մաստարըն իշարէթի մաստարտան էվ-
պէմկ . էվումկ էվումկ էվումկ . մէսէլա էվումկ . մէսէլա
վէլպիր բ գոյ իղափէսկյլէ օլուր . մէսէլա էվումկ . մէսէլա
էվումկ . կսմկ . եափմամադ յանց . եափմամադ յանց .
էվումկ . էվումկ . էվումկ . էվումկ . էվումկ . կիպի-

ԹէՆՊԻՀ. Էքսէրիեա էտաթը նէֆի օլան դժու ֆէթհէսի
պէեան իշխոն էլլէ իլէ եազըւըր պաعماق. իպաعماق կիպի:

Լիսանը Օսմանիտէ եէրինէ վէ իճապընու կէօրէ հրո-ֆը է-
շնը պէօյլէ իլավէսի փէք չօդ տուր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ԶԱՅՐ ՑԻՒԼ ԴԱՏ ՎԱՐ ԴԻՄՈՒՈՐ ԲԱՅ

Ա. Զաթը Փիելքէ միեւթձէ գա՞չ գըսըմ տըր:

Ճ. Զաթը Գիյլին խսմլէր կիպի քէ միեւթ իթիպարիլէ դ-ի
բ-ու վէ ճէր. վէ Զամիր կիպի իւշշախուր, եանի ժ-նէւեւս, հ-
լար վէ լայու խասսիեւթլէրի օլտուգտան մատա, Փիելին
մատտէի ասլիյէսինին թէպէտախւլաթիլէ Սուրէթը թասրիփի
տախի հասըլ օլարագ, Հալ (Հաներկայ), Մաղի (մանց-
եալ) վէ Միւթագպէլ (մտիւ ապառնի) զէմանլէրինէ տէլա-
լէթ իլէ կէօնակէօն Սըյլէլէր հասըլ օլուր քի, պունա թաս-
րիփը էֆալ (իսոնարհումն բայից) տէրլէր:

Ա. Հալ նէ՞ տիր:

Ճ. Հալ գի զէմանընա, եախօտ պու սաաթտա վուգու-
պուլան գիյլ եախօտ իշէ տէլալէթ էյլէյէն Սըյլէ տըր Յաջորմ
եազայօրում կիպի:

Ա. Մաղի նէ՞ տիր:

Ճ. Մաղի պու կիւնտէն, եախօտ պու սաաթտան էվզէլ

յազ ճ եաղ-
տըմ կիպի:

Ա. Միւսթագպէլ նէ՞ տիր:

Ճ. Միւսթագպէլ պու կիւնտէն եախօտ պու սաաթտան
սօնրա վուգու պուլաճագ իշէ տէլալէթ էտէն տիր յազ ճ եազագըմ կիպի:

Ա. Զէվաթը էֆալըն Սըյլէլէրի գա՞չ գըսըմ տըր:

Ճ. Իքի. Պասիթ վէ Միւրէքքէպ:

Ա. Պասիթ օլան Սըյլէլէր գա՞նդըլար տըր:

Ճ. Պասիթ օլան Սըյլէլէր մտտտէի ասլիյէնին թէպէտ-
տիւլաթէյլէ հասըլ օլանլար տըր:

Միւրէքքէպ Սըյլէլէր տախի փիելի հանէ իլէ թէրէքքիւպ
էտէնլէր տիր:

— Ֆիելլէրին փէք չօդ Սըյլէլէրի փիելի հանէ (ան ո-
ժանդակ բայ) իլէ թասրիփ օլունտուղունտան, էվզէլս պու-
նուն սուրէթը թասրիփի զիքը օլունուր քի, էքսէրիեա զամիրը
շախսիլէր իլէ պէրապէր գուլլանըւըր, վէ մաատարը օլմայուպ
եալընըղ Հալ վէ Մաղիլէրի իլէ Սըյլէ շարթիյէսի օլարագ,
պագը գալան Սըյլէլէրի օլուտ փիելինտէն թէմամլար:

Ցիւլի իԱնէնին Սիհրէթը թԱՄՐԻՖԻ

Մէ-ֆէւ	Հալ	Ճէմ
Միւթէքէլիմ բ. պէն իմ	ի. պէն իմ	պէլ ել
Մուխաթապ սէն սին	սէն սին	սէր սինիլ
Ղայիս օ տուր	օ տուր	անլէր տըրլէր

U.S.-Soviet

Մազիկ Շուշուտի Ճէք՝

»	بن ایدم	պէն իտիմ	بز ایدك	պղղ իտیک
»	سن ایدك	սէն իտին	سز ایدیکز	սիղ իտیնիق
»	او ایدی	օ իտի	انل ایدیلر	անլէր իտիլէր:

Uzbekistan

Մաղիկ Նադել Ճէյ

» بن ایشم	بز ایشمز	اپلر گلیمکیلیم
» سن ایش-سین	سن ایش-سین	اپلر گلیمکیلیم
» او ایش	انلر ایشلر	اپلر گلیمکیلر

Uk-Freie

ԱՐՅՎԵԼԻ ՇԱՐԺԻԿ ՃԵ

»	بن ایسہ م	پکن ہسکے م	بر ایسہ ک	مکانیں ہسکے
»	سن ایسہ ک	ہسکن ہسکن	سز ایسہ کز	ہیل ہسکن ہیل
»	او ایسہ	و ہسک	انل ایسہ ل	انل ہسکل

Պաղէն թախփիքի իլէ այս . այս տակի եաղըլը : Պու-
նուն մէսգիսի մէսգիսի աւանտ լափղը իլէ օլուր . ն դկան տէյէլիմ:
• էկ : սէն տէյիսին . օ ա տէյիլ կիովի :

Ղայր ու լավագը տախի գիելի իանէ մադամընտա իսթե-

Ա. Եփալը թիւրքեցնին թասորիվե գաչ տիւրլիւ տիր :
Ճ. Իքի . պիլրիսի Կ+ ՎԵ տիկէրի ճա՛ ելէ միւնթէհի օլան-
լար տըր :

Ձեզ Աթ. Հ է ԹԱՎԱՐՆ ՍՈՒՐԵ.Թ.Ը ԹԱՄՐԻՖԻ

ՊԻՐԻՆՅԱ ԹԱՄՐԻՑ

» سوہیور ایدکر سکھلے جوڑ ہستیت
 » سوہیور ایدکر سکھلے جوڑ ہستیت
 » سوہیور ایدکر سکھلے جوڑ ہستیت
 » سوہیور ایدیلر سکھلے جوڑ ہستیت

Միւզարի	Տէվէրի	Ճէմ
»	սէվէրիմ سورմ	սէվէրիդ سورز
»	սէվէրսին سورسین	սէվէրսինիդ سورսկը
»	սէվէր سور	սէվէրլէր :

(*) Իշպու մուխաթապ սըյղէսի առնւք +Ե՞՞՞ իլէ եազմագ լա-
զըմկէլիբսէտէ , թէսհիլը գրաւթ իչիւն էքսէրիեա պէօյլէ եա-
զըլը : 4

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Միւզարի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէր իտիմ	սօր այձ
»	սէվէճէր իտին	սօր այձիշ
»	սէվէճէր իտի	սօր այձիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Մաղիի Ծուհումի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ	սօճ
»	սէվէճէրին	սօճիշ
»	սէվէճէրի	սօճիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Մաղիի Ծուհումի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ իտի	սօճ այձ
»	սէվէճէրին իտի	սօճիշ այձ
»	սէվէճէրի իտի	սօճիլ այձ

ՄԵ-ԳԵՐ	Մաղիի Նաղի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ	սօմշ
»	սէվէճէրին	սօմշակ
»	սէվէճէրի	սօմշիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Մաղիի Նաղի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ	սօմշ այձ
»	սէվէճէրին	սօմշ այձիշ
»	սէվէճէրի	սօմշ այձիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Միւսիմաղի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ	սօդյակ
»	սէվէճէրին	սօդյակ
»	սէվէճէր	սօդյակար

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Միւսիմաղի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէրիմ	սօդյակ այձ
»	սէվէճէրին	սօդյակ այձիշ
»	սէվէճէր	սօդյակ այձիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Ցիկիի Վիճուպի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէլիմ	սօմիչ
»	սէվէճէլին	սօմիչ
»	սէվէճէլի	սօմիչը

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Ցիկիի Վիճուպի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէլի իտի	սօմի այձ
»	սէվէճէլի իտին	սօմի այձիշ
»	սէվէճէլի իտի	սօմի այձիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Ցիկիի Կլթիգումի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէմ	սօմ
»	սէվէճէմն	սօմսկ
»	սէվէճէլ	սօմը

ՄԵ-ԳԵՐ	Հիքեայէի Ցիկիի Կլթիգումի	ՃԵՏ'
»	սէվէճէմ	սօմձ
»	սէվէճէմն	սօմձիշ
»	սէվէճէլ	սօմձիլ

ՄԵ-ԳԵՐ	Կմրը Հազր	ՃԵՏ'
»	սէվէճէր	սօմոն
»	սէվէճէրի	սօմոնը

(*) Սէվէճէրիմ առախ տէնիլուր :

ԱՀՅԱՀԻ ՇԱՐԹԻՑԵՆԻՆ ՍՈՒՐԵԹՎԵՐԻ

ՄԵ-ՑԵՐ Հալ Ճէ՞մ սէվէլոր իսէլմ սօնուր այսէմ սէվէլոր իսէլք սօնուր այսէմ »
Միւզարի

Մաղիսի Շուհուտի

• • • Համարի Նագարի Տէղամիս Սում Այս Տէղամիս Սում Այս Տէղամիս Սում Այս

Մազիկ Նադլի

..... سو مش ایسکا کم پر کم چلے گے سو مش ایسکا

Միւսթագպէլ

« سوچنک ایسہ کام کیلئے پڑھنے سوچنک ایسہ ...

جے ایسہ دے

Digitized by Google

Wittgenstein's Tractatus Logico-Philosophicus

Учебники

مکالمہ ملک

Մաստարը Յ. Հ. իլէ կէլէն ֆիելէրին .քեափփէսի տէ
պու սիեադ իւզրէ Ծասրիփ օլունուրլար :

ԵՐԻՆՅԻ ԹԱՄՐԻՑ

ՄԻՒՍՊԵՏ

Աւելիքում	Համ	Ճկն'
» Եազդակօրըմ	Եազդայօրը	Եազդայօրը
» Եազդակօրըն	Եազդայօրսէ	Եազդակօրընը
» Եազդակօր	Եազդայօր	Եազդակօրլար :

Հիքեայէի Հալ Ճէս

၁၂၅

Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտրմ Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտրմ
Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտրն Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտրն
Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտր Եազիօր այդեւ Եազիօր ըտրլար

ԵՐԵՎԱՆ	ՄԻԱՎԱՐԻ	ՃԵՂՈՎ
» Կաղարըմ յազրմ	Կաղարըլ	յազրչ Կաղարըլ
» Կաղարսն յազրսին	Կաղարսըն	յազրսկ Կաղարսընըզ
» Կաղար յազր	Կաղար	յազրլ Կաղարլար :

Մէջէնա	Հիքեայէի Միւզարի	Ճէմ'
» Եազար ըտըմ՝	Եազար այձք	Եազար ըտըդ
» Եազար ըտըն՝	Եազար այձիշք	Եազար ըտընըզ
» Եազար ըտը՝	Եազար այձիլք	Եազար ըտըլսք

Մէջէւա	Մազիի	Շուհուտի	Ճէմ
» յարծ եազտըմ	յարծ եազտըմ	յազծ եազտըդ	»
» յազծ եազտըն	յազծ եազտընըզ	յազծ եազտընըզ	»
» յազծ եազտը	յազծ եազտըլ	յազծ եազտըլաբ	»

ԱՐԵՔԻՆ	ՀԻՐԵԱՅԻԻ ՄԱՊԻՒ ՇՈՒՀՈՒԹԻ	ՃԵՎ
»	Եազտըրմըրը յազմ այդի	Եազտըրդ ըտը
»	Եազտըրն ըտը յազդիկշ այդի	Եազտըրնըդ ըտը
»	Եազտըրը ըտը յազդի այդի	Եազտըրլար ըտը

Մէջքէս	Մաղլի	Նաղլի	Ճէմ
» Եազմըլշըմ	Եազմըլշըմ	Եազմըլշըմ	Եազմըլշըմ
» Եազմըլշըն	Եազմըլշըն	Եազմըլշըն	Եազմըլշըն
» Եազմըլշըշ	Եազմըլշըշ	Եազմըլշըշ	Եազմըլշըշ

Պունլաբտան պաշտ սէվէյօր իմիշիմ : Եազմական սօհնութեան պաշտ այշմ իմիշիմ :

Ա. Մէնքիլէրի նա՞սը օլուր :

Ճ. Մաստար պահովնուա իշար օլունտուղու կիսպի ֆիելին
մաստէի առկյէսի իւղէրինէ պիը ։ Իզափէ վէ ելավէսի իլէ օ-
լուր :

ՍՈՒՐԵՆԻ ԹԱՎԱՐԻՑԻ

Մէսթի

U.S.-Soviet

Միջարկի

» سویں سکھیں سکھیں سویں
» یا زمین کے اپنے اپنے بارے میں یا زمین کے اپنے اپنے

Մազիկի Շուհուտի

» սէվմէտիմ սօմձ սէվմէտիք
» եաղմատըմ յազմծ յազմատըգ ...

Մազիս Նազլի

» سوئیشز **սէվմէմիշել** سوئیشز **սէվմէմիշել**
 » یازمیشز **եազմամիշըլ** یازمیشز **եազմամիշըլ** ..

Միւսթագուէ

» سو میده جگز سکلریت دلیلی
» یاز میده جغز کاپلیس ایجاد این

Եմուս Հազըս

ս սէվմէ սո հ սո մինչ
 ա եազմայընըդ եազմայընըդ . . .

Տիկէր Ալյէլէրի տախի պունա գըյաս օլունք:
 Իշպու մէնքիտէն մատա պիր տա Մէնքի իդթիտալ
 որ տըր սո հ մուր յազմում: Եազմայօրում սէվմէյօրում
 պի. լաքին թասրիփաթը ֆարգոըզ օլմատընտան այր
 պէյան օլունմատը :

Թէ՞նՊիՀ. Մաստարլարտա օլտուղու կիպի, Մազիի Նազ-
լի Ելէ Գեհելի Գիւճուպինին մէնԳիլէրինտէ տախի Էքսէրիեա
Էտաթը նէֆի օլան Դ: Ին Փէթհէսի պէյան իշխոն Էլլի իլէ Ետ-
Պլլլը սօմանի բազմամշ սէվմէմիշ. Եազմամըշ Սօմանի
մէլի. Եազմանի կիպի:

﴿كُلُّ مُتَّقٍ يُنْعَى وَمَنْ يَنْعِي إِلَيْهِ أَوْلَادَهُ وَمَنْ يَنْعِي إِلَيْهِ أَوْلَادَهُ فَإِنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾

ԳԱԻՑԵԼ. Հաւ Սըյդէլէրի միսալէրտէ կէօրիւնտիւյիւ կիպի մատոէի ասլիյէնին ախէրինէ պիր հաի բէսմիյէ վէ յօր լաֆզընըն իլավէսիյէ թասրիփ օլունմուշ իսէ տէ, ախէրի միւթէհարրիք օլան եէրէլէրտէ հաի բէսմիյէտէն էվվէլ պիր տա յ զիեատէ գըլընըր աղլիյօր աղլայեօր կիպի : Վէ պազէն հաէ բէնդէրէ հաղփ օլունարադ աղլիյօր կազըլըր :

ՔԵՂԱԼԻՔ ՄԻւսԹ-ագպէլ ողյղէլէրինտէ տախի ախէրի միւ-
թէհարրիք օլան եէրլէրտէ հան բէամիշտէն էվլէլ պիր յ տախի
զիեատէ գըլընըր էյլէյէճէք արայի յ արայաճադ .
էրկյէճէք օգույաճադ կիպի :

Մէսֆիլէր տախի պու գապիլտէն տիր :

Ա. Միւզարի նէ՞ ովկը :

Ճ. Միւզարի (ճշար) ներկայ կամ ապառնի) շնորհքի գե-
ման իլէ կէլէջէք զէմանէ շամիլ օլան զէմանը ուսմումիյէ տէ-
լալէթ էտէն որյշէտ տիր : Ուսուլը թասրիֆի մաստիի առլիյէ-
յէ պիր և նլալիւմիյլէ օլուր աէվէր յաձր եազար .
ազր . աղար արար . թաշըր թաշըր . սարար սարար .
րիր . օղուր կիպի :

Ա. Մարմեկան հոգևորի իլէ, Մաղթի Նազիկնեն Գարդւարը նէ*

when

Ճ. Մազենի Շուշիութիւն (մասն անցեալ որոշեալ) միւ-
թէքէլլիմին ըէլ իւլայն կէօրտիւյիւնիւ վէ եալուս կէօրմիւշ
կիպի աղիւսիւնի խապէր վէրէն Ալյով տիր :

Ա. Էմիր Հազրը նէ^օ տիւ :

Հ. Էմիլ Հազրը (Արամայիս երկրորդ դէմք) մանակ մաստաբընըն իջրասընը միւթէքէլլիմին մաւխաթապէթէքլիփ էթ մէսինէ տէլալէթ էտէն Սըյլէ տիր :

Հեր մաստաբըն մատուի առլիյերի կմիզ հակըքըն միւ ֆրէ-
տի օլուալ յէ իլավէսիլէ ջէմիլէնիր : Աէ պաղէն ախէրի մէք-
սուր դըլընտըլտան սօնրա, եալընըլ և սոնց + եան իլավէսիլէ
ջէմ օլուու և աշկին . յայտ եալըն կիսի :

Թէ՞Ն Պիչ . Պաղէն գէթհէի պէյան իշխոն էմրը հաղըլըն
միւ-ֆըէտինսէ պիր հաէ բէ-մէր զիյատէ դըլընը՛ ձկաս սէօյլէ . Ձէ¹
էլլէ կիպի :

Ս. Եմոր Դայիս նէ՞ տիր

Ճ. Էմիլ Ղայիսլ (Արգել) հրամայական երրորդ դեմք) մա-
նակ մաստարչներն իճրասընը միւթէքէլիմին Ղայիսլէ թէքլիք
էթմէսինէ տէլալթէտէսն Սըյդէ աբը սէվոսուն . յազսոն
եազսուն կիպի :

Ա. Թիկիի վեճուալի նէ՞տիր

Ֆիլի Խլթիզամի տախի մանակ մաստաբն վուգուինի մի-
թէքէլլիմին միւլթէղէմ օլտուղունա տէլալէթ էտէն Սըյզէ-
օլուպ , չոդ քէրրէ տուա մէկտըլինտէ դուլանըլուր , նէթէ-

Քիմ Ալլահ մովք այլն էյլէյէտ, քի էյլէսուն տէ-
մէք օլուր:

Ա. Շարթ նէ՞ տիր :

Ճ. Շաբաթ (Տես ստորագասական) պիրքէլամէ տիկէր պիրքէլամը բասլթ էթմէքտէն խպարէթ օլուպ էվզէլքիսինէ ճիւմէլէի շարթիյէ , վէ իքինճիսինէ ճիւմլէի ճիւղիյէ տէնիլիր . մէմէլա բօսակ կիւր այսեկ շվա ելուրսին . Պրուսայէ կիտէր իսէն շիփա պուլուբառն տէնիլտիքտէ , Պրուսայէ հէտէր էւն ճիւմլէի շարթիյէ վէ իւֆո պուլուբառն ճիւմլէի ճիւղիյէ օլուր :

Վէ պաղէն պու Սըյղէ թաղիմ իշխուն էմր մագամընտա
գուլլանըլուր, նէթէքիմ յօրսոն ավագ ի ավագ էֆէ-
տիմիդ շու մասկէտտէի թասհին պույուրսուն մագամընտա
հայու տէնիլտկի կիպի :

Քեայէի մազիի նազլիտէ Թիթիի հանէնին եալընըղ էլքն հաղ-
փիլէ իամշیدի սէվմիշ իտի . եազմըշըտը եազըլը :

Քէղալիք էտաթը ճէմ' օլան լէ՛, ասըլ ֆիիլէ իլալէսի ճա-
յիլ օլուպ պաղէն տախսի թախսֆիֆ օլունարադ սէվ-
միշլէրտի . յազմշլրդի .

Լաքին պունլար էքսէրիեա թէքէլլիւմոէ դուլլանըլուպ
քիթապէթտէ փէք օ դատար ճայիկ օլմազ:

ՐԱՊԹ. ՍՀՑՇՆԿՆ

Ա. Բայթը Սրբակէլէրի նէ՞ տիր :

Ճ. Բաղթ Սըյդէլէրի մազմունլարը (իմաստ) տիկէր ճիւմ-
լէնին մազմունունա մէրպութ օլարագ գուլլանըլան Սըյդէլէր
տիր, մէ պունլար տա ալթը նէվ' տըր :

Ա. Նէվր էվվէլ գա՞նդըքը տըը :

Ա. ՆԵՎՐ բանի պահպարսպ տօք :

Ճ. Նէվր սանի Սր լուկի Ինթիհակիւէ տիրքի մատուշի աւի-

յեյէ ձչ էտաթը իլամբսկյլէ օլուալ պիը ի ուստանէն միւտտէ-
թը ինթիհասընը պէյան էտէր ձչ ու սէվինծէ : Հայ եաղընճա-
կիսպի : Վէ էքսէրիեա պու էտաթըն ափէրինտէքի նաէ հազի
էյլէտէքտէն սօնըա Առաջ վէ մէջ լաֆղլէրի իլավէ օլունութ-
էն սէվինծէ էտէք : Հայ մէջ ու սոնիւն սէվինծէ էտէք :

Ա. Նեվր սալիս դա՞նդըսը տրը:

Ա. Նեվը բապի դա՞նդա՞լը աըլ :

Յ. Նէկր իսամէտ դա՞նլըու տըր :

Ճ. ՆԵՎԸ ԽԱՅՄԻԱ ՍՐՋՂԵՒ ԽԱԹԻԱՄՐ ՀՐԱՅԵ ՄԻՔ ՔԻ ԳԻՒԻՒ ՄԻւ-
ՂԱՐԵՒՆԻՆ ՄԻւ ՔՐԵ ՊԱՅԻ ԱՊԻՆԻՆ ԱԽԵՐԻՆԵ ԱԿՆ ԵԼԱՎԵ ԱԿԿՈՂԵ ՕԼԱԿ
ԳԻՒԻՆ ԽԱԹԻԱՄՐ ԽԱՊՐԵ ՎՈՒ ՊՈՒ ԱԿ ԱղԵՐԱՆ ԷՄԵՐ ։ ՄԵԱԼՄ

بازار ایکن : کامپیوٹر

Ա. ՆԵՐԻ սատիս դա՞նդա՞լ տըլ :

Ճ. ՆԵՐԸ ԱՅՍԻ, ԱՐԴՅՈՒՆ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՄԻՔԱՅԵԼ, ԹԵՂԻ ԻՒԹԻՂԱ-
ՎԻՆԻ, ՖԻՆԻ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐԴԻԿԵԼ Ի ԱՐԴՅՈՒՆ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐ-
ԴԻԿԵԼ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐԴԻԿԵԼ ՎԱՐ-

Պալատի պետքան զըլընամն Սըյդէլընուն մետա մատուի առ-
շաբախի ակնչընէ սի հան քեծուն իլավէսիլէ թէքէրէիւր օլուն
նարագ պիր Սըյդէ տահար հառըլօլուր մէսէլա եազա եազա օլունուր :

ՅԱՍԼԵ ՄԱՂԻ

ԵՐԱԾՈՅ ԹԵՇԻՑՆ ՌԵԿՐԵԱՑԻ.

Ա. Էֆայլ Յերիշէ գտնողական արք :

Ճ. Յէնառութիւններ պէմպն մնալահայս օլուննայ սրբագ. դա-
թէ մասկ արին օլուն դւ հալտէ, պիր իշէ տէլութէթ ետէն քէ-
խմէլէր տիր :

Ս. Եֆալը Ֆերիյէ պաշտում ողբեկը :

Ճ. Եֆալը Յերիշէ տէօրիթ գըսմէ միւնգառէմ արք. գըսմը վկիլ համը Յամիլ (ընդունելութիւն ներկայ) իլէ, Իսրայէլի կառավարութիւն անցեալ) արք քի՛ մանար մաստարը իլէ միւթթառք օլան շէյք տէլալիթ Էտերէզ, սըթեթ մագա-

մընտա իսթիմալ օլունուր : Անճադ իսմը ֆակլ Մալիւմոէն վէ իսմը Մէֆուլ Մէճհուլոէն միւշթադդ (ածանցեալ) տըր-լսր :

Պունլարտա տախի ահվալը էրպաս ճարի տըր :

Ա. իսմը ֆակ գա՞նդը տըր , վէ նա՞որ եափը լուր :

Ճ. ֆիբլ քէնտուսիլէ գայիմ օլան զաթը իշար էտէն սըյզէ տըր քի , ֆիբլին մատտէի ասլիյէսինէ էլէֆ վէ նուա եախօտ իշի Ալան . մէմէլս սէվէն . մէմէլս իլավէսիլէ օլուր . մէմէլս եաղը լուր կիպի : Անճադ ախէրի միւթէ-հարրիք օլան եէրլէրտէ էլէֆ մէ նուա տան էվլէլ պիր եա տախի հարացի օլան արան արաեան . արայը ճը . զիեատէ գըլընըր . միսալ արան արաեան . արայը ճը . առաջի օլունուեան . էրկյէն արայի . էրկյէն արայի . արան առայը ճը . գույյունու սէվմէյէն . յան եափան վէ սայիրէ :

Պաղէն զիքը օլունան էլ հաղփ օլունուր չի կն չէքէն . չէքէն հաղփ օլունուր աւան լսփղընտան էլէֆ տախի հաղփ օլունարադ օլանլէր եազըլըր :

Պունլարտան մատա տահա պիր թագըմիսմը ֆակլիէր վար տըր քի , էտաթը մաստարըն հէի հաղփ օլունուպ նիլէ զ մէֆ-թուհ գըլընտըդ տան սօնրա , պիր տա նուա իլավէսիյէլ օլուր ի-քի , միւպալալա մանասընը իշար էտէր , մէմէլս ի-քի , միւպալալա մանասընը իշար էտէր , մէմէլս ի-քի մատտէտէն կէլմէյէլ , էքսէրիեա միւթամէլ օլան վէղնէլը պունլար տըր . տէլիք . աչրդ . գրք . պէսկին . տալգն չիւրիւք . կաշկին . ուրցուկ . գիշկին . տիւկիւն . կիպի . վէ պաղէն տախի էտաթը նիսպէթ իլավէսիլէ օլուր . մէմէլս եա-գուշուլի պակաշուլի . օգուալի սէվիմէի . օգուալի սէվիմէի :

Ա. իսմը Մէֆուլ նա՞որ օլուր :

Ճ. իսմը Մէֆուլ մատտէի ասլիյէյէ աշ իլավէսիլէ օլուր . մէմէլս եազըլըր կորմշ . սէվիլմիշ . սումշ միւշ . պիլինմիշ կիպի :

Թէնդիչ . իսմը մէֆուլուն տախի մալիւմոէն միւշթադդ պիր Սըյզէի մախսուսէսի վար տըր քի , մալիւմիւն մաստարը թալսֆիֆի Սըյզէսի տըր աչմ յազմա . աչմ պասմա կիպի :

Անճադ պու Սըյզէ սէմաի օլտուզունտան հէր մատտէ-տէն կէլմէզ :

Քէղալիք Մաղիի Նագլի , Միւղարի վէ Միւթագպէլ Սըյզէլըրի սըֆէթ օլարագ գուլլանրիը , Մալիւմէրի իսմի ֆաիլ , Մէճհուլէրի իսմը մէֆուլ մագամընտա կէլիր , նէ-թէքիմ Յոն յազմշ յախօդ յազար յախօդ յազեցի ու արմ պունու եազմըշ եախօտ եազար վէ եախօտ եազան վա՞ր մը , տէնիլիր քի , եաղըն տէմէք տըր . կէլմիշ ատէմվար մը , վէ կայլ սէնէ տէնիլիր քի հէլն տէմէք տիր :

Ա. Գըսմը սանի գա՞նդըսը տըր :

Ճ. Գըսմը սանի պիր թագըմսըֆաթը միւշթէդա (ածան-ցական) տըր քի , պազըլարը իսմը ֆակլ վէ պազըլարը իսմը Մէֆուլ մանասընա օլուրլար , անճադ պունլար սէմաի օլտուգ-լարընտան հէր մատտէտէն կէլմէյէլ , էքսէրիեա միւթամէլ օլան վէղնէլը պունլար տըր . տէլիք . աչրդ . գրք . պէսկին . տալգն չիւրիւք . կաշկին . ուրցուկ . գիշկին . տիւկիւն . կիպի . վէ պաղէն տախի էտաթը նիսպէթ իլավէսիլէ օլուր . մէմէլս եա-գուշուլի պակաշուլի . օգուալի սէվիմէի . օգուալի սէվիմէի :

Նագլը կիպէ :

Ա. Գրամբ սալիս գա՞նդըսը տըլ :

Ճ. Գըսմը սալիս իսմը ալէթ Սըյղէսի տըրքի , Ֆիելէ ա-
լէթ օլան շէյէ տէլալէթ էտէր ։ Սիւզկիւ չալգի . Տուզկի ա-
ղը կէալի . Լաքին պունլար սէմաի օլտուգտան պաշտա փէք

Նատիր տըրլար :

Ա. Գրսմի ըապի դա՞նդաւը տըլ :

ՊԱՐԵ ԻԱՄԻՍ

L S L V U R

Ա. Էտէվաթ նէ՞ տիր :

Ճ. ԵՄԵՎԱԾ (մասնիկը) քԵԼԻՄԵԼԵՐԻ և այսօտ ճիւմիլէլեր

պիրավիրինէ բազմ էտէն, եախօտ մանալարընա խուսուսկիէ-
թը զայիտէ վէրէն լաֆզլար տըր. պունլար տա տէօրթ գը-
սըմտըրլար. Հարֆը ՞էլր (նախադ բութիւն). Զարփ
(մակրայ), Հարփը Աթֆ (շաղկապ) վէ Հար-
փը նիտա (ձայնարկութիւն): Հեր պիրի պիրէր Ֆա-
սրլտա պէյան օլունուր .

ՅԱՄԼԵ ԵՎՎԵԼ

ՀԱՐՁԵ ՃԷՐԾ

Ա. Թիւրքիանէ Հարֆը ձերը գա՞նդըլար որը :

او زرده . گل اوزرده . آنکه اوزرده . ایله . گل ایله . ناشی . ایچون
برابر . پلیز برله . پله . گل ایله . ناشی . ایچون
او زری . کوره . کی . گل ایچون . جد . سر . دن
کویی است . آلت . پلیز برو . طولایی . کویی
طیشاری . گل ایچون . فارشو . ارد . کویی . اوک
یکین . قارشو . یوقارو . اشاغی .
غیری . بشقه . پلیز . طوغری . او زاق .
ایلو . یانده . گل ایلو . ارا . مادا . ماعدا .
چیزی . ایلو . یانده . گل ایلو . ارا . مادا . ماعدا .
صکره . مقدم . میتوانند . ایلو . کیرو .
میتوانند . ایلو . کیرو . میتوانند . ایلو .

فلان مصلحتی رجا ایچون کادم
شیلوا ن میاولسا گوا پلر گهدا یخیعن کیلستیم.
بو ایشدن طولایی . کیلستیکن بندن او تری
پول یخستیکن شو لاشیل.

ՔԱՍՏԵ ՍԱՆԻ

2 U. S. 3

(*) Պաղը ժանձի իլէ եազըլմըշքէլիմէլէր վար տըր քէ՛ թէլէֆ-
ֆիւղտէ հո , վէ լոյն հարֆընա տա և սէտասը վէրիլէպիւլոյին-
տէն ցանդը լափզը տախի պազըլար հանկէ թէլէֆիւղ-
տէրլէր :

اصل قبول **تکستیم**. **کوچک** شویله دیدم. اوله یازدم
بو معنایی انجف سن ایضاح ایده پلورسین. **تکستیم** ایتمام
ماشی ایتمام **تکستیم** بروسا یه کندکی. **تکستیم** بررسی
بلکی و **تکستیم**، **کیمی** خیر کتمد. **تکستیم*** اوت
اعتنی ایم **تکستیم** هیچ کور مدم. **تکستیم** کون کاور
تکستیم زمان کلیدی و نه وقت کیده جک: **تکستیم**
ارکن **تکستیم** فالق. **تکستیم** تیر کل. **تکستیم**
او لا درسکی او کرک. **تکستیم** چو قیده. **تکستیم** داعما او قو
تکستیم صبا حلین انسانک ذهنی رائق او لور. **تکستیم**
نصل سکز. **تکستیم** ناص علیعہ السلام.

Շերջ. Միաւլէրտէն մալիւմ օլոռուղու իւզրէ պազը իսլմ
լէր, վէ սըֆէթլէրին քէք չօղու տախի ալամէթը Զարֆ մա-
چով یازدى . կոزլ او لدى . գուլլանըրը լար . շա կամընտա գուլլանըրը լար . Պազէն տախի սըֆէթլէրին ախէրինէ Ահա Հան-
չէ եաղը կիպի : Պազէն տախի սըֆէթլէրին ախէրինէ Ահա Հան-
չէ կաղ օլունտուգտա, ալամէթը Զարֆ օլուր . մէսէլս
կէտ կէտ վազ մնոն յաزدى . եաղը, կէլտի . մալա կամալի :

ՖԱՄԼԵ ՍԱԼԻՒ

ՀԱՐՁԸ ԱԹՅ

Ա. Թիւրքիտէ հարֆը Աթֆ գա՞նդըլար տըր :

(*) Պունլարտան պաղըլարը տախի հէմալամէթը Զարփ վէ հէմ Հարփը Աթֆ օլուրլար իսէ տէ, անլէրին թէփրիքի վէ շակիրտանէ թէփհիմի մուալլիմէփէնտիլէրէ իհալէ օլունտու:

ՅԱՍԼԵ ԲԱԳԻ

ՀԱՐՑԵԼ ՆԻՏԱ

Ա. Հըութը նիտա դանդըլար սըս :

Ելք . Իշպուտ տէօրթ ֆասըլտա զիքը ու պէյան գըլընան
էտէվաթ-տէն պազըլար արապի վէ ֆարսի իսէլէր տէ , իպա-
րէի թիւրքիյէ արասընտա միւսթամէլ օլտուգ լարընտան պու-
րատա տէրծի միւնասիպ կէօրիւնտիւ :

ԱՅԹՀՄԻ ՃԻՒԶԸ ԷՎՎԵԼ

ՄԻՖԹԱՀ-ԻՒԼ-ԻՒԼՈՒՄ

مفتاح العلوم

ՃԻՒՋԸ ԱԱՆԻ

ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ ՖԱՐՄԱՔԻ ՊԼԵԱՆՆԵՏԱ ՏՀՐ

ՊԱՊԵ ԷՎԱՎԵԼ

ՀԱՄԱՀ ՅԱՐՍԻՑԵ

Ա. Էսմախ Ֆարսիկյէ գա՞չ գըսըմ տըր .

Ճ. Էսմակի Յարսիյէ տախի, Էսմակի Թիւրքիյէ կիպի եքի գը-
սըմտըր, Իսմը Խաս վէ Իսմը Ճինս. Համբիւսթէմ. Արժ. պէհ-
ըամ: Շրջիյը Պլնկ Փէլքնկ կիպի:

Ա. Էսլախ Ֆարսիլէ քէմիլէթ լթիպարիէ դա՞չ գըղմ տըր :

Ճ. Էսմակի Ֆարալիյէ քէղալիք քէմեյէթ իթիպարիլէ եքի գը-
սըմտըր, Միւֆրէտ վէ ճէմ'. վէ թիւրքի էտաթը ճէմ' օլան
շ իլէ ճէմլիէնիր, հան խան խանէլէր կիպի.

Ա. Ուսուլը ֆարմիկէ իւղրէ նասրի ճէմիլէնիր :

Ճ. Պունտա իրի գախտէ վար տըր . Պիրիսի զիրուհ (շնչառոր) վէ եախօտ հաեաթ ու նիւմաեէ տէլալէթ էտէն օլուրսա , ախըրը քէլիմէյէ ճէմ' դըլընըր . Ճ մէրտ , մէրտան , ատէմլէր . Ն զ զէն , զէնան , գարըլար . Ճ միւրդ , միւրդան , գուշլար . Ճ մրգան , մրգան , մրգան , տիրալիթ , մրգան , տիրալիթ , մրգան , աղաճլար :

Տիկէրի զիրուհուն զայրը (անշունչ) օլուրսա քէլիմէնին ախէրինէ հա հա իլավէսիլէ ճէմիլէնիր , նէթէքիմյախ ախթէր , ախթէրհա , երլուզզլար . Ճ պաղ , պաղացա :

Թէն Պիչ . Շիմտի թէհրանտա ալէսաէվիյէ կէրէք զիրուհ վէ կէրէք զիրուհուն զայրը օլան իսմէրի հա իլէ ճէմիլէնտիրէրէք ճէ զ զէնհա , վէ տիրախթհա տէրլէր իսէ տէ , քիթապէթը ֆարսիյէտէ զայրը ճայիղ տըր . Թիւրքիտէ իսէ պաղնա , իսանհա եէրինէ ան պաղլար . վէ յահ խանէլէր տէմէք էվլա տըր :

Ա. Հրուֆը իմլատան հէ , վէ ելք իլէ պիթէն քէլիմէլէր նա՞ոլ ճէմիլէնիրլէր :

Ճ. Զիրուհ իսմէրինտէն օլուպ ախէրի հաէ բէսէն : իլէ միւնթէհի օլանլար , հանին հաղֆիլէ եէրինէ պիր և աւան կէթիրիլիր : Հ ան պէնտէ , կան , գուլլար . Ճ խօճա , վրշտակեան , խօճակեան , ֆիրիլիթէ , ֆիրիլիթէ գրական , գրական , մէլայիրէ . Ճ մ միւրտէ , միւրտէկեան , էօլիւլէր . Հ ճ զէնտէ , ճ զ զէնտէկեան , տիրիլէր : Փադաթ ախէրի հաէ ասէք իլէ միւնթէհի օլան քէլիմէ , հէյէթը ասլիյէ-սիլէ գալարագ գախտէի մալիւմէ իւղրէ հա շահ , շահ շահ .

հան . Վածիշահ , պածահան , վածահան օլուր (*) :

Վէ ախէրի ելք եախօտ ված իլէ պիթէն քէլիմէլէրտէ պիր եւ տախի զիեատէ գըլընըր . Ճ կէտա , կէտա , ախթէնճիլէր . Ճ տանա , տանա , ախթէնճիլէր . Վէ ախտան , պիլիճիլէր :

Թէն Պիչ . Գավախտը թիւրքիյէտէ պէյան օլունտուղու կիպի ֆարսիտէ տախի քէյփիյէթ խասսիյէթի օլմայըլ , պիր իսմին երքէկ վէ տիշի օլտուղունու անլաթմագ իշիւն ; Ն էր , էրքէկ վէ մածա տիշի լաֆզլէրիլէ պէյան օլունուր . մէսէլս յշիշ շիյրինէր , էրքէկ արսլան . Շիյրի մատէ , տիշի արսլան :

Պազը հայվանլարա վէրիլմիշ օլան իսմէրտէն տախի տիշի օլտուղլարը մալիւմ օլուր . մատիեան , գըլըրագ . Ճ միշ , քէչի կիպի :

Ա. Հ Վ. Ա. Լ. Ի Ս Մ

Պիրինծի թէրբիդ

Մէ-Ցէտ

Միւճէրրէտ	Ճ մէրտ ,	ատամ
Միւզափուն իլէյհ	Ճ մէրտ ,	ատամըն
Մէփուլուն իլէյհ	Ճ մէրտրա , պէմէրտ , ատամա	
Մէփուլուն պիհ	Ճ մէրտրա ,	ատամը :

(*) Զիրուհուն զայրը օլուպ ախէրի հաէ բէսէն : իլէ միւնթէհի օլան քէլիմէլէրին պազլըրնտա տախի հէնին հաղֆիլէ միու մէյվէ , մէյվէհա օլուր . լաքին ան վէ էմսալի քէլիմէլէրտէ հէ նին իպգալըլա համա նամէհա եազըլըր . Հիւնքի էկէր համա եազըլսա նա նամ իսմին ճէմ'ի տախի անլաշըլապիլիր :

۲۶۵

Միւճէրբէտ	մէրտան ,	ատամլար
Միւղափուն իլէյհ	մէրտան ,	ատամլարըն
Մէֆուլուն իլէյհ	մէրտանրա } Մէրտան } պէմէրտան } ,	ատամլարա
Մէֆուլուն պիհ	մէրտան ,	ատամլարը

Պու ուսուլ իւզրէ թէրքիպ օլունուրլար ճ զ զէն , գարը .
պ էսպ , աթ մար , երլան . արսլան . մար , շիր . ասե
փէ-
տէր , պապա . մած մատէր , անա տատէր ,
դար . տատէր ,
գարընտաշ . առւկթէր , գըզ . վէ սայիրէ :

ԵՐԻՆՅԻ ԹԵՐԹԻՊ

Uk-Sretor

Միւճերբէտ մէրեա , տէնիդ
 Միւղափուն իլէյհ մէրեա , տէնիդին
 Մէֆուլուն իլէյհ մէրեարա , պէտէրեա , տէնիդէ
 Մէֆուլուն պիհ մէրեարա , տէնիդի :

૨૫૯

Միւճէրբէտ	دریاها	տէրեահա,	տէնիղլէր
Միւզափուն իլէյն	دریاها	տէրեահա,	տէնիղլէրին
Մէջուլուն իլէյն	{ دریاهار بدریاها }	{ տէրեահարա պէտէրեահա } ,	տէնիղլէրէ
Մէֆուլուն ափէն	د، باهار	տէրեահարա ,	տէնիղլէրի :

ՊԵԼ սիեադ իւզրէ թէրքիպ օլունուրլար և սէնկ , թաշ .

Շաղ օլարատ Ռուզան, կիւնլէր Ռուզ Ռուզան, կիւնլէր, կիւնլէր Հէզար Հէզար, պիւնլէր Հէզար Հէզար, կէողլէր կէլուր :

ՔԵՂԱԼԻՔ ՄԵՖՈւլուն իլէյհ իլէ , ՄԵՖՈւլուն պիհ պիր սու-
րէթտէ թահրիր օլունուր իսէ տէ , ճայի իսթիմալէրի այրը
տըր . մէսէլա ամ զ բար շմարա դիմ շիւմարա
տիյտէմ : պու կիւն գործառաշնչաւ կէօրտիւմ . դիր զ բար մլագատ .
միւլադաթ քէրտէմ . տիւն գործառաշնչաւ կէօրտիւմ :

Ա. Ֆարսիտէ Խամր մէքեան նա՞սըլ օլուր :

Ա. Թարսիտէ իղափէթ նա՞սրի օլուր :

Ճ. Էսմակի Ֆարսկյէտէ իղափէթ Ֆարսի գախտէսիլէ Միւ-
ղափէ պիր ևուն վէրիլէրէք թագախմ վէ Միւզափուն իլէյն
թէելիր օլունուր. մէսէլա ֆէրմանը փատիշահ,
փառիշահըն ֆէրմանը երկ կլ. պէրքը կիւլ չշմ ցշմը
ոլիւլպիւլ կիպի :

Ֆադաթ միւղափ օլանքէլիմէնին ախէրինտէ հաէ բէամիյէ եռ-
խօտ եւ պուլունուրսա պիր հէճէ, վէ ելէֆ եախօտ կալ պուլու-
նուրսա պիր եւ տախի զիյատէ գըլընըր. մէսէլա بَاخْ مَكْ-
վէի պաղ, պաղըն մէյվէսի. ـ صَوْفِيْ رُوْسْ սօֆուի Պրուսա, Պ-
րուսանըն սօֆունու. ـ كَدَاعِ جَهَانْ կէտաի ճըհան, ճըհանըն աի-
լէնճիսի. ـ ارْوَى دُوْسْتْ էպրուի տօսթ, տօսթուն դաշը (*):

Ա. Իզագիլթը պէյսանկյէ նա՞որդ օլուր :

Ճ. հղափէթը պէյանիյէ (բացայայտիչ, բացայայտեալ) առ-
խի պիհայնիհա հղափէթը լամիյէտէ ճարի օլան գախտէյէ իթ-
թէպաէն իսթիմալ օլունուր. մէսէլա درخت سرو տիրախթը
սէրկ կիպի քի, սէրկի աղաճը տէմէք աիր :

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

ԱՐԵԱՆԻՑ ՅԱՐՍԻՑԻ

Ա. Արֆաթը Թարովիէ նա սըլ գուլլանըլը

Ճ. Թարսի ողջեթլէր տախի Թիւրքի ողջեթլէր մագամըն-
տա գուլշանըլըր. պու սուրէթտէ մէվսուֆու մուախիսէր կէ-
լիր, վէ Թարսի օլտուզու կիպի, Թիւրքի վէ Արապի տախի օ-
լապիլիր. սիեա րո սիեա սիեան ճամէ. սիեան բուպա.
կոզլ ճամ կոզլ չպէն. կիւղէլ չփկէն սիեան լիպաս
կիւղէլ ճամէ. կոզլ յիւ կիւղէլ ճիւպպէ կիպի:

Ա. Դաիտէի Թարիյէ իւղը նա՞սը գուլլանդլը

Ա. Սըֆաթը Թարոյից գախտէի մարսից ճէ դուլանըլողը
վագրթ տախմա մէվսուփ սըֆէթէ թէգատիւմ էտէր, վէ
մէվսուփուն ախէրի միւզափ կիպիքէսը իլէ օգունուր. մէսէ-
լս ազգական տէսթը սէֆիտ., պէյազէլ. ձեռք գատար պիւ-
լէնտ, ուզուն պօյ. մը ճանան, ճահիլ ատամ:
Հայութ, տօղուն եօլ կիպի:

Թագաթ մէվուտ փուն ախէրինտէ հայ բեռնարէ եախօս և ա
մէմտուտէ պուլունուրսա պիլ հէօնէ վէ եկէր էլլէ եախօս զազ
պուլունուրսա պիլ եւ տախի զիյատէ գըլընըք. մէսէլա խան
والی عنايکار ախըրիւշա, եիւրէք ֆէրահլատըն էվ. վահի ինականէի տիլքիւշա, եիւրէք ֆէրահլատըն էվ.
վահի ինականէթքեար, ինայէթլիք վալի ենای استوار. պինակի իւո-
թիւվար, միւհքէմ պինա العدوی جانخراش. ատուի ճանի ըրաշ,
ճանա եղիյէթ վէրէն տիւշման :

Գարսիաէ մէվառ. Փ ճէմիլէնտիքտէ ողֆէթ տախի ճէմիլէ-

ՄԻԳՐԱՑ-ԻՒԼ-ԻՒԼՈՒՄ

Հերտիւմանը տիլավէրան, ճէսուը ատէմ
նկր մը ման ծլաւան . պէնտէկեանը մէրհամէթճուեան.
լէր պէնտէկեանը մէրհամէթճուեան .
հաքիմանը ատէլան կիպի : Վէ պաղէն մէվսու ֆլար
թէրք օլունարագ, սըգէթլէր անլէրին եէրինէ գոյիմ օլա-
րագ. ճէմիլէնուը . նէթէքիմ, չիրքինլէրին թալիի եավէր օ-
լուր պէտքէտանը իշարկան կէողէթմէլի :

Ա. Ալգաթը Թարսիյէնին մէվուշու Թիւրքի տախի օլապիկի՞րմի :

Ա. Արքաթը Թարսիյէ գա՞զ գըսըմոը:

Ճ. Սըֆաթը Ֆարսիյէ քէղալիք Թիւրքի ուգեթէւր կիպի
Սէմաի վէ Գըյասի տըր . خوب խոռպ , կիւղէլ . Հաշտ զիշթ ,
և հոռէն . Այս տիրապ , ուղուն . Կո , ու քիւթա , դըսա կիպի :

Գրասենյակ իսպահն ալսէրլուկ (**) , և այսպիսուն կան .

(*) Իշխու եաի նիսղէթ վէ եաի մէմտուտէ տէնիլէն և
հարֆը՝ պաղէն ըգէթլէրին ախէրինէ լըազէ օլունու ւդաս,
սըգէթը մէվսուֆէ թէպտիլ էտէր, մէսէլա շէ նիքի, էյլեք.
Հ սիւրխի, գըլմըլլըլլըլլ ։ ՏԱ պէտի, ֆէնալըգ կիպի։ Վէ
պաղէն վահտիյէթ մանասընը իշար էտէր Ալլա զալիմի կիպի
քի պիր զալիմ տիմէք տիր։

Թէ՞Ն Պի՞Հ . Իշուր էտաթլար Թարսի վէ Արապի լաֆղլարա
մախսուս օլուպ , Թիւրքնէ իսմէրէ իլավէ օլունամաղլար , Փա-
գաթ իսմը Խառլար միւսթէմնա օլարադ Տայուլ հոթանազօլի .
Պարսի Փարիսի տէնիլիր : Վէ ախէրլէրինտէ հայ բենիցէ պուլու-
նանլար , Էամի նէսոցնորէն էկվիլ պիր Գու տախի ալըրլար . մէսէ-
րու գու Պառակէմի : Ֆրանսէվի կիափի :

Ա. Թառահատէ Խամր թասղիր նա՞րդ օլուզ :

Ճ. Խամին ալսէրինէ պիր +Ե՞ս՞ իլավէսի իլէ օլուր , մէսէլս
ք փիւսէրէք , քիւչիւք չօճուդ . دخته տուկովէրէք , քիւ-
չիւք գըզ : Վ.է պաղէն +Ե՞ս՞ եէրինէ ա՛չ չ իլավէ օլունուր ,
Ա ղիւլամէկ կիպի , քի քիւչիւք քէօլէ տէմէք տիր :

Ա. Սրբաթը թափախիլիէ նասորւ եափըլը

Ճ. Արքաթը ասլիյէնին ախէրինէ յ նէր էտաթը իլավէ օ-
լունտուգտա, որքաթը թափղիլիյէ (գերադրական ածական)՝
ետպըլըր, մէսէլա Ալ պալա, լայ պալաթէր, Էն եիւքմէք,

Ճապատ, ապէտթէր, էն ֆէնա . խօսի լուսպ-թէր, էն կիւզէլ : Վէ պազէն նէր եէրինէ ու նէրն գուլլանը-լըր քի, պիր շէյին պիր տէրէծէ տահա բէծէհանընը (առաւելութիւնը) պէյան էտէր նշան : պիհթէրին, էն զիյատէ էյի . խօնցն լուսպթէրին, էն զիյատէ կիւզէլ կիպի :

ՎԱՍՅ ԹԵՐԲԻԴԻ

Ա. Վասիլ Շերքինի նէ՞ր :

Ճ. Թարսիտէ պիլնէվ՝ սըֆէթ տահա վար տըրքի, եքի քէ-
լիմէնին մէջմաւի քէլիմէի վահիտէ հիւքմիւնէ կիրէլէք, սը-
ֆէթ մագամընտա խոթիմալ օլունուպ, Վասփ թէրքիպի
(բաղադրեալ ածական) տէնիլիր, վէ տէօրթ գը-
սըմ տըր :

Էվլէլքիսի , Իզագէթը պէյանկյէլէրտէ միւզաֆըն քէսրէսի
հազի օլունտուգտա , միւզափ իլէ միւզափիւն իլէյհին մէճ-
մուլի Վասաֆ թէրքիպի օլուր , մէսէլա մահրու , այ եիւշ-
լիւ . կիւլ եիւզլու տէմէք օլուալ պիրէր իսմէ
սրգէթ օլարագ զէնը մահրու տէնիլիր . Միսալ .

پری پیکر
پری رخسار
طوطی کفتار
غنجے اب
سر و قد
کل رخ

վերի վելքեր,
վերի ըլւասալ
թութի կիւֆի
դօնչէ լէպ,
սէրվ գատ,
կիւլըիւխ,

Գէրի սիմալը .
Գէրի եանագլը .
Թութի սէօղիւ .
Կիւլ տուտագլը .
սէրվի պօյլու .
Կիւլ եանագլը .

Իւչիւնճիւսիւ , Սըգէթ մէվսուֆէ թադտիմ օլունտուգ-
տան սօնրա , սաքին օդունարադ օլուր , նէթէքիմ գարա
կէօղ մանասընա օլան սիահ շշմ սիեահ իպարէսի շիահ շշմ սիեահ շշմ տէնիլտիյի վագըթ գարա կէօղիւ մանասընտա
վասփ թէրքիպի օլարադ պիր իսմէ սըգէթ օլուր . طفل սիահ շշմ թըգլը սիեահ շշմ կիպի :

خوب روی	լսուպ ըույ,	կիւզէլ եխութեւ
تشنه دل	թէշնէ ախլ,	սուսամըշ.
پاکدامن	փաքտամէն,	փէրհիզքեար.
خوب آواز	լսուպ ավաղ,	կիւզէլ սէսլի.
خوش رفثار	լսօշ ըէ ֆթար,	թափրալը.
شیرینکار	շէյրէնքեար,	կիւզէլ.

վագաս նիւվիս կիպի քի , եիւզ կէօմթէրէն սատա-
գաթնիւմա , սատագաթ կէօմթէրէն հիրտնա , հայրէթն այրէթնիւմա ,
հայրէթ կէօմթէրէնի տէմէք օլուր :

— در افshan — տիւրը էֆշان ,

խون افshan խուն էֆշان ,

دل آزار տիւրէք ,

جان آزار ճան աղար ,

تاب افکن թաղ էֆքէն ,

مراد آور միւրատ ավէր ,

دل آور տիւրավէր ,

جهان آرا ճըհան արա ,

عالی آرا ալէմարա ,

روح آسا բուհ ասա ,

جان آسا ճան ասա ,

کار آزموده քեար ազմուտէ ,

خون آلود խուն ալուտ ,

روح افزای բուհ էֆզա ,

بجت افزا պէհանէթ էֆզա ,

سر افزای սէր էֆրազ ,

عالی افروز ալէմէֆրուդ ,

جهان آفرین ճըհան ափէրին ,

دانش آموز տանիշ ամուդ ,

սմամիզ սիթէմամիզ ,

سم آمیز հիքմէթ ամիյզ ,

حکمت آمیز բէնկ ամիյզ ,

رنك آمیز բէնկ ամիյզ ,

ճէվչէր տաղըտան .

գան սաշան .

եիւրէք , } ինճիտէն .

ճան , } ինճիտէն .

ալէֆլի .

միւրատընը ինըա էտէն .

եիւրէք գափընը .

տիւնեայա շէրէֆ .

զիյնէթ վէրէն .

ճանա բահաթլըդ վէրէն .

թէնըիւսլէլի , իշ կէօրմիւշ .

գանա պուլաշմըշ .

եիւրէք բահաթլայընը .

սէվինճ վէրիճի .

պէլլի պաշլը .

ճըհանը զիեատար էտէն .

տիւնեայի եարատան .

մալիւմաթլը .

թաղիր էտէն .

հիքմէթլի .

բէնկի . ալուստընը .

վէրմթէվ էնտազ , զիեալը .

տէհշէթ էնտազ , հէյպէթլի .

թիյր էնտազ , օդ աթան .

զուլմէթ էնտուզ , գարանլըդ .

ֆիթնէ էնկիզ , ֆիթնէքեաը .

տիւրէք գափըրճը .

շիշ պօղազ , շշդ .

աշդ պազ , աշդ .

սիւխէն վէրտազ , տիւլպազ .

հիյլէ պէնտ , հիյլէլի .

ասիւման վէյլէնտ , ուժու կէօյէ վարմըշ . եիւրէք

տիւնեայա շալդ վէրէն .

իսթէք . իսթէլի .

կիւլթօփլայան .

սէօղ տիւղէտէն .

էյի իսթէյէն .

տիւնեայի զապթ էտէն .

տիւնեայի թանըեան .

ումուր կէօրմիւշ .

էն ուֆադ շէյլէրի կէօրէն .

միւրատա էրէն .

գան տէօքէն .

կէօղ եաշը տէօքէն .

եօլքէսէն .

եիւրէք եագան .

Ճանշկար ճան շիքեար ,
Կարշնաս քեար շինաս ,
Ջէրէր կիւտաղ ,
Չիւտաղ գիւտաղէր ,
Սամ կիր ալէմիլյո ,
Դլշա տիւքիւշա ,
Կշորկشا քիւվէր քիւշա ,
Ունկնին էվրէնկ նիւին ,
Ռհնա բէնիւմա ,
Գրիւնազ դարիպ նիւվաղ ,

Թէն Պիչ . Էլֆազը Սրապիյէ տախի պու սուրէթլէ գուլլա-
նըլըր . մէսէլա գամէրըու վէ գր թլլուտ գամէր թա'լէթ կի-
պի քի , այ եիւղիւ տէմէք տիր . լաքին Թիւրքի լափուէր
պու մէվգըլէրտէ գուլլանըլմայըպ ին-
ձէ շինաս տէնիլէմէղ :

Իշլու Վասփ թէրքիպլէր էքսէրիեա միւթթասըլ եազըլըր
Կիւլըու . մահրու կիպի :

Պալատէ զիքը օլունան էմըր հազըրլար սէմաէ միւթէվէգ-
գըփ օլմաղլէ Օսմանլը լիսանընտա միւսթամէլ վէ մէշնուր օ-
լանլար պուրատա զիքը օլունուր :

Արա արա , զիյնէթլէ' , արասթէն .
Ազար ազար , ինծիթ , ազրտէն .
Ազմա ազմա , թէճիւպէ էթ , ազմուտէն .

ԱրԱստ արասթէն .
Ազրտ ազրտէն .
Ազմուտ ազմուտէն .

Ասուն ասույ , ըահաթլա'ն , Ասուն .
Աշամ աշամ , ի'չ , Աշամիտէն .
Աշուն աշուն , դարըշտըր ալթիւսթ Աշուն .
Աշուն աղիյշ , զայիթլա'թ , (է'թ) Աշուն .
Ագիշ էֆրազ , դալտը'ր , Ագիշ .
Ագրուզ էֆրուզ , փարլա'թ , Ագրուզ .
Ագրին ափէրին , եարա'թ , Ագրին .
Ագրուն էֆզուտէն .
Ալուն ալուտէն .
Ամոխտ ամուխթէն .
Ամիխտ ամիխթէն .
Անդախտ էնտախթէն .
Անդոխտ էնտուխթէն .
Անկիխտ էնկիխթէն .
Աուրդն ավէրտէն .
Աուխտ ավիխթէն .
Արին պարիտէն .
Ախտ պախտէն .
Ապատ պապատէն .
Ապատ պապատէն .
Ենշուն պախշուտէն .
Ենշին պախշիտէն .
Երդն պիւրտէն .
Երին պիւրիտէն .
Երին պիւրիտէն .

ԵՐԵՍ հայէց

պէրտար , ա'լ , գալող'ը ,	պէրտաշթէն .
վիրտաղ , տիւզէ'թ ,	վիրտախթէն .
վէզ , վէզիր , գապուլէ'թ ,	վէզիրէթէն .
ճեն , պաղլա' ,	ճեն .
վէնտար , սա'յ ,	վէնտաշթէն .
վէսէնտ , պէշէն ,	վէսէնտիտէն .
վիրա , տօնա'թ ,	վիրաթէն .
վէյլէնտ , պիրլէշտի'ը ,	վէյլէնտթէն .
ին , կէօ'ր ,	դին .
նապ , եա'գ ,	նափթէն .
նազ , աճէլէ'թ ,	նախտիթէն .
նուզ , թօփէ'թ ,	նոխտիթէն .
ջու , իսթէ' ,	ջստիթէն .
չին , թօփլա' ,	չինտիթէն .
խրաշ , թըրմալա' ,	խրաշիտէն .
խوان , օդու'ւ ,	խوانտէն .
խօր , եէ' ,	խօրտէն .
խիզ , գա'լգ ,	խասթէն .
նար , թու'թ ,	նաշտիթէն .
նան , պէ'լ ,	նանիթէն .
նուզ , տի'ք ,	նուխտիթէն .
րան , սի'ւր ,	րանտէն .
րիւպա , գա'փ ,	րիւպանիտէն .
ըս , իրի'շ ,	ըսիտէն .

Մասուրաբ

ԵՐԵՍ հայէց

ըսան ըէսան ,	ըրիշթի'ը ,	ըէսանիտէն .
ր ըէն ,	գուրթա'ը ,	ըէսթէն .
րէվ ,	կի'թ ,	րիթէն .
րուպ ,	սիւփի'ւր ,	րիւփթէն .
րիշ , րիշդ ,	էրի'թ ,	րիշթէն .
րա'զ ,	տօ'ղ ,	զածէն .
րէն ,	վո'ւր ,	զէտէն .
րազ , սազ ,	տիւզէ'թ ,	սախտէն .
ստա սիթա ,	մէտհ է'թ ,	ստունտէն .
սայ , սայ ,	սի'ւրթ ,	սունտէն .
սուզ , սուզ ,	եա'գ ,	սոխտէն .
շնաբ շիթապ , աճէլէ'թ ,	շնաբ շիթափթէն .	սոխտիթէն .
շո շէվ , օ'լ ,	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
շու շու , ելյդա' ,	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
շիքէն , գը'լ ,	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
շկիպ , թաճիւպ է'թ ..	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
շմար շիւմար , սա'յ ,	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
շնաս շինաս , անլա' ,	շնաբ շիտէն .	շնաբ շիտէն .
ֆրա ֆէրմա , էմր է'թ ,	ֆրա ֆէրմա , էմր է'թ ,	ֆրուն ֆրուն .
ֆրուռուշ սա'թ ,	ֆրուռուշ սա'թ ,	ֆրոխտ ֆրոխտ .
ֆրիկապ , ալտա'թ ,	ֆրիկապ , ալտա'թ ,	ֆրիկապթէն .
ֆէզա , արթը'ը ,	ֆրիկապ , ալտա'թ ,	ֆրուն ֆրուն .
կիւտաղ , էրի'թ ;	կիւտաղ , էրի'թ ;	կդախտ կդախտ .
կձար կիւղար , սլըրա'գ ,	կձար կիւղար , սլըրա'գ ,	կշատն կշատն .

Մասուրաբ

Մահակ	Մասություն	Մահակ
կիւղեր	կիւղեր, կէ'չ,	կիւղելքն.
կն	քիւն, է՛թ,	կրդն.
կշ	քիւշ, էօլտիւր,	կշն.
կշ	քէշ, է՛ք,	կշն.
կր	կիյր, կիր, ա՛լ, թութ,	կրգն.
կր	կիրիզ, գա՛չ,	կրիխն.
կա	քիւշա, ա՛չ,	կշան.
կո	կիւյ, սէջլէ՛,	կուն.
մալ	սիւրթ,	մալին.
նուս	նիւվիս, եա՛զ,	նիւնին.
նշին	օթուր,	նիշտն.
նա	նիւմա, կէօսթէ՛ր,	նուն.
նոազ	նիւվաղ, օխշա՛,	նոախն.
նիհ	գո',	նիհատն.
նապ	եապ,	նափթն.

Միւպթէտիյանէ քէսպը մումարէսէյէ սուհուլէթ օլմադիչիւն, պասիթ վէ միւրէք.քէպ սըֆէթլէրտէն պիր դաշ միւսալ իյրատի տախի միւնասիպ կէօրիւնտիւ :

Ֆաբ	Աբո	Մահ
ասան	լըս սէհլ	գօլայ
ծշօր	միւշքիլ, սա՛պ	կիւճ
խօտպին	միւթէքէպպիր	քիպիր
նամդար	մէշնուր	նամիլ

Ֆաբ	Աբո	Մահ
պիշտը	պիշտի և շրմ	պիշտիպ
գամքին	գամքին	միւքէտտէր, մէլուլքէտէրլի
կարկն	քեարքիւն	հահիտ, սահ
ավաստ	պա փէրասէթ	չալրշկան
սրխ	սիւրիս	ագր
սպիտ	էֆիտ	գլրմըզը
զրծ	զէրտ	ագ
սիեահ	սիեահ	սարը
նակոր	նանքէօր	էյլիկ թա-
շրմսար	շրմասար	նըմագ
բյար	պիմար	ութանդան
թէնկ	թէնկ	խասթա
պլոդ	պիւլէնտ	տար
մար	մարիլ	թավիլ } . . . . ուզուն
բար	կէրմ	մընադ
սրճ	սէրտ	սօղուգ
նասէցա	նասէցա	եագըշմաղ
կիրտ	կիրտ	եռվարլագ
րոշն	րուշէն	միւնիր } . . . . փարլագ
դրխա	տիւրէխա	միւնէվլէր } . . . . միւնիր
սուզան	սուզան	միւհիդ
ալիլէ	ալիլէ	եագըճը
միւթէմէնտ	միւթէմէնտ	պուտալա
հոլնակ	հէվէլնաք	փագըր
մախուփ	մախուփ	գօրգունձլը

Ա. Առաջը վասփիյէ նա՞սը և եափըլը :

Ճ. Ա.տատը ասլիյէնին ախէրինէ պիր ՔՅ իզագէ վէ իլավէ-
սի իլէ օլուր . մէսէլա և եէկիւմ, պիրինծի . ԴՈ տիւիւմ,
իքինծի . բա սիւմ, իւշիւնծիւ . ՀԱՐՉ չըհարիւմ, տէօրտիւն-
ծիւ . պա փէնծիւմ, պէշինծի , իլա ախըրըհի :

Յարսինին ատատը քէսրիէտէն բ։ նիմ, եարըմ, վէ ատա-
տը թէվզիյէտէն պիրէր պիրէր մանասընա օլան եէ-
կեան եէկեան գուլլանըլը :

ՊԱՊԵ ՍԱԼԻՄ

ՀԱՅԱԽՐԾ ՑԱՐՍԻՒԹԵԼ ՊԱՐՄԿԵՐԼՆ
ԴԵՐԱՆՈՒՆԵՐ

Ա. Ֆարսիաէ Զամիրլէր դա՞ւնէվ տիր :

Ճ. Յարսիտէ զամկերլէր պէշ նէվ տըր. Զամկը Շախսի ,

Զամիրը հղագի , Զամիլը հշարէթ , Զամիրը Յիելի վէ Զամիրը
Միւպհէմ:

Ա. Զամերը շախսի դա՞նշը լար տըր

ԶԱՄԻՐԸ ՇԱԽՍԻՆԻՆ ԱՀՎՈԼԸ ԷՐՊԱԱԾԸ

Մէ-ֆէռ	Միւթէքէլիմ	Ճէ՞՞
Միւճէրէտ	من مէن،	ما مـا،
Միւղափուն իլէյհ	من مـئـن،	ما مـا،
Մէգուլուն իլէյհ	{ مـرـا مـئـرـا، من مـئـن، }	مارـا مـارـا،
Մէգուլուն պիհ	مرا مـئـرـا،	պـيـلـا،

Մուխաթապ

Uk-Serf...

Ղայիպ

८५

او، او

ایشان *hawz*,

օնլար

و *و* *و* *و*

ایشان در جا نمی

օնլարը

«**ادشانز مايشان**»، **օրինակը**، **պէտքան**، **օնլարս** և **այսուհետ**։

• 120mm 8mm

شیوه ایجاد

оңшып

Յարսիտէ տախէր թա'զիմ իչիւն միւ գրէտ եշրինէ ճէմ' դուլլանըլը :

Ա. Զամիրը հղափի գա՞նդըլար տըր :

Ճ. Զամիրը իղափի բ հմ, տ նե վէ շ շ հարդէրի օլուու,
քէլիմէնին ախէրինէ իղափէ օլունտուգտա, նիսպէթ վէ թէ-
մէլլիւք մանալարընը իշար էտէրլէր, պունլարըն ճէմի
ման պծրտ մէսէլա փէրմ պծրտէրէմ. մէսէլա փէրմ օլուր. մէսէլա
տէրէթ. փէտէրէշ. փէտէրիմ, փէտէրին, փէտէրի.
փէտէրման, փէտէրթան, փէտէրշան. փէտէրման,
փէտէրիմիդ, փէտէրինիդ, փէտէրլէրի տէմէք տիր:

Զամիրը շախսելէր տախի պու մէկդըլերտէ միւսթամէլ
տըրլար. մէսէլս ասե էսպը մէն, պէնիմաթըլմ. աս-
պը մա, պիղիմ աթըլմըզ. ամբ ու էսպը թիւ, սէնին աթըլն.
աս էսպը շիւմա, սիղին աթըլնըզ. ասե օ, օնուն
աթըլ. ասե աշան. էսպը կյշան, օնլարըն աթըլ:

ՀԱՄԱԿ ԻՇԱՐԵԹ

Ա. Լամակի Խարէթ գա՞նձրվար տըր

Ճ. Էսմակի Խշարէթ Ան ին, պու, շու. ան ան, օ, օլ, Լաֆդ-
որը օլուպ, Թիւրքի Խսմը Խշարէթ լէր կի զի պիր մէվսու փէ սը-
էթ օլուրլար, վէ մէվսու փլէրի մահփուղ օլուուղու հալտէ զա-
յր մադամինտա գուլանըլըպ Զամիրը Խշարէթ տէնիլուր:
بعد ازین خان իսانէ, պու էվ. آن طرف թարափ, օլ թարափ
بعد ازین لار دا պاش لاشقը իլէ տախի գու լանը لاشراغ
اشتէ զին, պու աشտան սօն را. بعد ازان պاشտէ զան, անտէն սօն-
ա: Ճէմիէրի զիրուհ իչիւն ան ինան. անան, զիւրու-
ուն զայը իչիւն ինչա, ի՞նչ անհա օլուր: Պունը աشտան
اشտա ամ էս էտաթը տախի պազը իսմիէրին էվվէլինէ լահիդ-
լարագ իսմը Խշարէթ մադամինտա գուլանըլըը: Ամեն իմշէպ,
լու կէծէ. իմրուղ, պու կիւն կիպի: Քէզալիք նէքս
նէքս, օքիմանէ. անջէ անչէ, զայըը առել (անրան) իչիւն,
նէ. ան անքի, օ քի, օ քիմ: անանքի, իշանք անանքի,
անքի, անլէր քիմ տէնիլուր:

Ա. Զամիրը. Ֆիլիք գանդըլար տըր

Ճ. Ֆարիտէ Զամկը Յիկիլի ը միմ, շ եէ, բ իմ, ա իտ,
ա էնտ օլուպ, Պիկլլը ին ախէրինէ իլավէ օլունարագ իւչ
շախոր իշար իտէրլէր, նէթէքիմ կրծմ քէրտէմ, քէրտի,
կրծ քէրտ, բ է կ քէրտիմ, ա կ քէրտիտ, կ քէրտէնտ
կիպի քի, էթտիմ, էթտին, էթտի, էթտիք, էթտինիզ,
էթտիէր աէմէք տըր:

Ս. Զամինը միւպհէմ դա՞նդում տըր

Ճ. Պունլար աըր . ճշ չի , նէ . նիճէ . մ քի ,
քիմ , կدام քիւտամ , գանղը . յշ յշնտ , գաչ յշնտին ,
պու գատար . յշնտան , օլ գատար : Պունլար կէրէք
իպհամ , վէ կէրէք իսթիփհամ մագամինտա դուլլանըրլար ,
նէթէքիմ հա ճշ չի ֆայտէ , նէ ֆայտէ . ա կո ճշ չի կէօնէ ,
նասըլ . հէր չի պատ ապատ , հէր նէ օլուր իսէ
օլուն . յշ յշնտ տէֆա , պիր գաչ տէֆա վէ զայրիհիլ :

ՊԱՊԵ ԲԱՊԻ

346

Ա. Էֆալը Թարսկյէնին մէսատըրը նասը կէլիր :

Ճ. Զէպանը Յարսիտէ մաստար իքի գըսըմտըր , պիրի Ն
բնա , վէ տիկէրի Ն Տ Ի լէ միւնթէհի օլանլար օլուպ , էվ-
վէ լքիսինէ Մ ա ս տ ա ր ը ն ա կ , իքինծիսինէ Մ ա ս տ ա ր ը ն ա կ թէսմիյէ
օլունուր , պունլար տախի Թիւրքի Մ ա ս տ ա ր լար կիսի պա-
սիթ . վէ միւրեքէպէպ օլուըլար :

ԹԵՂՆ ԻԼԼ ՄԻՒԽԹԵՀԻ ՕԼՈՒՊ ՊԱՍԻԹ ՕԼՈՆ ՄԱՍՏԱՐԱՐ
տանիսթէն, պիլմէք رفتن رەبىعىڭىزىن، սېرىفلىرىڭىزى
دانسىن امىنىتىڭىزىن، گۈچىڭىزىن، ۋەتەن بىستىن ۋەتەن
امۇخىن اپارماڭىزىن، ىوناڭىزىن، گۈچىڭىزىن، چەتكەن-
آراسىن گۈچىڭىزىن، گۈچىڭىزىن، گۈچىڭىزىن

خواست / هاشمیه کن ، یوسفیه مکار
کریختن / گلبریه کن ، پاچمه مکار
امیختن / سالمیه کن ، پاچله گلبریه
ماق / اولیختن او / گلبریه کن ، سالمیه مکار
شکستن / گلبریه کن ، پاچله مکار

— · · · · — *quibusdam cœcis*
Aegypti, etiamque Regis

վիւրսիտէն , սօրմագ ը միդն ը միտէն , իւրք մէք
սլարիտէն , եաղմագ ս ստուն մէտհ էթ մէք
իւօրտէն , եէմէք խշնծն պակչէնտէն , պաղըլամագ
փէրվէրտէն , պէսլէմէք խանտէն , օգումագ
մանտէն , գալմագ փէսնծն պէյէնմէք
ֆէհմիտէն , անլամագ տէմիտէն , զահիր օլմագ
քիւշատէն , աշմագ փէնահիտէն , ողղընմագ
մալիտէն , սիւրմէք քիւշիտէն , չալըմագ
րէհանիտէն , գուրթարմագ :

Ա. Միւրէք.քէպ մաստարլսր նա՞ոըլ օլուր :

Ճ. Էվլէլա պասիթ օլան մաստարըն էվլէլինէ յ պէր,
ակ իլավէսիլէ միւրէք.քէպ մաստար հասըլ օլարագ , մանախ
մաստար տաի ի թաղէկէյր ու թէպտիլ օլուր . մէսէլա .

يافتن	եաֆթէն ,	պուլմագ .	պասիթ
در یافتن	տէրեաֆթէն ,	անլամագ .	միւրէք.քէպ
آمدن	ամէտէն ,	կէլմէք .	"
در آمدن	տէրամէտէն ,	իշէրի կէլմէք .	"
داشتن	տաշթէն ,	թութմագ .	"
بر داشتن	պէրտաշթէն ,	եօգարը գալըրմագ :	

Սանիէն , քէլիմէնին ախէրինէ շան էրտէն , կրծն էրտէն , մէսէլա
մաստարլարըն իլավէսիլէ օլուր . մէսէլա
دادն պատէն :

Փիրար քէրտէն , գաշմագ .
Քէհա քէրտէն , գուրթարմագ .

ՑԷՆ ԽԼԵ ՄԻՒՐԻՏԷՀԻ ՕԼԱՆ ՄԱՍՏԱՐԼԱՐ

քէրտէն , էթմէք նիածն նիհատէն , գօմագ կրծն
ազմաւտէն , թէճրիւպէ էթմէք միտէն , կէօրմէք
ֆէրմաւտէն , պույուրմագ բաւծն քէսիտէն , իրիշմէք
վատէն , օլմագ նկրմէն նիկիրիտէն , պագմագ
ամէտէն , կէլմէք վատէն քիրիսթատէն , կէօնտէրմէք
լորիտէն , սաթըն ալմագ բրմէն պիւրիտէն , քէսմէք
թէրսիտէն , գօրդմագ ավոն պուտէն , օլմագ
ջիւպիտէն , գըմըլտանմագ նալին նալիիտէն , ինլէմէք
զնին զիւլիտէն , ուրմըլտանմագ զնին պոշին
զէտէն , ուրմագ փուշիտէն , կէյմէք զնին պոշին
սիւրիտէն , կէօթիւրմէք փուսիտէն , էօփմէք
շինիյտէն , իշիթմէք խրամին իւրամիտէն , սալանմագ
ըիւպուտէն , գափմագ նուն նիւմուտէն , կէօսթէրմէք
դզմէն տիւգտիտէն , չալմագ ավոն էֆլուտէն , արթըրմագ
շիւմաւրտէն , սայմոգ ասուտէն , ըահաթ էթմէք
կէրտիտէն , տէօնմէք աշամին իշմէք աշամիտէն , իշմէք
քէշիտէն , չէքմէք պէտան իւֆթատէն , տիւշմէք
լէրլիտէն , տիթրէմէք ափէրիտէն , եարաթմագ
նուշիտէն , իշմէք ավան էֆշան էֆշանտէն , սաշմագ
բէնձիտէն , ինձինմէք հրասیدն հէրասիտէն , գօրդմագ
ագազն աղաղիտէն , պաշին փաշիտէն , սաշմագ
սիթատէն , ալմագ շորին շուրիտէն , գարըշտըրմագ
միւրտէն , էօլմէք արդն պէտիտէն , կէթիրմէք
տատէն , վէրմէք խայն լսազիտէն , ույումագ
դան ակոն ալուտէն , պուլաշմագ դմէն տէմիտէն , իւֆիւրմէք

տէջն քէրտէն , } կէօմիլէք .
զիյը իւաք նիհատէն , }
զիյը ու զէպէր քէրտէն , ալթ իւսթ էթմէք .
զէխմտար քէրտէն , եարալամագ .
զիյը ու զէպէր քէրտէն , ալթ իւսթ էթմէք .
ֆիրամուշ քէրտէն , ունութմագ .
գարարտատէն , գարար վէրմէք .
ֆէրմանտատէն , էմր էթմէք եախօտ վէրմէք .
տէրաղուշ քէրտէն , գուճագլամագ .
լալ կրծ լալ կրծ , սուս օլմագ , սէս չըդարմամագ .
սիւքիթի իխթիեար քէրտէն , } սուս օլմագ .
խամուշ շիւտէն , }
խալդա պէկիւշ շիւտէն , միւթի օլմագ .
ֆէվթ շիւտէն , էօլմէք .

Ա. Պու իքի նէվտէն մատա տահա մաստար վա՞ր մը :

Ճ. Էվվէթ , քէլիմէնին մատտէի ասլիյէսինէ պիր շն իլավէ օլունտուգտա , մանակ մաստար հասըլ օլուր . մէսէլա դանշ ռուկէ , պիլկի , ռուկէ , կիտի :

Ա. Ասըլ թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան մաստարըն վէղնի նա՞սըլ տըր :

Ճ. Մաստար ալամէթլէրինտէն նուա մահվ օլունտուգտա ֆիկի մազի գալըլ , ախէրինէ թիւրքի մաստարլարտան այն էթմէք , թէ էյլէմէք իլավէսիլէ պիր նէվ մաստար հասըլ օլուր , թիւրքիտէ տախի փէք միւսթամէլ տիր , մէսէլա քրոխ ֆիրուխթ , սաթտը . քրոխ ֆիրուխթ էթմէք , սաթմագ . կիրիֆթ կրտ այն կիրիֆթ , թութտու . այն կիրիֆթ

էթմէք , թութմագ . կշած այն քիւշատ էթմէք , աչմագ .
շկտ շիքէսթ էյլէմէք , գըրմագ :

Ա. Նիսպէթ ճիհէթիլէ մաստար գա՞չ գըւըմ տըր :

Ճ. Թիւրքի մաստարլար կիպի տէօրթ գըսըմ տըր . Մալիսմ , Մէջհուլ , Միւթէատտի վէ կաղըմ :

Ա. Ֆարսիտէ մալիւմիւ մէճհուլ գըլմանըն գախէսի գա՞նզըւը տըր :

Ճ. Մալիւմիւ մէճհուլ գըլմագ իչիւն ալամէթը մաստարտան նուա հաղի օլունարագ եէրինէ պիր հաէ բէսմէտ , վէ ալամէթը մէճհուլիյէ օլան շն շն լուղէթին իլավէսիլէ օլուր . մէսէլա դանտն տանիսթէն , պիլմէք . մէսէլա դանտն տանիսթէն , պիլինմէք . քրոխ ֆիրուխթէն , սաթմագ . քրոխ ֆիրուխթէն , սաթըլմագ :

Ա. Միւթէատտի նա՞սըլ եավըլըր :

Ճ. Թիւլին մաստէի ասլիյէսինէ անդն անդէն եախօտ նէտէն էտաթլարըն իլավէսիլէ օլուր , նէթէքիմ տանանիտէն , պէլատիրթմէք . շնամանիտէն , անլաթտըրմագ . քրոխ խանանիտէն , օդութտուրմագ . ֆէրմաեանիտէն , պույուրթտուրմագ :

Ա. Մէնֆի նա՞սըլ օլուր :

Ճ. Մաստարըն էվվէլինէ պիր ն նուա իլավէսիլէ մէնֆի օլուր , մէսէլա նէտանիթէն , պիլմէմէք . նէյամոխտ նէյամուխթէն , էօլէնմէմէք . խանանիտէն , օդումամագ կիպի:

ՖԱՍՏԵ ԷՎԵՎԵԼ

ગુજરાત બાળ ક

Ա. Ֆիլիլի Իանէ գա՞նդըսը տըլ :

Ճ. Յարսիտէ Յիիլի Խանէ պունլար տըր. մ էմ, ի ի, աստ, էսթ, այ իմ, այ իտ, ան էնտ, քի իմ, սըն, տըր. իդ, սընըզ, տըրլար տէմէք տըր. մէսէլա մ հստակ խստա լսասթաէմ, հստա լսասթաի, աստ հստա էսթ, այ հստա էսթա իմ, այ հստա իտ, ան հստա էնտ կիպի քի, լսասթայըմ, լսասթասըն, լսասթա տըր. լսասթայըզ, լսասթասընըզ,

Իշպու Ֆիլիլի Խանէնին եալընըզ Հալ սըյդէւի օլուպ, պա-
գր որյդէլէրի ՆՃ պուտէն Փիլինտէն Խսթիանէ էտէր :

Յագամի պաշտա մեվդըլէրուն , էկէրչի քէլիմէ հայ էկո՞մէ
իլէ միւնթէ հի օլմամըշ իսէ , միւ ֆրէտի միւթէքէլլիմ պիր ։

մուխաթապլ պիր քալըր, ճէմիլէրտէ տախի էլիֆլէր հաղփ օլու-
նուր, սէթէքիմ դլշածաւ տիլշատէմ, դլշածմ տիլշատի,
դլշածաւ տիլշատէմ դլշածաւ տիլշատիտ, դլշածաւ տիլշատիտ,
տիլշատէսթ . դլշածաւ տիլշատիմ, դլշածաւ տիլշատիտ,
տիլշատէնտ կիպիքի, մէսրուրում, մէսրուրուն . . . տէմէք :

Ա. Պահապահան մատա տահա Ֆիլիփ Խանէ վարչ մը :

Ճ. էվլէթ, պալատէ զիքը օլունանլարտան մատա
հստիդ հէսթէմ, սահ հէսթի, հստ հէսթ . հէսթիմ,
հէսթիտ, միաշ միպաշէմ, պէտ միպաշէմ, մի-
պաշի, միաշ միպաշէտ . պէտ միպաշէմ, միպաշիտ,
գուլանըլարտ, պէտ միպաշէմ, սին սին, օ տուր . պիզ իզ, սիզ
սինիզ, անլէր տիրլէր տէմէք :

Քէղա , Տաշթէն Նամակ Գիրիլի տախի հէր նէ գատար թութ-
մադ մանասընտա իսէ տէ , Ֆիրիլի հանէ մադամընտա իսթիմալ
օլունուպ , մալիք օլմադ մանասընը իշար իտէր . մէսէլտ .

Uf-Sektion

يک اسب دارم یک اسب دارید یک اسب دارند یک اسب دارد :

Մասս. Պիր աթրմ վար, պիր աթրն վար, պիր աթը վար...:

که این اسب داشتیم که این اسب داشتیم که این اسب داشتیم که این اسب داشتیم

Պիր աթըմ վար ըտը , պիր աթըն վար ըտը . . . :

ՁԻՒԼԻ ԻԱՆԼԵՆԻՆ ՍՈՒՐԵՆԻ ԹԱՎԱՐԻՑԻ

ՄԵ-ՔՐԵՐ	Հալ	ՃԵՄ'
Միւթէքէլլիմ	ամէմիլիմ	այլիմ, էղ
Մուխաթապ	ի, սին	ամիտ, սընըղ
Ղայիսլ	աստէսլթ, տըր	անէնտ, տըրլար :
ՄԵ-ՔՐԵՐ	Հիքեայէի	Ճալ
» միպուտէմ, իտիմ	միպուտիմ, իտիք	
» միպուպի, իտին	միպուտիտ, իտինիղ	
» միպուտ, իտի	միպուտէնտ, իտիլէր:	
ՄԵ-ՔՐԵՐ	Մաղիի Շուհուտի	ՃԵՄ'
» պուտէմ, օլտում	պուտիմ, օլտուգ	
» պուտի, օլտուն	պուտիտ, օլտունուղ	
» պուտ, օլտու	պուտէնտ, օլտուլար	
ՄԵ-ՔՐԵՐ	Մաղիի Նագլի	ՃԵՄ'
» պուտէէմ, օլմուշում	պուտէիմ, օլմուշուղ	
» պուտէի, օլմուշուն	պուտէիտ, օլմուշունուղ	
» պուտէէսթ, օլմուշ	պուտէէնտ, օլմուշլար :	
ՄԵ-ՔՐԵՐ	Միւսթաղպէլ	ՃԵՄ'
» խահէմպուտ	խահայմուտ	
» խահի պուտ	խահիտ պուտ	

Մէ-ֆրէս	Հիքեայէի հալ	Ճէմ'
» (*)	միքիւշէմ միքիւշէմ	միքիւշէմ միքիւշէմ
»	միքիւշէմ միքիւշէմ	միքիւշէմ միքիւշէմ
»	միքիւշէմ միքիւշէմ	միքիւշէմ միքիւշէմ
Էօլտիւրիւյօրուտում. . . :		

Մէ-ֆրէս	Միւզարի	Ճէմ'
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշիմ քիւշիմ
»	քիւշի քիւշի	քշիդ քիւշիտ
»	քիւշէտ քիւշէտ	քշնդ քիւշէնտ
Էօլտիւրիւրիւմ, եակսու էօլտիւրէճէյիմ. . . :		

Մէ-ֆրէս	Մաղիի Շուհուտի	Ճէմ'
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշտիմ քիւշիմ
»	քիւշի քիւշի	քշտիդ քիւշիտ
»	քիւշէտ քիւշէտ	քշտնդ քիւշէնտ
Էօլտիւրտիւմ, էօլտիւրտիւն. . . :		

Մէ-ֆրէս	Մաղիի Նազի	Ճէմ'
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշտայ քիւշիմ
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշտայ քիւշիտ
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշտանդ քիւշէնտ
Էօլտիւրմիւշիւմ, էօլտիւրմիւշիւն. . . :		

(*) Մալիւմ օլա քի զէպանը ֆարսիտէ սըյդէի շարթէյէ օլմայըլ հիքեայէի հալ իւզէրինէ յա հէր լաֆզընըն իւլավէսիէ եափլըր, մէ էլա մید աշտ մէ միջրիծ մէ էկէր փուլ միտաշթէմ եէք էսպ միխըրիտէմ. էկէր ագչէմ օլսա իտի պիր աթ սաթըն ալըր ըտըր:

Մէ-ֆրէս	Հիքեայէի Մաղի	Ճէմ'
»	քիւշէմ քիւշէմ	քշտայ քիւշիմ
»	քիւշի քիւշի	քշտայ քիւշիտ
»	քիւշէտ քիւշէտ	քշտանդ քիւշէնտ
Էօլտիւրմիւշիւմ. . . :		

Մէ-ֆրէս	Միւսթագաբէլ	Ճէմ'
»	խահէմքիւշէմ	խահէմքիւշէմ
»	խահէմքիւշէմ	խահէմքիւշէմ
»	խահէմքիւշէմ	խահէմքիւշէմ
Էօլտիւրէճէյիմ, էօլտիւրէճէքսին. . . :		

	Էմրը Հազըր	
»	քիւշ, պէքիւշ քշիդ քիւշիտ, պէքիւշիտ	
	Էօլտիւր,	Էօլտիւրիւնիւզ.
Էմրը Ղայիպ		

» (*)	պէքիւշ, պէքիւշ քիւշէնտ, պէքիւշէնտ	պէքիւշէնտ քիւշիմէսի Էմրը Ղայիպ օլտուղուն
Էօլտիւրսիւնլէր :		

(*) Էմրը ղայիպ իլէ միւզարի ղայիպ սըյդէլէրի պիր սուրէթաէ թահըրի օլունուր իսէ տէ, ճայի խոթիմալլէրի այլըր, մէսէլա ձան տանէտ քէլիմէսի Էմրը ղայիպ օլտուղուն հալտէ ոէլան, վէ միւզարի օլտուղուն վագըթ ոէլէր տէմէք տիր: Վէ միւզարի տալընըն մագապլինէ տախի պիր ելէ զիյատէ օլունուր իսէ, ելինէ Էմրը ղայիպ օլուր + կնածար կիպի քի եւլուն տէմէք, լաքին պէօյէ Էմրը ղայիպլէր տուա մէվդ'ըինտէ իսթիմալ օլունուրլար:

Մաստար

կշեն քիւշթէն, էօլտիւրմէք :

իսմը ֆակլ

կշենդ քիւշէնտէ } էօլտիւրէն,
կշան քիւշան } էօլտիւրէն,

իսմը Մէֆուլ

կշեն քիւշթէ, էօլտիւրիւլմիւշ:

Թէն իլէ միւնթէհի օլան մաստարլար պու ուսուլ իւզրէ
թասրիփ օլունուրլար :

Իբինձի թԱՍՐԻՖ

Մէ-ֆէկ

Միւթէքէլլիմ խօրմ

Մուխաթապ խօրի

Ղայիպ խօրդ

Եէյօրում Եէյօրսուն . . . .

Հալ

Ճէմ'

միխօրիմ միխօրիմ

միխօրիդ միխօրիտ

միխօրն միխօրէնտ

Հիքեայէի Հալ

Ճէմ'

միխօրտէմ միխօրդիմ

միխօրտի միխօրտիտ

միխօրտն միխօրտէնտ

Եէյօրուտում . . . .

Մէ-ֆէկ

խօրմ խօրէմ

խօրի խօրի

խօրտ խօրտ

Եէրիմ, Եախօտ Եէյէճէյիմ . . . .

Միւղարի

Ճէմ'

խօրմ խօրիմ

խօրի խօրիտ

խօրտ խօրէնտ

Եէրիմ, Եախօտ Եէյէճէյիմ . . . .

Մէ-ֆէկ

» խօրտէմ խօրդ

» խօրտի խօրդի

» խօրտ խօրդ

Եէտիմ, Եէտին . . . .

Մազիի

Ճէմ'

խօրտէմ խօրդ

խօրտի խօրդի

խօրտ խօրդ

Եէտիմ, Եէտին . . . .

Մէ-ֆէկ

» խօրտէմ խօրդամ

» խօրտի խօրդա

» խօրտէմսթ խօրդաստ

Եէմիշիմ, Եէմիշսին . . . .

Մէ-ֆէկ

Ճէմ'

» խօրտէպուտէմ խօրդեպուտ

» խօրտէպուտի խօրդեպուտի

» խօրտէպուտ խօրդեպուտ

Եէմիշիմ, Եէմիշսին . . . .

Մէ-ֆէկ

Ճէմ'

» խահէմսօրտ խահիմխօրդ

» խահիխօրտ խահիմխօրտ

» խահէտխօրտ խահենդխօրդ

Եէյէճէյիմ, Եէյէճէքսին . . . .

Էմրը

Հազըր

» խօր, Եէ՛ խօր

Էմրը

Ղայիպ

» խօրէտ, Եէսին խօրդ

Էմրը

Եէսինլէր

Մաստար

խործն
խործն

իսմը ֆակլ

խորնե
խորնե

ՄԵ-ՔՐԵԱ

իսմը ՄԷՓՈՎԸ

ՃԷՄ

խործն
խործն

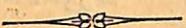
ՑԷՆ իլէ միւնթէհի օլան էֆալը ֆարսիյէ պու սիեադ իւղ-
րէ թասրիֆ օլունուր :

Ս. ՄԷՆՓԻԼԷՐ նա՞սըլ օլուր :

Ճ. Ֆիլին էվզէլինէ պիր նունը նափիյէ (ն) իլավէսիլէ
օլուր . մէսէլա .

նէքէրտէմ	նէքէրտի	նէքէրտ
նէքէրտէմ	նէքէրտիտ	նէքէրտէնտ :
էթմէտիմ,	էթմէտին,	էթմէտի .
էթմէտիք ,	էթմէտինիլ ,	էթմէտիլէր :

ֆագաթ էմըլ հազըրըն միւֆրէտինէ եալընըլ պիր ԳՏ իլա-
վէսիլէ մէնփի օլուր մէրիւն կիպի քի էթմէտ տէմէք տիր :

ՖԱՍԼ ՍԱՆԻ

ԻՍՄԸ ՖԱԿԼ ՎԼ ԻՍՄԸ ՄԷՓՈՎԸ

Ս. իսմը ֆակլ նա՞սըլ օլուր :

Ճ. Զէպանը ֆարսիտէ իսմը ֆակլ եափմադ իչիւն ֆիկլ

միւզարիտէքի տալըն մագապլինէ պիր նուն , վէ մապատինէ
պիր հաէ բէսիյէ իլավէ վէ զամնը իլէ օլուր . մէսէլա

Ճ. տանէնտէ , պիլիճի
Խշնե պախչէնտէ , պաղըլայըճը
սազնենտէ , չալզըճը
սազնե սազնե խահինտէ , իսթէյիճի
րոնդ լէվէնտէ , կիտէն
կնե քիւնէնտէ , էտիճի
տարէնտէ , թութան
դարնե խանէնտէ , օդույուծու
ափէրինէնտէ , եարատան
անայէնտէ , կէլիճի :

Պաղէն տախի մատտէի ասլիյէնին ախէրինէ էլիֆ , նուն եա-
խոտ եալընըզ պիր էլիֆ իլավէսիլէ իւմը ֆակլ օլուր .
Ճու-
յա , ճուեան , արայըճը .
Ճուեան , սուզան ,
եագըճը .
Ճան պիյնա , կէօրիւճի .
Ճան տանա , պիլիճի կիպի :

Ս. իսմը մէֆուլ նա՞սըլ օլուր :

Ճ. Մաստարըն ախէրինտէքի նուն , հաէ բէսիյէ թէպտի-
լիլէ օլուր . մէսէլա

Ճ. տանիսթէ , պիլինմիշ	Ճ. քէրտէ , էտիլմիշ
Ճ. բէֆթէ , կիտիլմիշ	Ճ. կէմիլիլմիշ , կէմմիշ
Ճ. նիւվիլմիշ , եազըլմիշ	Ճ. սէննիյտէ , թարթըլմիշ
Ճ. փէսէնտիտէ , պիյէնիլմիշ	Ճ. կիւֆթէ , տէնիլմիշ
Ճ. տիյտէ , կէօրիւլմիշ	Ճ. շիւտէ , օլմիշ
Ճ. շիրէսթէ , (*) գըրըդ	Ճ. պէսթէ , պաղանմիշ

(*) Իշպու իսմը մէֆուլար իլէ տախի վասփ թէրքիպի եա-
փըլըր Ճ. տիլշէ տիլշէ պէսթէ , կէօնլիւ գըրըլմիշ .
Ճ. աչու-
ութէ , կէօնլիւ եանմըշ .
Ճ. գէնիւլ վէրմիշ
կիպի :

զ. Փերվէրտէ, պէսլէնմիշ քրօճա ֆէրմուտէ, պույուրուլմուշ :

Ա. Պունլարըն ճէմք նա՞սլ օլուր :

Ճ. Խամ պահսընտա պէյան օլունտուղու կիպի էլէջ վէ նույն իլավէսիլէ օլուր, նէթէքիմ խոնդկան խանէնտէկեան, սաղէնտէկեան, գրմուտէկեան :

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

Ե.ՏՎԱՅԻ ՑԱՐՍԻՅԵ (*)

Ա. Էտէվաթ նէ՞ տիր :

Ճ. Քէլիմէ վէ ճիւմլէլէրի պիրալիրինէ ըապիթ էտէն, վէ եախօտ մանալարընա պաշգա պիր խուսուսիյէթ կէթիրէն լափղլար տըր :

Ա. Էտէվաթը Ցարսիյէ գա՞նցըլար տըր :

Ճ. Ցարսի էտէվաթ պունլաշ տըր . այ էղ, եախօտ յ զէ, տէր, բ պէ, բ պէր, բ այ պէրայի, բ պա, պի, ճ թա, ա ասա, ա ասա, ա ասա, ա ասա, ա անէ : էղ տիլու ճան, ճան ու կէնիւլոէն .

(*) Իշպու էտէվաթը Ցարսիյէ Գառլարա թագսիմի ճայիլ կէօրմէյուպ պիր եէրտէ տէրճ օլունտու իսէ տէ, մանաժինէթի իլէ պիրպիրինտէն ֆարդ լը օլուուղլարը միսուլէրտէն անլաշլըր :

էղին թէրափ, պու թարափտան, էղան ճանիպ, օլ թարափտան, էղ քիւճա, նէրէտէն .

Ճ. էղ գիւտամթարափ, գա՞նղը թարափտան . էղ սէրի նէվ, եէնի պաշտան . էղ ան ճիւմլէ, պու ճիւմլէ . պատ էղին, պունտան սօնրա . պատ էղ ան, անտէն սօնրա .

Զ զի թիւ, սէնտէն .

տէր քէնար, քէնարտա .

տէր տէսթ, էլտէ .

տէր խաթըր, խաթըրտա .

տէր հալ, անխտէ .

տէր փիշ, էօնտէ .

տէր պիրուն, տըշարտա .

տէր էնտէրուն, իչէրտէ .

տէր եէմին, սաղտա .

տէր եէսար, սօլտա .

պէ տէսթ, էլէ .

պէ շիմշիրը ինթիգամ, ինժիգամգըլընքլա .

սու պէ սու, եանտան եանտ .

սալ պէ սալ, եըլտան եըլա .

պէ հագդը խիւտա, Ալլահ հագդը իչիւն .

պէհալէշ, օնուն հալինէ .

պէ տէվրանը պէհար, պէհար տէվրինտէ .

պէսէրի խալդ , խալդըն պաշընտա .
Բն պէմէն , պէնիմ իչիւն .
պէմէն այէտ քի , պանա կէլիր քի .
Ան
պէ կիւլ , կիւլ կիպի .
Կահ եկահ պէ կեահ , վագըթ վագըթ .
Մահ պէ մահ , այտան ոյա .
պէր միւդթէղայի հալ , միւդթէղայի հալ իւզրէ .
պէր մինվալը մուհարէր , եազըլտըղը վէչի իւզրէ .
պէր միւթատ , ատէթ իւզրէ .
Պը սէր , պաշ իւսթիւնէ .
պէրայի խաթըր , խաթըր իչիւն .
պէրայի մասլահաթ , մասլահաթ իչիւն .
պա սէնէտ , սէնէտ իլէ .
պա իրատէ , իրատէ իլէ .
պի խապէր , խապէրափ .
Պի վէֆա , վէֆասըզ .
Պի կիւման , շիւպհէսփ .
Պի հիւնէր , հիւնէրսփ .
Նա միղաճ , քէյփսփ .
Նա շինիյտէ , իշիտիլմէմիշ .
Նա պիյնա , կէօրմէյն , քէօր .
Նա փէսէնտ , մադպուլ օլմայան .
Նա թիւվան , դուվվէթսփ .
Նա սազ , տիւզէնսփ .
Նա սէզա , լայրդորդ .

թա պէ սէպահ , սապահատէդ .
թա պէ Զին , Զինէտէք .
Նիսա ասա , գարը կիպի .
այինէ ասա , այինէ կիպի .
միւշք ասա , միսք կիպի .
մահ վէշ , ոյ կիպի .
զիյըը զէմին , եէր ալթընտա .
զիյը իտարէ , իտարէ ալթընտա .
զիյըի թիւրատ , թօփրագ ալթընտա .
տօսթանէ , տօսթլուգ իւզրէ .
ագըլանէ , ագըլլըլըգ իւզրէ .
տէրվիշանէ , տէրվիշ կիպի .
պիրատէրանէ , գարտաշ կիպի .
շահանէ , շահէ լայրդ :
Պալատէ զիքը օլունան էտէվաթտէն մատա , սըփէթէրին
էքսէրիսի , վէ պազը իսմիւր տախի պու մէվգըլէրտէ միւս-
թամէլ տըրլար ; մէսէլա .
Դոր տուր , ուզագ .
Նէզտիք , եագըն .
Բուն պիսեար , չօդ .
Պալա , եօդարը .
Զիր ու պալա , ալթիւսթ .
Պայն փային , աշաղը .
Պիշ պիշ , զիյատէ .

կ քէմ, աղ .
 امروز իմուղ, պու կիւն .
 دیروز տիրուղ, տիւն .
 فردا ֆէրտա, եարըն .
 پیروز փէրիրուղ, էվլէւրի կիւն .
 پس فردا փէսփէրտա, եարըն տէյիլ պիր կիւն .
 پاسال փարսալ, կէչէն եըլ .
 سال کذشته սալը կիւղէշէ .
 سال آنده սاٹը այէնտէ, կէլէճէք եըլ .
 امسال իմալ, պու եըլ .
 روتղ ու շէպ, կէճէ կիւնտիւղ .
 شام շամ, ախշամ .

Շու աթիտէքի քէլիմէլէրին պազըսը ալամէթը Զարֆ, վէ
 պազըսը տախի Հարֆը Աթֆ վէ Հարֆը Նիտա օլարտ միւ-
 թամէլ տըլ :

آکون երնուն, շիմոի .
 هنگام հէնկեամ, վագլթ .
 هواره հէմիլարէ, տայիմա .
 هبشه հէմիշէ, տէրհալ .
 همان հէման, տէրհալ .
 هم مذهب հէմմէղհէպ, մէղհէպի պիր .
 هپا հէմիա, արդատաշ .
 هشهری հէմէհրի, վաթանտաշ .
 هجوار հէմիլար, գօնշու .
 هنوز հէնուղ, շիմոի .

بار պար, քէրըէ .
 هر آن հէր ան, հէր տայիմ .
 هر دم հէր տէմ, հէր պար, հէր քէրըէ .
 چرا չէրս, նիշիւն .
 چه سبب չէ սէպէպ, չէ چون .
 چون չէن, նիճէ .
 بار چند بار چند պար, պիր գաչ քէրըէ .
 بکا քիւճա, նէրէտէ .
 اینجا ինճա, պուրա .
 آنجا անճա, օրա .
 بی պէլի, էվլէթ .
 ه նէ, եօդ, լսայըր .
 هیچ چیز հիչ չիզ, հիչ պիր չէյ .
 ار، اکرچه էր, էկէրչի, էկէր .
 پس փէս, իմտի .
 ورنه մէրնէ, եօխսա .
 شاد շայէտ, պէլի .
 شاد چیز چیز, պէلی .
 زروا զիրա, չիւնէրի .
 زرواک զիրաքի, چیւن .
 لیک լէյը, լաքին .
 کویا կէօյա, սանքի .
 کویاک կէօյաքի, մباداک .
 مبادا մէպատա, օլմայաքի .
 مباداک մէպատաքի, մباداک .

Քեաշա , կաշա
 Քեաշըի , կաշե նէ օլոյտը .
 دریخ տիրիղ , دریخ
 տիրիղաքի , دریفاک
 پادشاها փատիշահա , (*) էյ փատիշա .
 صائب սախպա , էյ սախ .
 آفرین աֆէրին , փէք էյի , փէք կիւզէլ .
 ایا այա , աճապա , ա՛ .
 حسر تاک հասրէթա քի , նէ՛ հասրէթ քի :

ԽՍԹԸՄԵՒ ՃԻՒԶԸ ՍԱՆԻ

ՄԻՖԹԱՀ-ԻՒԼ-ԻՒԼՈՒՄ

مفتاح العلوى

ՃԻՒԶԸ ՍԱՆԻ

ԳԱՎԱՒՑԸ ԱՐԱՊԻՑԵ ՊԵՅԱՆԲՆՏԱ ՑՂՐ

Ա. Քէլիմէի Սրապ գա՞չ հարֆտան միւրէքքէպ տըր :
 Ճ. Քէլիմէի Սրապ իւչ հարֆտան ալթը հարֆա գատար
 տըր , եանի Սրապիտէ իքի հարֆլը քէլիմէ փէք աղ օլոռու-
 ղու կիպի , եէտի հարֆլը քէլիմէ տախի եօդ տուր , անըն ի-
 շիւն Սիւլասիտէն Սիւտասիցէ (եռատառէն վեցնատառ) թա-
 պիր էտէրլէր :

Ա. Հարֆը թարիփ գա՞նդըուր տըր :

Ճ. Սրապիտէ Ա Էլֆ լու հարֆը թարիփ օլուպ քէլիմէնին
 էվվէլինէ գօնուլտուգտա մանասընը թահտիտ վէ թախսիս
 էտէր , մէսէլա տ պէյթ , էվ . էլպէյթ , էվի .
 պապ , գափու . էլսլապ , գափույու :

Վ. պաղէն իքի քէլիմէի պիրպիրինէ ըապթ էտէր , ֆա-
 գաթ մապատինտէքի հարֆ Հրուֆը Շէմնիյէտէն օլուրսա , ոլ

(*) Թարսիտէ քէլիմէնին ախէրինէ պիր Էլֆ գօնուլտուգ-
 տա , Հարֆը Նիտա օլուր՝ միսալտէ կէօրիւլոփիյիւ իիպի :

վաղը շահ հաղփ օլունարադ տայիմա թէշտիտէ օդունուր
մէսէլս աթի իւղղեքը, զիքը կէլէճէք . ԱՌԱՋԱԿԱՐԱ
ալէտտէվամ, տայիմիւղբէ . ԱՌԱՋԱԿԱՐԱ ալէսսէվիյէ . պիր ախ-
ղիյէ . ԷՍԱՔԼԱՄ ՎԼԱՄ Լիպի . Պաղէն տախի
ԷՌԱՋԱԿԱՐԱ հաղփ օլունուր վելասսը և ահշուր :

Ա. ՀՐՈՒԹԸ ՇԵՄԱԿԻ գա՞նղըլար տըր :

Ճ. ՊՈՒՆԼԱՐ տըր . Ե թէ, Ե սէ, Ճ տաԼ, Ճ զաԼ, Ճ ըր,
Ճ զէ, Ճ սին, Ճ շին, Ճ սատ, Ճ սատ, Ե թը, Յ զը վէ
Նուն :

Պաղը գալանլարա ՀՐՈՒԹԸ Գամէրիյէ տէնիլուր (*):

Ա. ՀՐՈՒԹԸ ՀԵճատէն Արապի լիսանընա մախսուս օլան
հարֆլար գա՞նղըլար տըր :

Ճ. ՊՈՒՆԼԱՐ տըր . Ե սէ, Ճ զաԼ, Ճ սատ, Յ զը, Յ այն,
պուն հարֆլար Թիւրքի վէ Յարսիտէ պուլունմայուալ, լիսանը
Արապիտէն ախղ օլունան քէլիմէլէրէ մախսուս տըրլար :

Ա. ՀՐՈՒԹԸ Զայիտէ գա՞նղըլար տըր :

Ճ. ՀՐՈՒԹԸ Զայիտէ (Հրով Հայե) ածանցական տառեր)
պունլըր տըր . Ե օ և Ն մ ս Ե պաշը գալանլարա ՀՐՈՒԹԸ
Առիյէ (Հրով արմատական տառեր) տէնիլուր :

(*) ՀՐՈՒԹԸ ՇԵՄԱԿԻ վէ Գամէրիյէ տէնիլմէնին սսլը շու
տըր քի, շէմն քէլիմէսի թէ, վէ գամէր քէլիմէսիտէ ԷՌԱ
հարֆլար պաշլանմըշ օլուուգլարընտան անէրէ նիսպէթ է-
տիլմիշ տըր, պինաէն ալէյն ՀՐՈՒԹԸ ՇԵՐԻյէ վէ ՀՐՈՒԹԸ Գա-
նօնիյէ տախի տէնիլուէ հիչ ֆարգը եօդ տըր :

ՊԱՎՈՋ ԵՎԼՎԵԼ

ԷՍՄԱԿ ԱՐԱՊԻՑԻ

Ա. Էսմակ Արապիցի գա՞ն նէվ տըր :

Ճ. Էսմակ Արապիցի Ճամ Ճամիտ, վէ Մշեց Միւշթադ գը-
պմիշըլնա միւնդասէմ օլարադ իքի նէվ տըր :

Ա. Էսմակ Ճամիտէ գա՞նղըլար տըր :

Ճ. Միւշթադ (ածանցեալ) օլմաեան քէլիմէլէր տըր քի,
պունլարտա Էսմակ Թիւրքիյէ կէպի կը ելմ, վէ Ա իս-
մը ճինս գըսըմիարընա միւնդասէմ տըր . մէ էլս Շամ,
Շամ, Մըսըր Ալի, Ու Վէլի : Վ վրա Փէրս, ալթ . Հ գա-
նէմ, դօյուն, Ճ է էտ, արսլան կիպի :

Ա. Էսմակ Միւշթադէ գա՞նղըլար տըր :

Ճ. Մաստարլարտան եափըլան սըյղէլէր տըր քի, քէյփի-
յէթ իշթիգադէրի Յիիլի մէրի պահսընտա կէօսթէրիէճէք
տըր :

Ա. Արապիտէ քէյփիյէթ խասայիէթի վա՞ր մը :

Ճ. Էվգէթ, իշպու քէյփիյէթ խասայիէթի Թիւրքի վէ Ֆար-
սի լիսանլարընտա օլմայուալ, եալընըլ Արապիտէ միւթէպէր
տըր, շէյլէ քի, կէրէք զիրուհ վէ կէրէք զիրուհուն զայրը
օլան իսմիշը կրկիյէ միւնդասէմ օլուալ, եա Միւղէքքէր, եա-
խօտ Միւէննէս օլուրլար :

Ա. Միւէննէս գա՞ն նէվ տըր :

Ճ. Միւէննէս իքի նէվ տըր, նէվը եվգէթ Միւէննէսը հա-

Գըգի աըրքի , զիբուհ օլան տիշի իսմի տիր , Ապա Յաթմա ,
ա Այս Այիշէ կիպի : Նէվը սանի Միւլէնէս իթիպարի օլուպ ,
պու տախի Եքի գըսարժ արք , Աէմափ վէ Գրյասի :

Ա. Սէմակի գա՞նգրար տրր :

Ա. Գրյասի նա՞րդի օլուր:

Ճ. Գըյասի գախտէ իլէ զապթ օլունան քէլիմէլէր տըր ,
չէօյլէ քի , էվվէլա միւղէքքէրին ախէրինէ պիր հաի ըէսմիյէ
(+) իլավէ օլունտուդ տա միւէննէս օլուր . մէսէլա

Օլունուրլար ըահմեթ, զուլմեթ կիպի:

Շերջ. Ալամեթը թէնինիս օլան նէ հարփը, Արապիտէ շու-
սուրէթաէ ։ Եազըլլըր իսէ տէ, լիսանը Օսմանիտէ եա նու նո-
ւէ (երկայն նէ) սուրէթինտէ եազըլլըր դժու ըահմէթ կիպի,
եախօտ նօդթալարը իսգաթ օլունարագ հաի ըէսմիյէյէ թէպ-
տիլ օլունուր այց հիմայէ, ոգու նօդթա, عبارة իպարէ կիպի:
եախօտ թավիլ իլէ նո թէլէֆֆիւզ օլունուր սած ատէթ,
եախօտ մասլահաթ, միւլագաթ, սարտ իպարէթ կիպի.
ֆագաթ էվվէլինէ լու նուէֆ կէթիրիլուր, եախօտ միւզափ
գըլլընուր վէ եախօտ ալսէրինէ նուէֆ իլհագ էտիլուր իսէ,
եինէ նու + էրա (ة) սուրէթինտէ եազըլլուր լիէն լաجل المصلحت
իւլ մասլահաթ, պիլ միւլագաթ, խաղական իսաթէ-
մէթիւլ քիթապ, վէ սատէթէն կիպի :

Ա. Հեր լուղէթին ախէրինտէ պուլունան թալէր ալամէ-
թը թէննիս մի տըրըար :

Սալիսէն, Արագիտէ պազը քէլիմէլը ին ախէըլէրինտէ եա
սոկէթինտէ պուլընան էջիւ շայուելու ալամէթը թէէննիս տըր-
շար, կրի գուման, գուման գուման գուման գուման գուման

رس، گیتمانش شوری، چهارشنبه (۴) :

Պաղը եւէֆ իլէս պկթէն քէլլոմէլը տախի միւէննէս առա
օլունուրիար ևս սահրա կիսի :

Բապիչն , Արապիտէ ճէմը միւզէստէրէքը միւէննէս հիւք-
մինտէ տրբլար , պու պիր գակտէի ումնամիյէ արբ :

Ա. Արագիտել Միւէննէսը Սէմայիլէր գա՞նդըլար արր:

Ճ. Լիսանը Արապիտէ միւէննէ ու Սէմաի ելթմիշ եէտի իսմօլուպ իքի գըսըմ տըր . Պիրի տայիմա միւէննէս իթիպար օլունուր , ֆադաթ Տիկէրինին թէղըիր վէ թէէննիսի ճայիզ

(*) Իշպու էլեֆը Զայտոնէ իքի սուրէթլէ եազլւարագ պիրի-
նէ էլեֆը Մահառուրէ տէնիլուր քի և սուրէթինտէ եազլւուր .
տիկէրինէ էլեֆը Մէժոռուրէ տէնուր քի , քէնտի սուրէթինտէ
եազլւուր : Վէ չո կիսկի քէլիմէլէրին ախէրինտէքի էլիփը
մագսուրէլէր նէ ֆուր քէլիմէտէն օլուակ էլիփը թէննիս տէյիլ
տըրլար :

օլուր : Պունլարտան լիսանը Օսմանիտէ ազ չոդ միւսթամէլ օլանլար պէք բէջէի աթի գրրդ եէտի արր :

Տակամա միւէննէս իթիպար օյունանյար

FEBRUARY

Ա. Եսմաի Արապիյէ քէմիյէթ իթիպարիլէ դա՞չ գըսըմ տըր :
Ճ. Իւչ գըսըմ տըր , զիրա Արապիտէ Միւֆրէա վէ ճէմտէն
տա , պիր տէ թէմնիյէ (Ճանակ երկուորական թիւ) ոըյղէսի
լու տըր :

Ս. Թէսնիյէ նէ՞ տիր :

Ճ. Թէսնիյէ միւֆրէտ իլէ ճէմ վէսաթընտէ խոթիմալօ-
լունուպ իքի քիշիյի, եախօտ իքի շէյի պէյան էտէն որյղէ
տըր, վէ պունուն թէրքիպի միւֆրէտին ախէրինէ պիր չ վէ
պիր չ իլավէ էթտիքտէն սօնրա . եռնըն մագապյր մէ ֆթուհ

օգոստամաղլէ օլուր, մէսէլա մլտն, միլէթէյն, իքի
միլէթ տէվլէթէյն, դուն, տէվլէթէյն, իքի տէվլէթ,
մէմլէթէ, մէմլէթէյն, իքի մէմլէթէյն կիպի:

Ֆադաթ ալոքը քէլիմէտէ հախ ըէսմիյէ պուլունուրսա, ա-
նըն հազգիլէ եէրինէ ալիր և նէ կէթերիլիր և գըպէլէ
գըպէլէթէլն կիպի :

دو لنان ر կելլիք էլարագ է և եւրինէ էլլով կելլիք
տէվլէթան շյրան , հաճրան կիպի :

Ա. Արագիսէ դա՞չ տիւրլիւ ճէմ՝ դակումէնի վար տըր :

Ճ. Քէլիմաթը Արագիլէ ուսուլու Արագի իւզրէ ճէմդըլը-
մագ խթէնիլուրսէ, պունտա իւչ գախտէ վար տըր, եվվէլ-
քիսի ձէմը միւղէքքէրը սալիմ, (Սամ ՀՀ մձկ կանոնաւոր ա-
րական յոդնակի), իքինծիսի ձէմը միւէննէսը սալիմ (ՀՀ
մօնթ Սամ կանոնաւոր իդական յոդնակի), իւչիւննիւսիւ ձէ-
մը միւքսսէր (Մականոն յոդնակի):

Ա. ՃԵՄՐ ԺՐԿՂԵՔ.ՔԵՐՐ ՍԱԼԻՄ ԿԱՌԱԼ ՕԼՈՒՐ :

Ճ. Քէլիմէնին ախէրինէ ն է եակոտ ու իլսվէսիլէ օ-
լուր. մէսէլս միւշիրոն, միւշիրլէր. մուալլիմ(*), էօյլէտիճի, եանի խօճա, մուալլիմին,
مع

(*) Մուալլիմ լաֆղը լիսանը Արապիտէ էօյրէտիճի մանա-
սընա սէֆէթ իսէ տէ , լիսանը 0սմանիտէ իոնա մանասընա
իսօ օլարագ միւսթամէլ տըր , նէթէքիմ ասըլ Արապիտէ բէկ
քեաթիպ , եազըն , վէ վո՞մ մէքթուպ եազըլմըշ մանասընա
սըֆէթ օլուպ , 0սմանկը լիսանընտա իքիսի տէ իսմ օլարագ
գուլանըլըր :

Եախօտ մուսլիմուն, իօօմալար կատ քեաթիպ, Եազընը, Եականին, Եախօտ կայոն քեաթիպուն, Եաղընըլար: Թագաթ պու սըյդէ զէվի իւլու գուլէ (բանական) մախսուս օլտուղունտան մէքթուպին, Եախօտ մէքթուպին տէնիլէմէղ, Եալընըզ շաղ օլարադ ձև սէնէ վէ ալէմ լուղէթէրին ճէմի սնին սէնիյն, ալէմին օլուր:

Ա. ՃԵմը միւէննէսը սալիմ նա՞սը լ օլուր :

Ճ. ՃԵմը միւէննէոը Սալիմտախի քէլիմէնին ախէրինտէքի
հախ բէսմիյէ եախօտ թախ թէննիսին հաղֆիլէ եէրինէ ա-
ստաթըն իլավէսիլէ օլուր . մէսէլա գիւ աթըպէ , ա-
թըպաթ , էշիքլէր . գիւ քեաթիպէ ; քեաթիպաթ , եաղը-
ճը գարըլար . խիրտ խայրէթ , խայրէթլէր կիպէ ;
վէ էկէր քէլիմէնին ախէրինտէ եւէֆ ոլուլունուր իսէ լուլ-
գալզ օլունուր էտաթ , էտէվաթ վէ էմսալի :

Պաւ ուսուի իւզրէ ճէմիլէնիրիէր շու քէլիմէլէր տախի :

مَدِير	مَكْتَبَاتٍ	مَكْتَبَاتٍ، مَكْتَبَاتٍ
مَفْصِيلٌ	مَفْصِيلاتٍ	مَفْصِيلاتٍ، مَفْصِيلاتٍ
مَقْصُودٌ	مَقْصُوداتٍ	مَقْصُوداتٍ، مَقْصُوداتٍ
مَشْرُوبٌ	مَشْرُوباتٍ	مَشْرُوباتٍ، مَشْرُوباتٍ
الْمَقْاس	الْمَقْاسات	الْمَقْاسات، الْمَقْاسات
مَهْمِيمٌ	مَهْمِيماتٍ	مَهْمِيماتٍ، مَهْمِيماتٍ

Ա. ՃԵՄԸ ՄԻւՔԵԱԿԵՐ ՆԱՅՈՐԼ ՕԼՈՒՐ :

Ճ. Պու ՃԵՄԻՆ պիր գախտէի մախսուսէսի օԼմայըպ , ալա-
մէթը ճէմ' հատար լա եխւհսա տըր , վէ հէր նէ գատար պիր
խմին ճէմի պիլմէք իչիւն քիւթիւղը լուղաթէ միւրածաաթ
էթմէք լաղըմ իսէ տէ . քէսպը մէլիքէյէ մէտարը սուհուլէթ
օլմագ մադսէտիլէ պազը գախտէլէրի զիյրտէ տէրճ օլունուր :

ՃԵՄԸ ՄԻՒՔԵՍՍԼՐԻՆ ԱԴՍՍՄԸ ՄԻՒԽԹԷԼԻԹԼ

ՊԻՐԻՆՑԻ ԳԱԼԻՑԻ (*)

ՄԻ-ՔԵՄ	ՃԵՄ'
Ո վ սէվզ ,	աշոալ , ըուպալար .
ո ւ սէմէր ,	հսմար , մէյլէլէր .
թըֆլ ,	եթֆալ , չօճուղլար .
գ ր գամէր ,	պամար , այլար .
պէյթ ,	էպեաթ , պէյթէր (ստանաւորներ)
վագթ ,	էվգաթ , վագրթլար .
միլք ,	էմլաք , միլքլէր .
հալ ,	ահվալ , հալէր .
ֆէքր ,	էֆքեար , ֆիքիլէր .

(*) Կէրեք պու գախտէնին վէ կէրեք աթիտէ զիքը օլու-
նանլարըն միւֆրէտ ոըյլէլէրին պազը վէղնլէրի պիրպիրին-
տէն փարդլ իսէլէր տէ , ճէմ' ոըյլէլէրին վէղնլէրի պիր օլ-
տուղունտան թէֆրիդ էտիլմէտի :

ատէտ ,	عدد
սէմէն ,	من
իսպէր ,	خبر
պապ ,	باب
ճինս ,	جنس
վագֆ ,	وقف
վահիտ ,	واحد
գալէմ ,	فم
صاحب ,	صاحب
թարափ ,	طرف
նէվ ,	نوع
մալ ,	مال
բըզգ ,	رزق
շխսս ,	شخص
եկվմ ,	يوم
էսէր ,	آخر
պահը ,	بخار
նէհը ,	آخر
գութ ,	قوت
շէնը ,	شجر
գավմ ,	قوم
սըրը ,	سر
զիհն ,	زهن
զէհը ,	زهر
մէլտ ,	ولد

ատատ , սայրլար .	أعداد
էսման , պէհալէր .	أئمان
իսպէر , իսպէրլէր .	أخبار
էպվապ , գափուلար .	ابواب
էճնաս , ճինالէր .	اجناس
էվգափ , վագրֆլար .	أوقاف
آحاد	آحاد
ահատ , պիրլէր .	صحاب
ագլամ , գալէմլէր .	أفلام
ահատ , սահիպլէր .	اصحاب
էթրափ , թարاफլար .	اطراف
էնվա , նէվլէր .	أنواع
էմլալ , մալլէր .	أموال
էրզագ , ըըզգլար .	أرزاق
էշխաص , քիշլէր .	أشخاص
էեամ , կիւնլէր .	أيام
ասար , նըշանէլէր .	أثار
էպհար , տէնիղլէր .	آخر
էնհար , չայլար .	آخر
ագվաթ , եէմէքլէր .	أقوات
էշխար , աղաճլար .	أشجار
ագվամ , միլէթլէր .	أقوام
էսրար , սըրլար .	اسرار
էզհան , զիհնլէր .	اذهان
էզհար , չիչէքլէր .	ازهار
էվլատ , վէլէտլէր .	أولاد

Ճ

միւլուր , փառիշահլար .
վուհուշ , վահշի հայվանլար .
շեմուր , շեմուր .
վալուր , վալուր .

ՏԵՐՏԻՆՑԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

էղմինէ , զէմանլէր .
էտիյէ , էլաճլէր .
էլպիսէ , ըուպալար .
էսիլէ , սուալլար .
էճվիպէ , ճէվապլար .
էտիյէ , սուալար .
էմսիլէ , միսալար .
էլմինէ , լիսանլար .

ՊԵՇԻՆՑԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

կւլէմա , ալիմիլէր , պիլիճիլէր .
վիւզէրա , վեղիրլէր .
վիւքէլա , վեքիլէր .
ֆուդարա , ֆագըրլար .
քիւպէրա , պէցիւքլէր .
քիւչիլա , քիւչիքլէր .

ԻՐԻՆՑԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

պէլէտ , بلد
ապտ , عبد
ճէպէլ , جبل
քէպէր , كبير
պակամ , عظيم
բէնուլ , رجل

պէլէտ , بلد
իպատ , عباد
ճիպալ , جبال
քիպար , كبير
իզամ , عظام
բիճալ , رجال

ԻԻՉԻՆՑԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

գայտ , قيد
սէجփ , سيف
պէյթ , بیت
բէմմ , درم
նէփս , نفس
թայր , طير
նադտ , نقد
նէճմ , نجم
հատտ , حاشا
լլմ , علم
աղլ , عقل
շէյլ , شخ
բէս , رأس
ֆէնն , فن

قید , گوید
سیوف , سیوف
بیوت , بیوت
رسوم , رسوم
نفوس , نفوس
طیور , طیور
نقوذ , نقوذ
نجوم , نجوم
حدود , حدود
علوم , علوم
عقول , عقول
شیوخ , شیوخ
رؤس , رؤس
فنون , فنون

ՄԷ-ԳԷԿ

մէլիք , ملك
վահշ , وحش
շէնը , شهر
դալպ , قلب

ՄԻԹԹԱՀ-ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

զէման , زمان
տէվա , دوا
լիսաս , لباس
սիւալ , سوال
ճէվապ , جواب
տուوا , دعا
միսալ , مشال
լիսան , لسان

ՄԻԹԹԱՀ-ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

ալիմ , عليم
վէզիր , وزير
վէքիլ , وكيل
փագիր , فقير
քէպիր , كبير
սաղիր , صغير

بِعْدَهُمْ ضَعِيفٌ،
فَهُمْ كُفَّارٌ،
كُرِيمٌ،
جَاهِلٌ،
شَاعِرٌ،
قَتِيلٌ،
أَمِيرٌ

صَفَرًا قَوْلَةَ فَمَّا ، قَوْلَهُ قَوْلَهُ .
 فَهَا قَوْلَهُ مَمَّا ، مَمَّا جَرَهُ قَوْلَهُ .
 كَرْمًا قَوْلَهُ مَمَّا ، دَهْنَهُ مَهْنَهُ قَوْلَهُ .
 جَهْلًا قَوْلَهُ لَمَّا ، دَاهْلَهُ لَهْلَهُ .
 شَعْرًا قَوْلَهُ رَسَّا ، رَاهْلَهُ لَهْلَهُ .
 قَتْلًا قَوْلَهُ رَسَّا ، رَاهْلَهُ لَهْلَهُ .
 اِمْرًا قَوْلَهُ رَسَّا ، رَاهْلَهُ لَهْلَهُ :

ԱԼԹԵՆՁԼ ԳԱԻՏԵ

ՄԵ-ՔՐԵԱ
 رساله ըիսալէ ,
 گունե քէթիպէ ,
 հայր պէհիմէ ,
 ոճք թէզքիրէ ,
 ուղիկ թէհլիքէ ,
 ջզր ճէղիրէ ,
 սվին սէֆինէ ,
 վանե փախտէ ,
 قاعدە դախտէ ,

رسائل رکنیا جهان، فیصلیه فیصلیه فیصلیه
كتائب رکنیا فیصلیه فیصلیه فیصلیه
بهاشم سلیمانیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
نذاكر فیصلیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
نهالث فیصلیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
جزائر فیصلیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
سفاین سلیمانیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
فواد فیصلیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه
قواعد فیصلیه فیصلیه فیصلیه فیصلیه

ԵԼՏԻՆՁԻ ՊԱԻՏԵ

جامعة عاطف سالمي،
UET-8243

خوامع ճէվամի , ճամիլէր .
عواطف ավաթըք , քէրէմլէր .

ԱՐԵՔՈՒՄ	ՃԱՎՈՒՄ
ՃԱՆԻԱԼ ,	ՃՈՎԱՆԲ ՃԵՎԱՆԻԱԼ , ԹԱՐԱՓԼԱՐ .
ԿՈԿԵ ՔԵՎՔԵԱԼ ,	ԿՈՎԱԿ ՔԵՎԱՐԻԱԼ , ԵՐԼՄԸՐՈԼԱՐ .
ԼԱԶՄ ,	ԼՈՎԱՅԼԻՄ , ԼԱՊՐՄ ՕԼԱՆ ՀԵՅԼԵՐ .
ԱՄԻԼ ,	ԱՎԱՄԻԼ , ԻՇԵԽԵԾԻԼԵՐ .
ՀԱԴԻ ,	ՀՈՎԱԴԻ ՀԱՎԱՏԻՍ , ԵԿՆԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ .
ՊԱՍԻՄ ,	ՊՈԱՍԻՄ , ԱԿՊԵՎԼԵՐ .
ՊԱԳՐ ,	ՊՈՎԱԳՐ , ՊԱԼԱՆ ՀԵՅԼԵՐ .
ԼԱՀԻԳ ,	ԼՈՎԱՀԻԳ , ՊԼԹԻՉԻՔ ՕԼԱՆԼԱՐ .

Արքի Զիւծի ԳԱԼԻՑԻ

ԱՐԵՎԵԿԱՆ	ՃԱՅԱՀԱՅ
մատուցութեալ ,	մէքեաթիպ , մէքթէպլէր .
մէսճիտ ,	մէսաճիտ , ճամիլէր .
մէսքէն ,	մէսաքին , օթուրաճադ եէրլէր .
մապէտ ,	մէապիտ , իպատէթ եէրլէրի .
մէնպա ,	մէնապի , փունարլար .
մագպէր ,	մէգապիր , մէղարլլութար .
մէճլիս ,	մէճալիս , մէճլիսլէր .
մաստար ,	մէատըր , մաստարլար :

ՏՕԳՐԻՉՈՒՆՑՈՒԹՅԱՆ ԳԱԽՏԵ

Մէջքէս Ճէպան, սէլաթիյն, սուլթանլար .
Սլատին, սուլթանտիլ, գանատիլ, գանտիլէր .
Սլովան, գումարիլ, գումարիլէր .

Ճ

Խաթանակա, սուչլար.
Ստանակա, սպահեր :

ՕՆ ԻՐԻՆԾԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

Հապակա, սէվկիւլիլէր.
Վրայակա, խըսըլմար.
Աղնիեն, զէնկինլէր.
Էշգըեա, հայտուտլար.
Անիա, փէյլամպէրլէր.
Վայրիա, ածճակա, էսուլըդլէր.

ՕՆ ԻՒԶԻՆԾԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

Արագի, եկըլէր.
Ահալի, եկըլուլէր.
Լիւլի, կիւլէր.
Այածի, էւսատի :

ՕՆ ՏԵՇՈՐՄԻՆԾԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

Քիթիւպ, քիթապլէր.
Կտե, քիթիւպ, քիթապլէր :

Ճ

Մէքժուպ, մէքժուպ, մէքեաթիպ, մէքժուսիլար .
Մաղմուն, մաղմուն, մէղամին, մանալար .
Մէջնուն, մէջնուն, մէջնունին, տէլիլէր .
Ավլմ, իգլիմ, էգալիմ, իգլիմլէր .
Միջթահ, միջթահ, մէջաթիհ, անախթարլար .
Միւֆիլիս, միւֆիլիս, մէֆալիս, միւֆիլիսլէր .
Շիտան, շիտան, շէյթանլար .
Ասլուպ, իւսլուպ, էսալիս, իւսլուպլէր, թէլթիպլէր .
Վանօն, վանօն, վալանին, վանօնլար :

ՕՆ ՈՒԽՆԾԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

Ակիր, էքպէր, էքպէր, էն պէյլուքլէր .
Ասգր, էսղէր, էսղէր, էն քիւչիւքլէր .
Ահսն, էհնէն, էհն կիւզէլլէր .
Վխնէմ, էփխէմ, էփխէմ, էն աղըր կէնիւլիլէր .
Աքրէպ, էգրէպ, էգրէպ, էն եագըն իւըրմլար .
Ասվլ, էսփէլ, էն սէփիլլէր :

ՕՆ ՊԻՐԻՆԾԻ ԳԱԼԻՏԵ

Ճ

Հէտիյէ, հէտիյէ, հէտաեա, հէտիյէլէր .
Բլիյէ, պէլլիյէ, պէլաեա, պէլլիյէր .

Ճ. Եսմակ Արապիյէ Գախտէի Ֆարսիյէ վէ Թիւրքիյէ Խող-
րէ տախի ճէմիլէնիր Սաշգան աշըդան . Փէրիկ , Փէրիկ ,
Կան Փէրիկան . Քերի Պատառ Հնաբետ Վապըթան . Քերի-
թաղ , Քերթապլար կիպի : Ֆադաթ Ֆարսի վէ Թիւրքի
Խամիլէր Գախտէի Արապիյէ Խողրէ ճէմիլէնմէզլէր , Եալընըդ
Ղալէթը մէշհուր օլարադ Ջիվլէնիքեաթը հիւ-
մայուն իւթիմալ օլունուր :

Ա Հ Վ Ա Լ Ի Բ Ի Ս Մ

ԹԻՒՐԹԻՑԼ ԻՍԹԻՄՈԼ ՕԼՈՒՆԱՆ ՈՒՍՈՒԼ :

Թ Է Ս Ն Ի Ց Է

Միւճէրթէտ մլտն միւլէթէյն , իքի միւլէթ .
Միւզափուն իլէյն մլտն միւլէթէյնին , իքի միւլէթէյն .
Մէփուլուն իլէյն մլտն միւլէթէյնէ , իքի միւլէթէ .
Մէփուլուն պիհ մլտն միւլէթէյնի , իքի միւլէթի :

Ճ Է Մ Ի Ջ Ի Ս Ա Լ Ի Մ

մուալլիմուն , մուալլիմին , խօճալար .
մուալլիմունուն , մուալլիմինին , խօճալարըն .
մուալլիմունէ , մուալլիմինէ , խօճալարա .
մուալլիմունի , մուալլիմինի , խօճալարը :

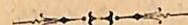
Ճ Է Մ Ի Ն Ե Ս Ա Լ Ի Մ

մահալատ , մահալէլէր :

մահալատ , մահալէլէրին .
մահալատէ , մահալէլէրէ .
մահալատ , մահալէլէրի :

Ճ Է Մ Ի Մ Ի Ս Ա Լ Ի Մ

կիբ քիւթիւպ , քիթապլէր .
կիբիւպիւպիւն , քիթապլէրին .
կիբիւպէ , քիթապլէրէ .
կիբիւպիւպի , քիթապլէրի :

Ի Զ Ա Յ Է Թ

Ա. Արապիտէ իզաֆէթ նա՞ոըլ օլուր :

Ճ. Եսմակ Արապիյէտէ իզաֆէթ Գախտէի Ֆարսիյէ Խողրէ
Ճարի օլուպ , շու ալթիտէքի իւչ սուրէթը հասըլ օլուր :

կտաբ մուգիթի , միւգինին քիթապը .
սահիֆէի քիթաղ , քիթապըն սահիֆէսի .
սէֆաի գալպ , եիւրէյին սէֆասը .
մանաի պէյջ , պէյջին մանասը .
գատըի պէյտէ ; պէյտէնին գատըսը .
ատուի տէվլէթ , տէվլէթին տիւշմանը :
ատուի տէվլէթ , տէվլէթին տիւշմանը :

ԻՍՄՈՒ ԱՐՍՊԻ ԻՍՄՈՒ ՅԱՐՍԻՅէ ԻՉԱՄՔԻԹԻ

وقت شام վաղթը շամ , ախշամվաղթը .
ساحة زمين սահէի զէմին . եէլ եխզիւ .

صفای دل	սէֆախ տիլ, եխւրէք սէֆասը .
معنای سخن	մանափ սէլլսէն, սէօղիւն մանաոընը .
قاضی، جهان	գատըխ ճիշան, ճիշաննըն գատըսը .
عدوی حان	ատուխ ճան, ճան տիւշմանը (*) :

ԻՍՄԸ ՑԱՐՍԻ ԻՍՄԸ ԱՐԱՊԻՑԵ ԻԶԱՖԵԹԻ

سرافراز زمان	սէրէ ֆրազը զէման , վագթըն սէրէ ֆրազը .
بندهُ حاكم	պէնտէի հաքիմ , հաքիմին ոլէնտէսի .
کدای وفت	կէտակի վագթը , վագթըն տիլէնճիսի .
صوفی عالم	սօֆուի ալէմ , ալէմին սօֆուսու .
روی حبیب	բուի հապիսպ , հաղիպիսին եխւզիւ :

արապի թէրքիպինտէ, վէ էլֆազը թիւրքիյէ ֆորսի վէ ա-
րապի թէրքիպինտէ վագը օլամաղ: Քէղա էտէվաթը ֆարսի-
յէ արապի լաֆղլէրէ, վէ էտէվաթը արապիյէ ֆարսի վէ
թիւրքի լաֆղլէրէ ելավէ օլունամաղ:

Ա. Ասրի գալուստէի արտապիյե իւղբէ իզաֆէթ տահանացը

oLTLT :

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

U C A B U F E L U R U Q B S K

B U B O S

ԹԵՐՅԻՊԸ ՎԱՍՖԻ

Ա. Թէրքիսը վասգիւ նէ՞ տըր :

Ճ. Մանափ վաստիը իւլ. միւթթասը օլան իսմէրէ Սէվսու փառքը գիւղի ըն աղասինաէ կէթիրկլուր : Իշխանի լուր քի, ուղարկելուն աղասինաէ կէթիրկլուր : Թիւրքէ թիւրքէ թէրքիպը վասդի պունտան իսպարէթ տըր :

Ճ. Սրբաթը Սրբակից տախի Թէւրքի ողբեթէր մադամը

Ա. Ռւառուիր Արապիճէ նա՞սը կ ուլլաշնութը :

۸. Սըֆաթը Արապիյէնին մէվսուժու խամը Արապի օլտու-
ղու հալտէ Թարսի գախտէսինէ իթթիպա իլէ մէվսուժուն ա-
խէրի քէսը իլէ օդունուր . մէսէլու խلاق حسن խուլգը հասէն ,
կիւզէլ թապիյաթ . ինտանը սալիհ , էյի ատէմ .
جامع کبیر ճամիլ քէպիր ، զայիֆ դուل . عبد صنیعف
عبداره ڈامپی . ڈیلی ڈاپիھ ، ڈیوڈ ہیل ہیل .
سای اطیف ڈیلی ڈاپی . ڈیلی ڈاپی . ڈیلی ڈاپی .
عالي عادل ڈیلی ڈاپی . ڈیلی ڈاپی . ڈیلی ڈاپی .

Ա. Աբասլիմէ սըֆէթ իլէ մէվոռով զա՞լ միւթապէդաթէտէրլիքը :

۸. Արագիտէ մէվսուփ իլէ ողֆէթ պէյնինտէ քէմիյէթ ու
քէյֆէյէթ իթիպարիլէ միւթապէդաթ (համաձայնութիւն)՝
վար տըր, եանի մէվսուփ միւզէքֆէլ իսէ՝ ողֆէթ տախի միւ-
զէքֆէլ, միւէննէս իսէ՝ միւէննէս, թէննիյէ իսէ՝ թէննիյէ,
վէ ճէմ՝ իսէ՝ ճէմ՝ կէթիրիլմէսի լաղըմ տըր. մէսէլս تخت
هادی جدید միւհապէթը ճէտիաէ, եէնի տօթլուգ. کامه کامه

(*) Մէվսուժուն ախերինտէ էկէր հայ բեմիցէ եալուս եակ
քաջուառէ վար իսէ, պիր հետէ, վէ եւչ եալուս վաշ վար իսէ, պիր
էս զիյատէ դըլընըը :

Անձագ պալատէ սէյան օլունտուղու իւզրէ Արագիտէ ճէ-
մի միւզէքքէրի սալիմուէն մատա , ճէմլէր միւէննէս հիւքմին-
տէ օլունտուղունտան , մէվսուֆ օլան քէլիմէ ճէմ' օլունդտա
սըֆէթ շու աժէխտէքի սուբէթլէ միւթալէդաթ էտէր :

Եվլելա , Մէվսուֆ ճէմի միւէննէս վէ եախօտ Ճէմի միւքէսէր օլտուգտաս , սըֆէթ միւֆրէտի միւէննէս կէլիր . մէսէլա

Եֆքեարը սախպէ , տօղրու ֆիքիրլէր .
միւզէլ թաղիաթլար .
հաւենէ , կիւզէլ թաղիաթլար .
հաւենէ , կիւզէլ թաղիաթլար .

ቁጥር ፭፻፲፭ ዓ.ም. በ፳፻፲፭ ዓ.ም. ከ፻፲፭ ዓ.ም. ተስፋይ

۴۵۰ امور دیگر میتوانند باشند، همان‌طور که در اینجا آورده شد.

մայս վարչութեալի մէջ , տօղրութավը ըստ պահանջման .

Սահման, Մեջութ ճեմի միւզբանը սալիմիսէ, որինքի
տախի ճեմի միւզբանը սալիմ, ևայօս ճեմի միւզբու եր կե-
լիք. մէսէլս մայն կալու մաս Անմանի քետմիւն, Գիտմիւնո-
ւալուր. միւսէր մարտի կրամ. քերեմ սահմանի
միւտերիսէր կիովի:

Առ լիսէն, Մէջաւ զ մէմի միւհները սակամօլուուց վա-
գրիթ, ողբեթ տախի ծէմի միւհները նոյնօլուուց ճայիլ օլու-
ուուցու կիոյի, մա քրեսի միւհներ օլուուշ տախի ճայիլ օլուու-
չուուցու զարդի, և առ օւ այս կարդի, ի ինի

ԹէնՊէէ. Պաղէն մէջու ֆլոր հաղթ օլոնան եալընըլը
գէթէր դու Ամբըլագոտա, Արագի սըֆէթ Ըլքին ծէմինտէ պա-
լա-
լատէ զիքը օլոնան զ բ ինչ իւզոյ եինէ մէջու ֆլորըն հալինէ
պաղըլըլը չակ ազ իլին, Ա Նա ու դէլս, հզ լ այսէմ Ըլը-

միւթեալթ, պօշանմը գարը լար. միւշքիլալթ, միւշքիլալթ, միւշքիլալթ, մատաէլէր. կամ մէհամբ, միւհիմ իշլէր կիպի : ԳԱԼՏէ. Ախէրինտէ յ ԵՇ պուլունան քէլիմէլէրին ճէմի միւղէքէրի սալիմինտէ յ հազֆ օլունուր. պագը բավն պագը կիպի :

Ա. Արքաթը Արապիցնենին միւէննէսի նա՞ոըլ օլուր :
Հ. Զիքը սըպդէթ էտէն միսալէրտէ կէօրիւլտիւյին կի-
պէ, սըֆէթին ախէրինէ ալամէթը թէէննէս օլան պէր . հէ-
իլավէ օլունտուգտա միւէննէս օլուր . մէսէլս علی ալի',
ալիյէ , եկոքսէք ظاهر զահիրէ , աչըգ عليه ալիյէ , եկոքսէք . կիր ճէտիտէ , եէնի . քէպիր , օքէ-
ճէտիտ , ճէտիտէ , եէնի . քէպիր , պէ ճէ-
պիրէ , պէոյիւք սաղիրէ , քիւչիւք կալ . շրվին շարդըյէ :
քեամիլ , կամ քեամիլէ :

٦٣ اطول էթվէլ . էն կիւղէل . էن
շաղ օլարագ حسن | էհսէն , էն կիւղէل . էن
ուղուն . էսղէր , էն քիւզիւք . յը էքպէր , էն պէօյիւք .
اصغر էسղէر , էن քիւզիւք . յը էքպէր , էն պէօյիւք .
أول էفվէل , էن եիւքսէք . اعظم ազամ , էն ազիմ .
اعلا ալա , էن եիւքսէք . اعظم ազամ , էն ազիմ .
طولا թու-
պիրինճի , որֆէթլէրին միւէննէսի حسني հիւսնա ,
اعظمي իւղ-
لش ، علبا իւղ-
لش ، սուղրա ، քիւպրա ، بکري صغرى ،
مسا أولي ، ուղ օլուր :

Ա. Արագի սըդէթին մէվսուֆու իսմբ ֆարսի օլտուղու վագրի նա՞ուլ միւթապէդաթ էտէր :

Ճ. Ֆարսիտէ Թիւրքի կեպի թէէննիս իմբիպարո՞ օլմատը-
ղընտան, վէ էվախըրը քէլիմաթտէ պուլունան, հէ տախի
ալամէթը թէէննիս օլմատըրը իշեւն, Արապի օլան սըֆէթ-
տախմա միւզէքքէր գուլլանըրը. մէսէլա կալ նէն. պէնտէի

Ս. Արքէթը Արապիցնին մէվոռովու Թիւրքի տախի օ-
լապիլի՞ր մի:

Ճ. Պալստէ պէյան գըլընտըղը իւղրէ, Արագի օլան ոլ-
փէթին մէվսուֆու Թիւրքի տախի օլապիլիր . լաքին օլ
վագըթ մէվսուֆ տախմա մուախիսէր կէլիր . واسع او վասը էվ
կիպի . վէ հէր նէ գատար պազէն պու գախտէնին խիլաֆը-
նա օլարագ , իսմը Թիւրքիտէն ոօնրա Արապի ոլքէթ կէ-
թիրիլէրէք մձկոր չիֆթլիյի մէզքիւր . مدیرէ մձկոր
միւտիրլիյի մէզքիւր եազըլըր իսէ տէ , աբըլ գէսահաթը
Թիւրքիյէ պունա մանի օլտուղունտան , մէզքիւր չիֆթլիք ,
մէզքիւր միւտիրլիք տէնիլմէք էվլա արը :

﴿فَكَذَّلُوا إِنَّمَا يَرَوْنَ أَنَّا نَعْلَمُ مَا يَأْتِيُونَ وَمَا
جَاءُوكُمْ فَإِنَّا أَنَا أَعْلَمُ بِالْأَوْقَاتِ﴾

Ա. Արքաթը Արագեց դաշնակություն տվյալները :

Ճ. Սըֆաթը Արտապից տախի Թիւբքի վէ Ֆարսի ոըֆէթ-
լէր միսիւլլու եքի գըսըմ օլարագ, Սէմակ վէ Գըյասի աըր:

Սէմախ պիր գախտէ թահթընտա օլմոյանը տըր, Նու-
հասէն կիւզէլ Հաղ գաղին, քէօթիւ Կի քէպիր, պէօ-
յիւք յաղիր, քիւչիւք կիպի:

Ա. Գրիգորի Նամարլ եակիրլըր :

(*) Իշղու ց հարփը ասրև արապիտէ թէշտիտի իսէ տէ,
լիսանը Օսմանիտէ թէշտիտսկիզ օդունմաղլէ , Փարսի ետէ
նէսուենուն, Փարզը եօդ տուր : Անձագ միւէննէ ալէրտէ թէշ-
տիտ իլէ օդունարագ ձայն արապիյէ տէնիլուր :

մալտար. էհւը իւմ, իւմ սահիպի. ահլ մար էհւը մէ-
արիփ, մարէփէթլիւ. սահիպ իւլ իւմ, իւմ սահի-
պի. ալը պէյթը թուման, թումանը էզին սահիպի:

Ա. Եաի նիսպէթլէ սըֆէթ օլան քէլիմէլը նա՞ոըլ միւ-
թէպէդաթ էտէլը:

Ճ. Եաին նիսպէթլէ սըֆէթ օլան քէլիմէլը տախի գափ-
տէի միւթապէդաթէ բիաէթ լազըմ տըր. մէսէլս
լիսանը արապի, գափտէի արապիյէ. Արապի
կաբ վարսի. գափտէի արապիյէ. Քիթապէթը Փարսիկ
գափտը էճնէպի. Կնաբ վարսի. Խութութը էճնէպիյէ կիպի:

Պաղէն մէջութ հաղփ օլունուալ, եալընըլ սըֆէթ իսթի-
մալ օլունուալ պիլէ, իշպու միւթապէդաթ լազըմ տըր.
Ամալի տախիլիյէ, մալի տախիլիյէ կիպի քի,
տախիլիյէ, մալի տախիլիյէ, մալի տախիլիյէ կիպի քի,
տէմէք տըր: Վէ մէքթէպը հարպիյէ քի, մէտի մէտի տէմէք տըր:
Պաղէն մէքթէպը գիւնունը հարպիյէ տէմէք տըր: Պաղէն
իշպու մէջութ պիւթիւն պիւթիւն ունուալ օլուալ, եալընըլ
սըֆէթ պիլը շէյէ իւմ օլուր ածոց Մահմուտիյէ կիպի քի աս-
լընուալ ածոց սէֆինէյի Մահմուտիյէ տէմէք տըր:

Ա. Եաի նիսպէթ, թիւրքի վէ Փարսի լաֆլէրէ տախի ի-
լավէ օլունո՞ւրմու:

Ճ. Խայիր, իշպու եաի նիսպէթը արապիյէ թիւրքի վէ
Փարսի լաֆլէրէ իլավէ օլունամազ. մէսէլս աչք սէհմիյէ
տէնիլիր, լաքին օվիդ օդըյէ, այս թէյրիյէ տէնիլմէզ, Փա-
րպաթ աչք մահիյէ, այս միրիյէ զալէթը մէշհուր օլարագ
միւթամէլ տըր:

Ա. Սըֆաթը թափիլիյէ նա՞ոըլ օլուր:

Ճ. Սըֆաթը ասլիյէնին էվմէլինէ պիր էւնչ վաղ օլունա-
րագ պիր շէյին ըիւճհանընը պէյան իտէր, վէ էկէր սըփէ-
թին օրթասընուա ո պուլունուրաա հազփիլէ օլուր մէսէլա.

Հասէն, կիւղէլ, ահսն ահսն, էն կիւղէլ

Քէպիր, ուէօյի ք էքպէր, էն պիօեիւք.

Չուչիր, քիւչիւք էսղէր, էն քիւչիւք.

Կրիմ, ճէօմէրտ, էն ճէօմէրտ.

Վազի, գազի էդ վազ, էն գազի:

Ակր նաս Պունլաը դափտէի Արապիէ իւղրէ կէլոիքտէ
էքրէմիւնաս, վէ ափվա իւլ ափվալ, վէ գափ-
տէի ֆարսիյէճէ էքրէմը նաս, վէ ափվա ափ-
վաի ափվալ տէնիլուիյի կիպի, դափտէի թէիւրքիյէ իւղրէ
վալ ափվա ափվա էքրէմի. ափվալըն ափվասը
տախի տէնիլուր:

Պու սըյղէի թափլիլէ պաղէն ճէմ մագամընուա տախի
գուլանըլըր, նէթէքիմ միւգրէտ մագամընուա
տէնիլուիյի կիպի, ճէմ մագամընուա էքրէմի
նաստէն տիր տախի տէնիլուր:

Ա. Արապիտէ վասփ թէրքիպի գապիլինուէ սըփէթլէր
վա՞ր մը:

Ճ. Պալատէ պէյան գըլընան սըփէթլէրտէն մատա ասըլ
դափտէի Արապիյէ իւղրէ պիր նէվ սըփէթ տահա վար տըր
քի, Թարսիտէ վասփ թէրքիպի կիպի մէջութ իլէ սըփէթին
մէճմուի պիր քէլիմէ հիւքմինտէ օլարագ իքի լուղէթ պէյ-

Կինտէ Էլք Համբէսիյէ օլուր, մէսէլա չշա քրիմ իւշիյէմ, վէ վէլի իւնիյէմ կիպի: Պունարըն միւ-
էննէոլէրինտէ ալամէթը թէնիս օլան Ե հարթը քէնտի
սուրէթինտէ (օ) եազրլը քրիմէթիւշիյէմ, վէ
շա վէլիյէթ իւնինիմ կիպի:

Թէն ՊիՀ. Զիքը օլունան սըֆէթլէրտէն մատաս լիսանը
Օսմանիտէ քէսրէթ իւզրէ միւսթամէլ օլան փէք չօդ Արա-
պի սըֆէթլէր վար տըր քի, Գիյլէրտէն միւշթադդ օլուգ-
լարը ճիհէթլէ սըֆաթը միւշթէդա տէնիլուր. պունլսր Գիհլ
պապընտա պէնան օլունտադ տըր:

ՖԱՌԱ ՍԱՆԻ

ԷՍՏՈՒ ԱՏԱՏ

Ա. Արապիտէ Էսմախ ատատ գա՞ն դըսըմ տըր:

Ճ. Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան Էսմախ ատատ իւչ դըսըմ
տըր. Էանի Առլիյէ, Վասթիյէ, վէ Թէսրիյէ: Արապինին ա-
տատը թէվզիյէսի լիսանը Օսմանիտէ դուլլանըլմաղ:

Ա. Ատատը ասլիյէ գա՞նդըլար տըր:

Ճ. Արապիտէն Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան: Ատատը ասլի-
էտ պունլար տըր:

Աշան աշն վահիտ, ահէտ, պիր էսնէյն աշան ահ ահ ահ:

Երի, ձմէ սէլասէ, իւչ (*) արցէ էրպատ, տէօլթ, ձախ իւամսէ
սէշշ. ձտ սիթթէ, ալթը. ձաս սէպա՛, եէտէ՛. ձան սէմանի-
յէ, սէքիղ: ձաս թիսա՛, տօդուղ:

Աշէրաթ, ան աշտան, եիրմի, օն աշէրին, երամի, էլլի.
լասին, օթուղ: էրպա՛ին, դըրդ: իւամսին, էլլի.
սիթթին, ալթմըշ. սէպ'ին, եէթմիշ: սէմա-
նին, սէքսէն. նաս թէսին, տօդոան:

Եիւղ մանասընտա օլան ամ մի՛է. վէ պին մանասընտա օ-
լան ալ էլֆ գուլլանըլոր:

Ահէտին ճէմի ահատ. աշէրին ճէմի աշտատ, միւնին ճէմի միաթ, վէ էլլիֆին ճէմի տաէի իւ-
լուգ եախօտ ալա ալա օլուր:

Թէն ՊիՀ. Արապի իսմի ատէտ օլան էման եէրինէ չօդ
տէփա թէմնիյէ իլէ իֆատէի մէրամօլունուր, մէսէլա
գլուխն:

(*) Ատատը ասլիյէնին ախէրինտէ պուլունան նոլը, Ա-
րապիտէ քէնտի սուրէթինտէ (օ) եազրլըր իսէ տէ, Թիւր-
քիտէ նօդթալարը իսգաթ օլունտադ, հաի րէսմիյէյէ
թէպտէլ օլունուր. Ե ահ հարֆը տաէի Արապլար եարըմնէ
սէտաւը իլէ, եանի պիղիմեարըմ դ եախօտ թում լիսանընտա
օլան Ա վէ եա Խնկիլիզճէտէ օլան Ա կիպի թէլէֆֆիւղ իտէր-
լէրիտէ տէ, Թիւրքիտէ ա թէլէֆֆիւղ օլունուր:

Աշէրաթ տախի ճէմի միւզէքքէր սալիմիւզրէ ուր ա-
տուղու կիպի սէլասուն, երպա՛ն ան ահ ահ ահ:
Անոն սէպ'ուն սիթթուն, սէպ'ուն սէպ'ուն, սէպ'ուն,
սէմանուն տախի օլուր:

գութպէյն (երկու բեւեռ) շրմն շրմն հարէմէյնի շէրի-
փէյն, Մէքըէ վէ Մէտինէ :

Իքի ատէտին եօդարըսընը ի թիմալ իթափտէ մէֆսու-
ֆուն ճէմօլմաոը լաղըմ կէլիպ, վէ միւթապէդաթէ տակի
ըիայէթ օլունուր, մէսէլա պարագա արեւ էթրափը էրպաս,
տէօրթ թարաֆը. ազա էգալիմի սէպա, եէտի իդլիմ:

Ս. Ատատը Վասիլիէ դա՞նղըսը տըր :

Ճ. Արապինին Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան ատատը Վաս-
իլիէսի օն ատէտինէ դատար օլուպ, շունլար տըր . առ էվ-
վէլ, պիրինծի . նա՞ սանի, իրինծի . մաշ սալիս, իւչիւնծիւ .
բապի, տէօրտիւնծիւ . սէշինծի . սած սա-
տիս, ալթընծը . չա սապի՛, եէտինծի . նա՞ սամին, սէքի-
զինծի . նաս թասի, տօդուզունծու . աշար աշըր օնունծու :

Պունլարըն միւէննէսի ախէրլէրինէ պիր հու հումէյէ իլավէ-
սիյէ օլուր, մէսէլա ան սանիյէ, ան սալիսէ կիպի . եալո-
նըլ եւթւատէտին միւէննէսի զիքրի սէպգաթ իթալիյի կի-
պի առ ուլա օլուր :

Ս. Ատատը Վասիլիէ Օսմանլը լիսանընաս դա՞չ սուրէթլէ
իսթիմալ օլունուր :

Ճ. Ատատը Վասիլիէ Օսմանլը լիսանընտա իքի սուրէթլէ
դուլլանըլըր, էվվէլքիսի ախէրլէրինէ էլիփ իլավէսիլէ, նէ-
թէքիմ առ էվվէլա . նա՞ սանիէն . ան սալիսէն ըապիէն ի-
լա ախըլըհի :

Իքինծիսի, մէվսուփ իլէ պէրապէր դուլլանըլըր, մէսէ-
լա վապը էվվէլ, բա նա, պապը սանի, բա առ վապը սանի, բա առ
սալիս կիպի :

Ս. Ատատը քէսրիյէ դա՞նղըլար տըր :

Ճ. Թիւրքիտէ գուլլանըլան ատատը քէսրիյէ շունլար
տըր . ված նըսֆ, եարըմ ման սիւլիւս, իւչոէ պիր . չը ըիւպ,
տէօրթտէ պիր, սխ խիւմս, պէշտէ պիր . սմս սիւտս, ալ-
թըտա պիր . չը սիւպ', եէտիտէ պիր . նէ սիւմիւն, սէքիլ-
տէ պիր . չը թիւս', տօդուզտա պիր . շր էօշը, օն-
տա պիր :

Պունլար պաղէն Արապին ճէմիլէնիրլէր արայ էրպա՛,
ախմաս կիպի, վէ պու ճէմիլէրէ ատատը ասլիյէի ա-
րապիյէ սըթէթ օլարագ դուլլանըլըր էրպահ սէ-
լասէ ախմասը էրպաս կիպի :

ՊԱՊԸ ԱՐԱՅԻՑ

ԶԵՄԱԿԻՉ ԱՐԱՅԻՑ

Ս. Արապիտէն Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան զամիրլէր
դա՞նղըլար տըր :

Ճ. Արապի զամիրլէրտէն եալընըլ զամիրի նախարինին զա-
յիպլէրի թէրքիող Արապի էսմասընտա շու վէճէլէ դուլլա-
նըլըր (*)

(*) Ա. Արապիտէ Զամիրի նախարի պունլար ուըր . ան էնա,
պէն . ան էնթէ , սէն . ան էնթի , միւէննէսի . ան էն,

Միւգրէտի միւզէքքէր իչիւն	Հ.
Միւգրէտի միւէնէս իչիւն	հա հա .
Թէոնկյէ իչիւն	հա հիւմա
Ճէմի միւզէքքէր իչիւն	հ հիմ
Ճէմի միւէնէս իչիւն	հ հիւննէ .

ո . հ էլյէ , միւէնէսի . էն էնթիւմա , սիդ իքինիլ . հիւմա , անլէր իքիսի , միւզէքքէր վէ միւէնէս իչիւն : նին : պիզ . էնթիւմ . սիդ . էնթիւննէ , միւէնէսի . ճ հիւմ , անլէր : ճ հիւննէ միւէնէսի : Պունլարը ի-զաքէթի , միւգրէտի միւթէքէլիմ է , մուխաթապ կ քէ . միւէնէսի , ճ քի , զայիս . ճ հի , միւէնէսի հա հա : Թէոնի-րէլքի կ քիւմա , հա հիւմս , միւզէքքէր վէ միւէնէս ի-չիւն . ն նա , ճէմի միւթէքէլիմ . մուխաթապ կ քիւմ , միւէնէսի կ քիւննէ . զայիս ճ հիւմ , միւէնէսի հե հիւննէ տըր :

Իշպու Զամիրը իզաքիլէր խմին ախէրինէ իւալէ վէ իւ-հագ օլունուրլար . Ա ալէյէ , պէնիմ իւզէրիմէ , ալիկ ա-լէյէ , սէնին իւզէրինէ . Ա ալիմ ալէյէի , անըն իւզէրինէ . լէյէ , սէնին իւզէրինէ . Ա ալիմ ալէյէիմիզէ . Ա ալիմ ալէյէնա , պիզիմ իւզէրիմիզէ . Ա ալիմ ալէյէրիմ , սիզին իւզէրինէ . Ա ալիմ ալէյէիմ , անլէրին իւզէրինէ :

Միւէնէսլէրի վէ թէոնկյէլէրի տախի քէնտիլէրինէ մախ-սուս օլան զամիրլէրին իւալէսիլէ օլուր :

Պունլար Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլմայըպ , եալընըզ զա-յիպ սուրէթլէրի գուլանըլըր միսալէրտէ կէօրիւլտիւ-յիւ կիպի :

Պունլար էրտէն եախօտ էյմ օլունմաւ մանասընա օլան	մէլ մշար գէլիմէլէրինէն ախէրինէ մշար լաֆղընա միւնզամիօլարագ գուլանըլըր , մէսէլս
միւշարին իլէյէ մշարայի իլէյէ միւմայիլէյէ :	միւգրէտի միւզէքքէր իչիւն մշարայի մունա միւմայիլէյէ :

միւշարին իլէյէ մշարայի իլէյէ :	միւգրէրտի միւէնէս իչիւն :
միւշարին իլէյէ մշարայի իլէյէ :	միւմայիլէյէ մունա մունա միւմայիլէյէ :
միւշարին իլէյէ իւմամա մշարայի իլէյէ իւմա :	թէնկյէ իչիւն , կէրէք միւ-
միւմայիլէյէ իւմա :	զէքքէր կէրէք միւէնէս :
միւշարին իլէյէ իւմա :	ճէմի միւզէքքէր իչիւն
միւմայիլէյէ իւմա :	միւմայիլէյէ մունա մունա միւմայիլէյէ :

Լաքին լիսանը Օսմանիտէ հե հետեւ լաֆլը միւսթամէլ օլմատընուտան , վէ ճէմիլէր տախի միւէնէս հիւքմիւնտէ թութուլուուղունտան , անըն եէրինէ հա հա գուլանըլարագ ծառ մէլաթինը միւշարին իլէյէ իւմա մշարայի զէվաթը մումայիլէյէ տէնիլիր :

Թէնպիհ . Պիր գաչ էփէնտիլէրին խախմլէրի պէեան օ-լունտուգտան սօնրա բէ զէվաթը միւշարին ի-լէյէ իւմա տէնիլտիյի կիպի , էփէնտիի միւշա-րին իլէյէ իւմա տախի տէնիլուր . վէ եկերչի էֆէնուն լաֆղը միւգրէտ խաէ տէ , պէօյլէ եէրէքտէ ճէմ մագամընտա տա-խի գուլանըլըր . վէ թէոնկյէ մագամընտա կէլէրէք էփէնտիի միւշարին իլէյէ իւմա տախի տէնուր :

Մէյր վէ Փաշա լաֆղլարը տախի պու դապիլտէն օլուպ մէյրի միւշարին իլէյէ , (միւգրէտ) .

միշտ այս պահում է առաջնական դեր՝ առաջ բերելու համար։

میر مشہد الیعتم (فہرست)

(میں فرمائیں) میں کامیابی پاٹا، مشارکہ میں بھی پاٹا۔

مشاد البهاء، باشاعر، فرعون وآمنة، (فرعون وآمنة)

(٦٤) ملکیت علی بن شعبان رحیم کشیش باشی، مشاد المیع

Ա. Պունլարտան մաստա զամիըը շախսի մադամընտա
գույանըլան լաֆղլար վա՞ր մը :

Արապիսէն վէ և ունի լաֆղերի տախի + էնուր մա-
بالذات ياخود بالنفس يابدى սաپը թիւ رهیسک միւنթامէ لولانی
նասընա թիւ رهیسک միւնթامէ لولانی կախօս ունի էնուր է-
ֆիւ վան պունու ունշն կախօսը մէմէք վան բու-
նիուր ոի , + էնուր է կախօսը տիմէք տիր :

Ա. Արագի լոմը իշտելու թիւքիւնը գույլանը կա՞նդալը :

Ճ. Արագի խսմը իշարէթլէրինտէն ճ շ լաֆղը Օսմանլը
լիսանընտա միւ, թամէլիսէ տէ, պու տա եալընըդ գուլա-
նըլմայը պահանջան մանասընա ճակ պատէղա, վէ պահանջա-
նէլմայը կճակ քէղա, վէ շահան ինչ մանասընա ճակ հա-

(*) Իշպու ճէնասղ վէ հաղբէթ լաֆզլարը Ալահա վէ Ա-
զիզլէրէ տակի ի որֆէթ օլարադ ճէնապը Խալիք,
حضرت موسى հաղբէթը Պարի, վէ հաղբէթը Առու-
սա տէնիլուր :

քեզա, վէ անը կտէ մանալնա կճակ քէղալիք լսֆղլորը
գուլանըլը :

ՊԱՊԸ ԲԱՊԸ

ԷՌԱՎԻԼ ԱՐԱՊԻՑԵԼ

Ա. Եփալը Արապիցէ դա՞չ գըսըմաըր :

Ճ. Իքի. պիրէ Ֆիիլի Սալիմ (الملِمَنْ كَوْنَانْ سَعْدَةَ رَسُولِ رَحْمَةِ)، տի-
կէրի Ֆիիլի Ղայրը Սալիմ (الملِمَنْ غَيْرَ سَلَمَ قَوْنَانْ رَسُولِ رَحْمَةِ) :

Ա. Թիյլի Սալիմնէ տիր :

Ճ. Հրուֆը իլլէթ վագը օլմայանա Ֆիիլի Սալիմ, հարփը
իլլէթ վագը օլանա Ֆիիլի Ղայրը Սալիմ, եախօտ Ֆիիլի Միւ-
թալ թէսմիյէ օլունուր :

Ա. Հրուֆը իլլէթ դա՞չ տըր :

Ճ. Հրուֆը իլլէթ պէշ տիր. էլէջ, էլ, հէնէ վէ ժէ-շէ,
Պունլարասն պիրի, գիիլին էվվէլինէ վագը օլուրսա, Մէնալ
է-լ ֆա, օրթասընտա վագը օլուրսա Մէնալ է-լ այ, ախէ-
րինտէ պուլունուրսա Մէնալ է-լ այ, վէ պիր քէլիմէտէ իքի
հարփ պիր ճինստէն վագը օլուրսա Մէնալ թէսմիյէ էտէր-
էր : Պունլար աթիտէ պէեան օլունաճագ տըր :

Ա. Ֆիիլի Սալիմդա՞չ նէվ տըր :

(*) Արապիտէ իքի հարփը գիիլ պուլունմատըզը կիպի,
եէտի հարփը գիիլտախի եօդ տուր . անըն իչիւն Սիւլա-
սիտէն Սիւտասիյէ թապիր էտէրէր :

Ճ. Ֆիիլի Սալիմիւնէ նէվ՝ Սիւլատի իւլ միւճէրըէտ (ա)
եռատառա այսինքն արմատական), Միզիտիւն գիյ-
հի (ب) ածանցական) վէ Բիւպաի իւլ միւճէրըէտ (ج) (ج)
 رباعي քառատառ բայեր) :

Ա. Սարփճա Սիւլասինին իւչ հարփընա նի՞ իսմվէրիրէր :

Ճ. Մէզիտիւն գիյհի օլան էփալըն հրուֆը զայիտէլէրի
գալարըլորդտա Սիւլուսիսի գալըլու, Սարփճա էվվէլքի
հարփընա Յա իւլ գիիլ (فَعْلُ فَعَلَ مَلِكَنْ سَعْدَةَ رَسُولِ رَحْمَةِ)، իքինճիսինէ
Այն իւլ գիիل (فَعْلُ عَيْنَ الْفَعْلِ) վէ իւչիւնճիսինէ Լամ
իւլ գիիل (فَعْلُ لَامَ الْفَعْلِ) թէսմիյէ օլունուր . մէսէլս
 فعل ֆա-լս, վ գա իւլ գիիլ . չ այն իւլ գիիل . չ լամ իւլ գիիլ
պունա նազարէն Կ գա իւլ գիիլ . ՛ այն իւլ
գիիլ . ՛ լամ իւլ գիիլ, սայիրէրի տախի պունա դըյաս օ-
լուն :

Լաքին Բիւպաի իւլ միւճէրըէտտէ տէօրթ հարփ մէվճուտ
օլուուզունտան իւչիւնճիւ հարփընա լամ է-լ էլլէլ, տէօրտիւն-
ճիւսիւնէ լամէ-սանէ տէնիլուր :

Ա. Եփալը Արապիյէնին թասրիփի դա՞չ տիւրիւ տըր :

Ճ. Սարլ լիսանը Արապիոէ գիիլէր օթուղ պէշ սուրէթէ
թասրիփ օլունուպ այլը սյըր պիրէր պապէ (لْدَرَقَنْ թِيُونْ)
թագում օլունմաւ իսէլէր տէ, էքսէրիսի լիսանը 0ամանի-
տէ միւսթամէլ օլմատըզնտան, քիթապէթէ էլլէմ օլան-
տէ միւսթամէլ միւսթէլիփէլէրիւ զիրտէ թարիփ ու թէմ
սիլ օլունուր :

Ա. Եփալը Արապիյէնին լիսանը 0ամանիտէ միւսթամէլ օ-
լան սըյզէլէրի դա՞նդըլար տըր :

Ճ. Արտավեհին դէվաթը է Փալք Թիւրքիաէ գուլանըմայը, եալընը շու ամիսէքի սրբէյէր միւսամէլ տրր:

4. Մաստար . 2. Իսմը Փակի . 3. Իսմը Մէֆուլ . 4. Իմը
զէման վէ մէքեան . 5. Իսմը ալէթ . 6. Իսմը թափղել .
7. Մէտալալուա իլէ համը գակիյ . 8. Իսմը թառղկըր :

ՅԱՄՆԵ ԵՎԴԱԵԼ

ՍԻՆԱՅԻ ԻՒԼ ՄԵԽԵՂԾՈՒՅՑ

У. Улу-Часын Сырткы:

Ճ. Իւշ հարֆլը քէլիմէյէ Սիւլասի իւլ միւճէբէտ թապիր էտէրլէր, վէ էֆալը սայիլէնին էսաոը եանի մատտէի ասլիյէռի օլուալ մէզիտիւն ֆիյհ օլան էֆալ պունտան միւշ-թագդ տըր :

Ա. Այս լատինեն մաստարյարը նախորդ կէլեք :

Ճ. Սիւլասինին մաստարլարը սէմաի օլուպ գըյասի օլ-
մատըղընտան պիր գարար իւղըէ կէլմէղլէր , վէ լաքին թիւր-
քիտէ մէւ : Թամէլ օլան մաստարըն վէղնի ֆիկլէն մատոէի
ասլիյէսինէ այն էթմէք , էյլէմէք , վէ գլմադ վէ
վիլուրմագ թիւրքի մաստարլարըն իլավէսիլէ օլուր ,
մէւ էլս

اینک ایشان می‌باشد که قاتل این رئیس جمهور است.

բաղմակ էթ-մեք, պաղլամակ.

طلب ایمان پس از کلیسا و مساجد، طلب ایمان

Ա. Խամբ Քամիլ Վեհ Խամբ մէջ Քուլ նա՞զը օլուր

Ճ. Սիւլասինին իսո՞ք ֆակլի եավմագ միւրատ օլունուուգ-
տա , մատուեի ասլիյէնին էվլվէլքի հարֆիլէ իքինծի հարֆըն
արասընտա պի՞ր ելի՞ջ զիյատէ էյլէտիքտէն սօնրա , իքինծի
հարֆը մէքսուը օդունմագ լէ օլուը :

իսպան մէջոււ տակուի փեխլին էվլիլինէ պիր Տէհը մէջթուհէ վէս հազար գաղլինէ պիր Հայք մազմումէ իւլվէսիլէ եափրլը : Պուշչար լիսանը Օսմանիտէ փէք չօդ իսթիմալ ո-լունուրյար :

բամբ ֆախլ
فاعل ֆախլ, եափլճլ

፲፻፭፻

իսրայէլ Մէֆուլ
مفعول مـفـعـول

ՄԵՎՃՈՒՆ

عارف **արիֆ**, պիլիճի. ماروف، ماشِرۇتىپ، ەپەلەنەمىلىغ.
جاذب **داۋەتىقىلىق**، مەچۇدۇب **مەچۇدۇب**، ئەۋەتىقىلىق، ئەۋەتىقىلىق.
ناظر **ئەۋەتىقىلىق**، گۈرۈخىلەنىڭ.

مَرْغُوبٌ بِهِ الْمُسْرِفُونَ وَالْمُسْرَقُونَ .

• طلوب معاشرتی، یعنی معاشرتی از طلاق.

خالق . ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم ملهم

Ա. իսոմը գագել իլէ իսոմը մէջուլուն միւէննէսի նա՞ոըլ
օլուր :

Ճ. Միւզէքքը լւրին ախէրինէ ալամեթը թէեննիս օլան
պիր հաի ըէսմիյէ իլավէ օլունտուղտա, միւֆրէտի միւէննէս
օլուր : Մէսէլա .

գառալ դամբիլէ, էօլումիւրէն պիլը դարը.

መታወቂነት የሚያስተካክለውን አገልግሎት ተከተል፡፡

Ա. Խամբ ֆախի իւէ կայքը մէջ՝ուլուն ճէմի նա՞սրւ օլուր :

Ճ. ՃԵմի միւզէքքէրի սալիմլէրի եախմաղ իչիւն գախտէ
մալիւմէ իւզըէ միւֆըէտ միւզէքքէրին ախէրինէ աون առ
եախօտ կտուն էլլուն գաթիլուն, գաթիլուն, մագթու-
լին կիպի :

Ճէմի միւէննէսի սալիմլէրի տախի միւ ֆրէտին ախէրինէ
Ելավէսիլէ օլուր գանձաւութ , մագթուլաթ :

Ա. ՃԵմի միւթեստըլէր նա՞սրէ կէլիբր :

فعله **فمال** **فهي** **فهي** **فهي** **فهي** **فهي**

Գէէլէ վէզնէրի իւզրէ քիւթապ, վէ կիւթապէ կիւթապէ կտաբ քիւթապ, վէ կտաբ քիւթապէ կտաբ :

Միւէնսէսի եշտինճի գախտէ լողը կելքը ա-
վարիֆ, հավասար օլուր :

իսմիլ մէֆուլուն ճէմի միւրէսսէրի մէֆակիլ վէղնի
կոստ մկանի մէրեաթիպ կէլիբր:

Ա. իսմրի Փաթլին տահա պաշտա վեղնի վար մը :

Եսմի մէ Քու լուն տախի քու մէ Ք'ու լ վէզնինտէն մատա ,
Եղպու վէզնէրի տախի վար տըր լի գաթից .
Էօլտիւրիւլմիւշ , ըէսուն , կէօնտէրիլմիւշ (առաք-
եալ) կիափի :

Ա. իսպան մէքեան նա ոլոր:

Ճ. Թիւլին էվկելինէ սիր Տէ՛ւ մէջթուհէ իլավէ օլուն-
տուգտա Խոմը մէքեան . Խսմը զէման վէ Մաստար միմի օ-
լուն . մէջէլ վէղնի իւղբէ , մէսէլա .

(*) Արապինին սըֆէթը միւշապիհէլէրի տախի տակմա
իսմը գա՛իլ մանասընա իսէլէրոտէ, Սէմաի օլուպ պիր դափ-
տէ թահթընտա տէյիլտիրլէր, հասնաբան հիւսն, գուղունունէն
قیچی դապիհ կիպի :

մագթէլ, էօլտիւրէնէք եէր, եախօտ զէման .

մկնեց մէքթէպ, եազաճադ եէր, վէ մէքեան .

մէսքէն, օթուրաճադ եէր, վէ մէքեան .

մէնսար, եարտըմ էտէնէք եէր, վէ զէման, եարտըմ էթմէքլիք .

Պաղէն տախի լռ. մէֆ'իլ վէզնի իւղրէ այն իւլ ֆիյլի
մէքսուր օգունարագ օլուր, լը մէնզիլ, էնէնէք եէր . موقع
մէզգը, նէսնէնին վագր օլաճադ եէրի, վէ մէքեան .

Վէ պաղէն պունլարա նաև նէճնէն տախի էլավէ օլունուր
հայ մահքէմէ կիպի :

Պունուն ճէմի, մէֆաիլ վէզնի իւղրէ մէքեա-
թիպ, մէնաղիլ կէլիր :

Ս. Իսմը ալէթ նա՞ոըլ օլուր :

Ճ. Իսմը ալէթ եափմագ իշխն ֆիլին էվզէլինէ պիր չէն
մէքսուրէ, վէ իքինծի հարֆլէ իւչիւնծիւ հարֆըն մապէյ-
նինէ պիր էւէֆին զիյատէսիլէ օլուր, լռ. միֆ'ալ վէզնի իւղ-
րէ . մէֆթահ, աչաճադ պիր ալէթ (անախթար) . մօրան
մըգրատ, քէսէնէք պիր ալէթ :

Պաղէն տախի մէլքիւր էլէն հաղթ օլունարագ լռ. միֆէլ
վէզնի իւղրէ կէլիր մոստր միթէր, բէսմ էթմէյէ մախուս
պիր ալէթ . մըսգալ, ճիլա վէրէնէք պիր ալէթ : Պու-
նուն ճէմի մէֆաիլ վէ մէֆաիլ վէզնէրիլէ մէ-
սաղիլ, վէ չչ. մէֆաթիհ օլուր :

Իշպու իսմը ալէթ սըյզէսի պաղէն իսմը մէքեան օլուր
միգաթ, թախսիս օլունան վագթ կիպի, վէ պաղէն

իսմը զէմաւ օլուր, միլատ կիպի : Միլատ քէլիմէսի ի-
սէ վէլատէթտէն միւշթագ տըր : Խաղաթ մագապլի
մէքսուր օլան վավլարըն էայէ ինդլապի դախտէի միւթթա-
րըտէ օլտուղունտան, պունուն չուլ տախի էայէ գալզ օլ-
մուշ օլմազըն, զէմանը վէլատէթ տէմէք տըր . և մէվիտ
քէլիմէսի տախի օ գապիլատէն տիր :

Իսմը թափղիլ տախի Սըֆէթ պապլնտա իշար օլուն-
տուղու կիպի, քէլիմէնին էվզէլինէ պիր էլէն զիյէտէսիլէ օ-
լուր էնսէր, զիյատէ եարտըմէտիծի, ակն էքթէպ, զի-
յատէ եազան, ասու էսէր, զիեատէ գոլզ :

Պունուն ճէմի աفاعيل էֆա'իլ վէզնի իւղրէ կէլիր :
էֆազըլ, յէկա էքեապիր կիպի :

Ս. Միւպալաղա իլէ իսմը ֆա'իլ նա՞ոըլ օլուր .

Ճ. Միւպալաղա իլէ իսմը ֆա'իլ եափմագ միւրատ օ-
լունտուգտա, սիւլասինէն այն իւլ ֆիյլի իլէ, լամիւլ ֆիյլին
արասընտա պիր էլէն զիյատէ էյլէտիքտէն սօնրա, այն իւլ
ֆիյլի թէշտիտ իլէ օգունմալը բայլ ֆէ'ալ, զիյատէ իշէյի-
թի . ճիմաստար, զիյատէ եարտըմ էտիծի . մշկ ալլամ,
ճի . ճասաստար, զիյատէ ըէսմ էտի-
մուպալաղա իլէ ալիմ . ըա ըէսմամ, զիյատէ ըէսմ էտի-
յատէ զուլմ էտիծի :

Ս. Իսմը թափղիր նա՞ոըլ օլուր :

Ճ. Քէլիմէնին իքինծի վէ իւչիւնծիւ հարֆլարըն արասըն-
տա պիր չ իւավէ ետէրէք, էվզէլի մազմում վէ ախէրի
մէֆթուհ օգունմազլէ օլուր, լը ֆիյէյլ վէզնի իւղրէ, զիյ-
թի . ճիմաստար, զիյատէ եազընը . գրամ զատտար, զի-

նիւսէյր , աղ եալտըմէտիճի լով թիւֆէյլ , քիւչիւք չօ-
ճուգ . հիւսէյն , քիւչիւք կիւղէլ ատէմ :

ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ՄԷՋԻՑԻԿՆ ՁԻՑՀ

Ա. Մէղիտիւն ֆիյհ նէ՞ տիր :

Ճ. Սիւլասի իւլ միւճէրրէտին իւղէրինէ պիր եա իքի վէ
եալիօտ իւչ հարփ զիյատէսիլէ եափրլան ֆի՛լէ Մէղիտիւն
ֆիյհ տէրլէր :

Ա. Սիւլասիտէն միւշթագդ օլան ֆի՛լլէր դա՞չ պապ
տըրլար :

Ճ. Սըւլասիտէն միւշթագդ օլուպ քիթապէթը 0սմա-
նկյէտէ միւսթամէլ օլան էֆալ տօդուղ ուապէ թագսիմօ-
լունուր :

1. իֆա՛լ . 2. գուղաւ թէ՛ֆիլ . 3. գուղաւ Միւֆապէ .

4. ինֆիալ . 5. գուղաւ իֆթիալ . 6. թէ՛ֆա՛իւլ .

7. թէ՛ֆա՛իւլ . 8. գուղաւ իֆիլալ . 9. գուղաւ իսթիֆալ .

իշպու տօդուղ պապտան մատա պիր տէ թիւպափ իւլ
միւճէրրէտ պապը վար տըր քի , վէղնի և վագալէ տըր :

Ա. Մէղիտիւն ֆիյհ օլան էֆալ դա՞չ նէվ՝ տըր :

Ճ. իւչնէվ՝ տըր . թիւպափ (*) (رباعي) քառատառ) Խիւմա-
սի (հնգետառ) վէ Սիւտասի (سداسی) վէցնատառ) :

(*) իշպու թիւպափ մէղիտիւն ֆիյհի իլէ թիւպափ իւլ
միւճէրրէտ պիր օլմայըպ , պունուն հարփը էվլէլի քէնտիսին-
տէն տէյիլ տիր .

ՆԵՎԱԼ ԵՎԱՎԵԼ

ՐԻՒՊԱՒ ՄԷՋԻՑԻԿՆ ՁԻՑՀ

Ա. թիւպափ նա՞սըլօլուր :

Ճ. Սիւլասինին ֆիյլի մազիսի իւղէրինէ պիր հարփըն զի-
յատէսիլէ օլուր , վէ պու տափի իւչ տըր :

Ա. էվլէլըի պապը նա՞սըլօլուր :

Ճ. Ֆիյլին հառուրէ ասլիյէսինին էվլէլինէ պիր էլէֆին զիյա-
տէսիլէ օլուր առ էֆալա կիսի :

Իքինձի պապը այն իւլ ֆիյլի ճինսինտէն պիր հարփըն զի-
յատէսիլէ , եանի թէշտիտի օգունմաղլէ օլուր առ ֆա՛ալա
կիսի :

Իւչիւնձիւ պապը Սիւլասինին ֆա իւլ ֆիյլիէ այն իւլ
ֆիյլի արամընտա պիր էլէֆին զիյատէ վէ մէտտիլէ օլուր
ֆա՛ալա կիսի :

ՊԱՊԱ ԵՎԱՎԵԼ

1. ՄԱՍՏԱՐ գուղաւ իֆալ . վէջն
ՄԷՋՈՒՄ

1. իմալ , եափտըրմագ . այսաւ իխրաճ , չըդարմագ .
2. իմալ , կէօսթէրմէք . այսաւ ինպար , զօր էթմէք .
3. իմալ , կէօնտէրմէք . այսաւ ինլաս , օթուրթմագ .

ի փհամ, անլամագ .   աջալ ի ճմալ, գըսալթմագ .
 իսմը ֆախլ   վեցն   իսմը Մէֆուլ
 միւ միւֆիլ .   միւ միւֆալ .

ՄԵՎՃՈՒՆ

միւխպիր խապէր վէրիճի . յշտ միւխպէր խապէր վէրիլմիշ .
 միւրսիլ . կէօնտէրիճի . մը միւրսէլ կէօնտէրիլմիշ .
 միւսպիթ իսպաթ էտիճի . միւսպէթ, իսպաթ օլունմըշ .
 յշտ միւճպիր, ճէպը էտիճի . յշտ միւճպէր, ճէպը օլունմնւշ .

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

2. ՄԱՍՏԱՐ բառականութեալ թէֆիլ . վեցն

ՄԵՎՃՈՒՆ

յուր թէֆրիհ, ֆէրահլաթմագ . յահ թալիմ, էօյրէթմէք .
 յուր թահրիր, եաղմագ : յահ թէքսիր, չօղալթմագ :
 յուր թէտրիս . տէրս վէրմէք . յուր թաստի՛, պաշ աղըթմագ
 յուր թէճրիհ, եարալամագ . յուր թախրիպ, խարապ էթմէք
 յուր թէրթիպ . սըրայա գօմագ . յուր թէպտիլ, տէյիշթիրմէք .

իսմը ֆախլ   վեցն   իսմը Մէֆուլ
 միւ միւֆա'իլ .   միւ միւֆա'ալ .

ՄԵՎՃՈՒՆ

յուր միւֆէրիհ ֆէրահլատըճը . յուր միւֆէրահ ֆէրահ-
 լանտըրըլմիշ .

յուր միւալիմ, էօյրէտիճի . յուր միւալէմ: թալիմ օլունմնւշ:
 յուր մուհարըլը, եազըճը . յուր մուհարըէր, եազըլմըշ .
 յուր միւհասսիլ. թօվլայլըճը . միւհասսէլ, թօվլանըլմըշ:
 միւրէթթիպ, թէր . միւրէթթէլ, թէրթիպ օ-
 թէլ էտիճի .

Լունմնւշ .

Պու պապըն պունտան պաշդա պիր տա թիփալ վէդ-
 նի վար արը յէլ: թիրքեար անտըրմագ . յէմալ թիմսալ . սու-
 րէթ վէրմէք կիպի ,

թէնփիչ, իշպու իքի պապլարըն հիւքմիւ էքսէրիա ֆիյլի
 دخل լաղըմվէ մալիւմիւ միւթէատտի գըլմագ արը, մէսէլա
 տախլ, կիրմէք իտիւլ, կիրտիրմէք . յահ ֆէհմ, ան-
 լամագ . յահ թէփհիմ, անլաթմագ :

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

3. ՄԱՍՏԱՐ բառականութեալ ՄԻՒԽԱՌԱԼ . վեցն

ՄԵՎՃՈՒՆ

մուգաթէլէ , պիրպիրինի էօլտիւրմէք .
 միւնաղա'ա, նիզալաշմագ ,
 միւտախէլէ , կիրիշմէք .
 միւքեալէմէ , սէօյլէշմէք .
 միւքեաթէպէ , մէքթուպլաշմագ .

միւպատէլէ , տէլիշմէք .

մուխապէրէ , խաղէրլէշմէք .

մուգասէմէ , պէօլիւշմէք .

միւրասէլէ , մէքթուպլաշմագ .

միւսալէնա , պարըշմագ :

իսմը փակլ

վէջն

իսմը Մէֆուլ

միւֆա՛իլ

مفاعل میւֆ'ալ .

ՄէՎԶՈՒՆ

منازع مիւնազի , նիղալաշըն . . . . .

خارب مիւհարիպ , ճէնկլէշիճի . . . . .

جادل مիւճատիլ , միւճատէլէ էտիճի .

مقاسم مիւգասիմ , թագսիմ էտիճի .

Պու պապըն պիր տա فعال փի՛ալ վէզնի վար տըր , մէսէլա
հուդանէլէ մանասընտա فتال գըթթալ . վէ միւճատէլէ մանա-
սընտա ձայ ճըտալ :

Թէնզիչ . Իշպու Րիւպախնին իւչիւնճիւ պապըն հիւքմիւ,
պիր փիյլին թարափէյն միյանէսինտէ իճրա օլտուղունու
պէյան է յլէտիյինտէն փի՛լի միւշարէքէթ (փոխադարձ բայ)
տէնիլուր : Վէ իսմը մէֆուլու տախի միւսթամէլ տէյիլ տիր :

ՆԵՎՆ ՍԱՆԻ

ԽԻԽՄԱՍԻ ՄԷԶԻՑԻՆ ՑԻՑ

Ա. Խիւմասի նէ՞ տիր :

Ճ . Սիւլասի իւլ միւճէրբէտին իւզէրինէ իքի հարֆ զիյա-
տէ վէ իլավէսիլէ պէշ հարփտան միւրէքքէպ օլան էֆալէ
Խիւմասի տէրլէր . պու տա պէշ պապ տըր :

Ա. Պունլարըն վէզնլէրի նա՞սըլ տըր :

Ճ . Էվզէլրի պապը մատտէի ասլիյէնին էվզէլինէ պիր էլէֆ
վէ պիր հուն իլավէսիլէ օլուր առաջ էնֆա՛ալ կիպի :

Իքինճի պապը մատտէի ասլիյէնին էվզէլինէ պիր էլէֆ վէ
ախէրինտէքի հարփըն ճինսինտէն պիր հարփըն զիյատէսի-
լէ օլուր . եանի լամիւլ փիյլի թէշախտլի օգունուր է-
ֆալա կիպի :

Ժէօրտիւնճիւ պապը , սիւլասինին էվզէլինէ պիր նէ , վէ
այն իւլ փիյլի ճինսինտէն պիր հարփըն զիյատէսիլէ օլուր ;
Առաջ թէֆա՛ալա կիպի :

Պէշինճի պապը , քէզալիք սիւլասինին էվզէլինէ պիր նէ
վէ փա իւլ փիյլի իլէ այն իւլ փիյլի արասընաա պիր էլիփին
զիյատէսիլէ օլուր առաջ թէֆա՛ալա կիպի :

Իշպու էպվապը խամսէնին սուրէթը իսթիմալէրի զիյրտէ
սըրասը իլէ թարիփ ու թէմաիլ օլունուր :

ՊԱՊԵ ԵՎԱԿԱԼ

4. ՄԱՍՍԱՐ ԻՆՖԻԱԼ ՎԵՐՆ
ՄԵՎԶՈՒՆ

انکسار ինքիսար , դըրըլմադ . انجذاب . ինճիղապ , ճէզպ օլունմադ .
انهدام ինհիسماسم , եըդըլմադ . انتقام իنդիسماسم , եըդըلմադ .
انجماع ինճիմա' , թօփլանմադ . انتقطاع իنդըլթա' , քէսիլմէք .
انلاق ինսիլաք , եօլթութմադ . اشصال ինֆիսալ , այրըլմադ .

իսմը ֆաիլ
միւնֆէիլ

ՎԵՐՆ

ՄԵՎԶՈՒՆ

ԻՍՄԸ ՄԷԳՓՈՒԼ
միւնֆէալ

ՊԱՊԵ ՍԱՆԻ

5. ՄԱՍՏԱՐ ԻՖԹԻԱԼ . ՎԵՐՆ
ՄԵՎԶՈՒՆ

اجماع իճթիմա' , թօփլանմադ . اجتماد . իճթիհատ , չալըշմադ .
احترق իճթիրապ , ատընմադ . احتراق . իճթիرապ , եանմադ .
اكتساب իքթի'աپ , գազանմադ . اكتساب իքթիթապ , եազըլմադ .
اختلاط իխթիلթ , գարըշմադ . اختلاط իخթիհալ , կէօչ էթմէք .

իսմը ֆաիլ
միւնֆէիլ

ՎԵՐՆ

ՄԵՎԶՈՒՆ

ԻՍՄԸ ՄԷԳՓՈՒԼ
միւնֆէէէլ

ملزم مիւլթէզիմ , իլթիլամէտիճի .
مختصر مիւفթէիիր , էօյիւնիւճի .
مجتمع مիւՃթէմի' , թօփլանմըշ օլան .
مرتکب مիւրթէքի'զ , իրթիքեապ էտէն .
مترقب مիւհՃթէրիգ , եագըճը .
مترقب مիւհՃթէرիզ , սագընան .
مجرم مիւՃթէրիմ , գապահաթ էտիճի .
مختدر مիւթէզիր , էօղը տիւէյիճի .
مختلط مիւխթէլիթ , գարըշլդ օլան .
مختقل مիւհՃթէմիլ , եիւքէնէն .

ملقس Պունուն իսմը մէֆուլու տախի պաղէն գուլանըլըր

միւլթէմէս, ըինա օլունսիւշ . բայ միւլթէսէմ էօվիւլիւր լի
էմալի :

թէնդիչ . Պու տախի էքսէրիա միւթավէաթ եախօտ լա-
զըմ մանասընա կէլիր :

ՊԱՎԾ ՍԱԼԻՄ

6. ՄԱՍՏԱՐ Դաշտահիլ . Վէջն
Մէկջոկն

Հմ թէալիւմ, էօյրէնմէք .
Ենջած թէճէտտիւտ, եէնիլէնմէք .
Խոհ թէհատտիւտ, սօնրատան հասըլ օլմագ .
Հկմ թէհաքիւմ, հիւքմ' ոսթմագ .
Հրա թէրահիւմ, մէրհամէթ էթմէք .
Հրա թէֆէհիւմ, անլամագ, ագլը էրմէք .
Հմ թէղէքիւր, խաթրա կէթիրմէք .
Հմ թէհամիւլ, սապր էթմէք .
Հգի թէփէքիւր, տիւշիւնմէք .
Հմ թէտէրիւս, տէրս ալմագ .
Հկբ թէքսպիւր, քիպիրլէնմէք .

Իսմը Ֆախլ
մէթէֆէ՛լ

Վէջն
Մէկջոկն

Իսմը Մէֆուլ
միւթէֆէ՛ալ

Հմ մէթէքէլլիմ, սէօյլէ յէքի .

Հմ միւթէքէպպիր, քիպիրլի օլան .
Ենջած միւթէճէտտիւտ, եէնիլէնմիշ օլան .

Հմ միւթէալլիմ, էօյրէնմէք .
Հրա միւթէրահիւմ, մէրհամէթ սահիպի .
Հմ միւթէֆէհիւմ, անլայընը .

Պու պապըն հիւքմիւ թէֆէլ վէզնի իւզրէ թասրիփ օլու-
նան գիյլէրի միւթավէաթ, եախօտ լազըմ գըլմագ տըր :

ՊԱՎԾ ԲԱՊԻ

7. ՄԱՍՏԱՐ Դաշտահիլ . Վէջն
Մէկջոկն

Ենջած թէպախւտ, ուզագ լաշմագ .
Ենջած թէճահիւտ, չալըշմագ .
Ենջած թէսատիւփ, ըասթ կէլմէք .
Ենջած թէքեաթիւպ, մէքթուպլաշմագ .
Ենջած թէնասիւհ, պիրպիրինէ նասիհաթ վէրմէք .
Ենջած թէճահիւլ պիլմէմէզիւք էթմէք .
Ենջած թէքեազիւպ, պիրպիրինէ եալան սէօյլէմէք .
Ենջած թէճափիւ՛, պիրպիրինի քէսմէք .
Ենջած թէթաթիւս, պիրպիրինէ հօրա տէփմէք :
Իսմը Ֆախլ
միւթէֆա՛լ

Վէջն
միւթէֆա՛ալ

Իսմը Մէֆուլ
միւթէֆա՛ալ

միւթէպա՛իտ , ուղագլաշմնչ օլան .

միւթէճահիտ . զայրէ՛լ հախճի .

միւթէքեախիտ , պիլափիրինէ մէքթուող եազար օլան .

միւթէնասին , պիլափիրինէ էօյւոտ վէրիր օլան .

միւթէճահիլ , քէնտիսինի ճահիլ կէօթէրէն .

Պու պապըն հիւքմիւ պազէն միւշարէքէթ , վէ պազէն
տախի լազըմեախօտ միւթավէաթ մանալաբընը իֆատէ էթ-
մէք տիր :

ՊԱՊԸ ԲԱՄԿԱՅԻ

8. ՄԱՍՑԱՐ ԱԿԱ ԻՖԻԼԱԼ . Վ. ԶՆ
ՄԵՎԶՈՒՆ

իհմիրար , դըրմըզըլանմադ .

իսֆիրար , սարարմադ .

اغبرار իղպիրար , թօղիլէ դարըշմադ .

Շէրէ . Պու պապըն իոթիմալի փէք նատիր տիր , վէ իս-
ը փափ'լի տախի առ միւֆալլ վէլնի իւրէ միւզպէրը
կէլիր . Պունուն կիպի պիր տէ լլանա էֆիլալ վէզնի վար տըր
քի , պիր ֆիյլն միւպալաղա իլէ ինըարընը պէյան էտէր
այրար իհմիրար , զիյատէ դըրմադ կիպի .

ՊԱՊԸ ՍԱՏԻՄ

ՆԵՎԸ ՍԱԼԻՄ

ՄԻՒՏԱՄԱ

Ա. Միւտասի նէ՞ տիր :

Ճ. Միւլասինին էվէլինէ և շ էլիֆ , սին , թէ , հարփ-
լարըն զիյատէսիլէ ալթը հարփուան միւրէքքէպ օլան ֆիյլէ
Միւտասի թապիր էտէրլէր . պու ուս պիր պապ տըր վէ հիւք-
միւ էքսէրիս Էնէկատ մանասընը իֆատէ էտէր աստված էսթէ-
գալա կիպի .

9. ՄԱՍՑԱՐ ԻՍԹԻՖԱԼ . Վ. ԶՆ
ՄԵՎԶՈՒՆ

իսթիխպար , խապէր ալմագ իսթէմէք .
ասխիար իսթիխտամ , խըտմէթէ գուլանըլմագ իսթէմէք .
ասխիճալ , աճէլէ էթմէք իսթէմէք .
աստվածագ , աօրմագ .

իսթիկպալ , գարըուլամագ .

ասխիամ , անլաթմագ .

իսթիքհամ , մէրհամէթ իսթէմէք .

աստհամ , գուլանմագ .

խոմը փակիլ

Վ. ԶՆ

միւսթէքիլ .

իսմը Մէփուլ

միւսթէք'ալ .

ՄԵՎԶՈՒՆ

միւսթախպիր, խապէր իսթէյիճի .
միւսթագպիլ, դարշըլայըճը օլան .
միւսթէֆհիմ, անլատըճը .
միւսթէնթիդ, սուալ էտիճի .

Պունուն իսմը մէֆուլու տախի քիթաղէթաէ գուլլանը-
լըր լշասա միւսթամէլ, լխասա միւսթագպէլ, բաշասա միւս-
թախտէմ, բաշասա միւսթահքէմ, բաշասա միւսթահսէն կիպի :

ՖԱՍԼԵ ՍԱԼԻՍ

ԲԻՒՊՈՒ ԻԻԼ ՄԻՒՃԵՐՐԵՑ

Ա. Ռիւպաի իւլ միւճէրրէտ նէ՞ տիր :

Ճ. Աալը տէօրթ հարփ իլէ միւրէքքէպ օլան ֆիյլէ Ռիւ-
պաի իւլ միւճէրրէտ թապիր էտէրլէր, պու տա պիր պապ
տըր գուլլալէ կիպի :

10. ՄԱՍՏԱՐ ՁԱՅ ՅԱԼԱԼ. ՎԵԶՆ

ՄԵՎԶՈՒՆ

Համարէնէ, եռւվարլամադ .

Հայ զէլլէլէ, տիթրէմէք .

Իսմը Փախլ	Վէջն	Իսմը Մէֆուլ
միւֆիլէլ .	գուլլալէ .	

ՄԵՎԶՈՒՆ

միւտահրիճ, եռւվարլայըճը .
միւտահրէն, եռւվարլանմը :

ՖԱՍԼԵ ՔԱՊԻ

ՖԻՒՆԻ ՂԱՅՐԸ ՍԱԼԻՄ

Ա. Ֆիյլի ղայրը սալիմնէ՞ տիր :
Ճ. Հրուֆը իլէթ վագը օլանլարա Փիյլի ղայրը սալիմ,
եախոտ ֆիյլի Միւթալլթէսմիյէ էտէրլէր :

Ա. Ֆիյլի ղայրը սալիմ գա՞չ նէվ տըր .
Ճ. Ղայրը սալիմ օլան էֆալ ալթը նէվ տըր, Միւզա'ափ,
էճլէփ, նագըս, Մէհման, Միսալ, լէֆիփ :

Ա. Միւզա'ափ նէ՞ տիր :
Ճ. Իքիթ նէ՞ տիր :
Ա. մէտտ կիպի :

Ա. Էկտէփ նէ՞ տիր :
Ճ. Ֆիյլին օրթասընտա հարփը իլէթ վագը օլուրաս,
էճլէփ տէնիր լու գալլ կիպի :

Ա. Նագըս նէ' տիր :
Ճ. Ալէրինտէ հարփը իլէթ օլան ֆիյլէ նագըս տէրլէր
ուս սէնվ կիպի :

Ա. Էճլէփտէ իսմը փախլ նա՞ըլ կէլիր :
Ճ. Էճլէփտէ սիւլսակնին իսմը փախլինտէ էկէր ւու վար ի-
է գէնէյէ թէպտիլ օլուր վահայիփ, գօրդադ կիպի :
Իսմը մէֆուլտէ գուհագփ օլունուր վահայիփ, մախուֆ, գօրդու-
լու կիպի ,

Իշպուշ զայլը սալիմ օլան էֆալըն միւսթամէլ օլան սըյղե-
լէրի գկյրտէ սրբասրպէ թարիփ օլունուր:

ՄԻՒԶԱՐ

ՍԻՒԼԱՄԻ

غیش ذل . ۷۶۲۲ ۷۶۱۱ لل .
بر اص . ۷۶۱۱ اس .
ضد مدد . ۷۶۱۱ کتکت .
ح خلال . ۷۶۱۱ کتکت .
رد فک . ۷۶۱۱ کتکت .

ԹԱՐ ԹԵՒՆԻՍԻ ԽԱՄԱԳԻՆ ԹԵՂԻՆ

իւմմէթ . հիտուեթ . զիմմէթ . հիմմէթ . ամ . զիմմէթ . հիմմէթ . գիտուեթ . միլլէթ . մարդուեթ . ամ . մարդուեթ . մարդուեթ . մարդուեթ .

عَلَيْكُمْ حِلٌّ لِّذِي الْحَلَالِ وَمَنْ يَرِدُ عَلَيْهِ مُؤْمِنٌ فَلَا جُنُونَ لِمَنْ يَرِدُ عَلَيْهِ مُؤْمِنٌ

ՄԻՒԼՈՒՅՈՒՆ

• مراتب حرارت دلات ، حاصله از میان میانگین طبیعت جلات امامت .

Իւմի Գալի

Հաճճ, հաճճա կիտէն . տալ, կէօթէրիճի .
Հատտ, քէսին . ձիլ, ալշագ օլան .

Հար հարը , սընադ օլան . حر حار ، سونا دان .
մարը , կէշիճի . مار مار ، كشيش . طبیب طبیب ، թապիալ ، հեքիմ .

• Իսմի Մէֆուլ

մէպրուր, իհսան օլունմուշ. մէզմումնամագպուլ. մեր մէպրուր, կանն օլունմուշ. մէտլու լիսպաթ օլունմըշ.

Խամի, Մէքեան, կէ Մաստարը միմի

մէղանն զանն օլունան մահալ մադարը, եէր, մահալ. օն մէղանն զանն օլունան մահալ մէմէրը, կէշիս . մէհէքք, այսը պիլտիրէն թաշ մէմէրը, հագիրիք . մազարրաթ, զիյան . մէզէլէթ, հագիրիք . մազարրաթ, զիյան . մէհապէթ, տօսթլուգ մշտ, մէշագրաթ, սըգընթը.

Միւպայաղա իլէ Իսմը Ֆախ

Հեղափոխական հիմքը գաղթել .
Հայաստան , հիսու Ետիճի .

Իսկական թագավոր

ئەپەمىم، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش،
ئەپەمىم، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش،
ئەپەمىم، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش،
ئەپەمىم، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش، ۋە گۈچەشىش،

husl, wlt, ß

P H H Q U P

اونچال ۱۳'۰۱

Այսպէս, եաբարմէթմէք. ադար իտարէ, չկվիրմէք.
Ազամէ, տուրմագ. արած իրատէ, իսթէմէք.

ԽԱՂԻ ԳՈՅԻՆ

Ի Ա Ր Ա Վ Ե Վ Ո Ւ Թ

مَرَادْ مُهَبَّتُرُواشْ ، بِهَمْدَلْتَنْ كِلْمَهَلْ . مَحَالْ مَمْوَلْهَاهَلْ ، مُهَبَّتُمْهَلْنْ ئِلْمَاهَانْ .
مَطَاعْ مُهَبَّتُهَاهْ ، قَلْنَاهَاهْ كِلْنَاهْ كِلْمَاهَاهْ ئِلْمَاهَاهْ ئِلْمَاهَاهْ .

ՄԱՍՏԱՐ ԹԻՖԻՆ ՔԵՎԻ ԹԻՖԱՆ

ԻԱՏԼ ԳՅՈՒԼ

Առաջին պատճենը մասնաւոր թագավոր է առիջի միւլպէյելն, աշխքեար է տէն

ՄԱՍՏԻ ՓԵԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱԿԱՎԱՐԱՆ

ՀԱՅՐ ԳՈՅԻՆ

մուտավիկին, եարտըմէտիճի. մուդավիմդարը գօյան.

ପ୍ରକାଶନ କମିଶନ

ՄԱՍԻՆ ԻՆՔԻԱԼ

Ենսիեագ , սէվդ օլունմագ , սիւրիւլմէգ .

իսմը Մէֆուլ

միւնսագ, սիւրիւլմիւշ.

Digitized by srujanika@gmail.com

Իսմայիլ

جَنْدِيَّةٌ مُهَاجِرٌ مُهَاجِرٌ مُهَاجِرٌ مُهَاجِرٌ

ՄԱՍԱՐ ՅԱՅ ԹԵԹՈՒԻԼ

نَصْوَرِ الْمُكَوَّنِيَّاتِ، وَالْمُكَوَّنِيَّاتِ الْمُكَوَّنِيَّاتِ، وَالْمُكَوَّنِيَّاتِ الْمُكَوَّنِيَّاتِ.

عالی ա'լի , եկուքսէք վէ ճէլիլ օլան .
قاضی դատը , տավայէ հիւքմ էտէն էֆէնտի .
صی սապի , քիւչիւք էրքէք չօճռուգ .

Измѣнѣнія

مَرْجِعِي مَكْرَهٌ، مَوْلَانِي مَكْرَهٌ، مَرْجِعِي مَكْرَهٌ،
مَحْفَنِي مَكْرَهٌ، مَدْعُونِي مَكْرَهٌ، مَسْأَلَتِي مَكْرَهٌ.

ԻԱՏՐՈ ՄԼՅՈՒՆ

מִשְׁנָה מִצְבָּח , וְעַלְמָה . מִרְסָה , לִבְנָה נָ . מִרְסָה , לִבְנָה נָ .

Ի Ա Ր Ա Ծ Ա Վ Ա Գ Ւ Ր

اعلى شمس ، قبیح استه لیلیه ایشان .
اوصی شمس ، قبیح استه پر کاشتیه ایشان .
اعی شمس ، رکیه ایشان .

C H I Q U E

ԵՐԱԾՈՅ ԻԳՆԱ

Իւմի Գալի

միւֆթի , գելթվա վերեն . պէյէնիլէն .

թարգիյէ խօշնուա էթմէք Խլեզ թախլյէ, պօշ զրագմագ-
ր ճնիք թաթլիյէ, ողբամագ . ու թէթպիյէ, թէթպիյէ էթմէք
իսիւ ֆախլ

Միւլեպաղի, թէրակիյէ էտիճի .

Իսրայէլ

۳۵ مەتەپەلىۋا ، ئەپەلەپەلىۋا ، ئەپەلەپەلىۋا .

ԽՈՒՄԱՅԻ

የኢትዮጵያ አንቀጽ ፭

Ենպիղա , սէղա օլմագ .   Այս ինչինս , չարփըլմագ .   Այս ինչինս , սէղա օլմագ .
Առջանագա , թիւքէնմէք .   Առջանագա , թիւքէնմէք .

ՀԱՅՈՒ ԳՈՎԻ

միւնհանի , չարկըդ . միւնդաղի , պիթմիշ օլան .

ՄԱՍՏՈՐ ԻԳՐԵՒԱՆ

Իւմի Գալի

مکبیف میتاری گیلی، گاشنیا گیلی، میتاری گیلی، میتاری گیلی،

ԻՍԲԼ ՄԷ ԳՈՎԼ

միւրթէղա , ըաղի օլունմուշ .
միւտտասա , իտտաս օլունմուշ .
միւթէնա , տրդդաթ օլունմուշ .
Ճետ միւպթէլա , կիրիֆթար օլմուշ .

6. ՄԱՍՏԱՐ ԹԵՇԱԾԱԿԻԼ ՎԵԶՆ

թէնէլի , աչըլմագ . տշկի թէշէքքի , շիքեայէթ էթմէք .
ու թէրագդը , արթմագ . ճէսատտի , վուզու պուլմագ
թէսէլի , դալպընը ըահաթ էթմէք .
խրի թէհարրի , արաշտըրմագ .

ԻՍԲԼ ՓԱԽԼ

միւթէնէլի , ըուշէն օլան քայլ միւթէհարրի , արաշտըրման
ու թէրագդը , եօգարը չըդան .
միւթէշէքքի , շիքեայէթ էտէն .

ՄԱՍՏԱՐ ԳՎԱՅ ԹԵՇԱԾԱԿԻԼ

թէրագի , իքի թարափտան ըաղը օլմագ .
տալ թէթալի , պիր պիրի արտընճա վագը օլմագ .
համայ թէամի , քէօրլիւք սաթմագ .
խաշի թէհաշի , սադընմագ .

ԻՍԲԼ ՓԱԽԼ

միւթէրազի , գարշլըգիւը ըազի օլան .
միւթէթալի , պիրալիրի արտընճա վագը օլան .
մահաշի միւթէհաշի , սադընըգը օլան :

Ա Ի Ի Տ Ա Ա Ի

ՄԱՍՏԱՐ ԻՍԹԻՑՈՒԼ

իսթիրշա , ըիշվաթ թալէպ էթմէք .
իսթիտա' , բէսմէն թալէպ էթմէք .
իսթիղնա , միւհթաճ օլմամագ .
իսթիսգա , սու թալէպ էթմէք .

Ա. ՄԷՀՄՈՒՂ ԱԿ յէ տէրլէր .

Ճ. Քէլիմէտէ պիր հէմղէ վագը օլուրսա , օնա ՄԷՀՄՈՒՂ աէր-
լէր թէհվիւլ , վալ գալ գալ վալ կիպի :

Ա. Միսալ ակ տիր :

Ճ. Քէլիմէնին էվլէլինէ պիր հարֆը իլէթ վագը օլանա
Միսալ եանի Միւթալ իւլ վաթէսմիյէ էտէրլէր աւ վատ ,
վալ վասլ կիպի :

Ա. Լէֆիֆ գաշ տիւրլիւ տըր :

Ճ. Լէֆիֆ իքի տիւրլիւ տըր , պիրի Լէֆիֆը մագըռուն ,
տիկէրի Լէֆիֆը մէֆըռուգ . Քէլիմէնին եա էվլէլինտէ վէ եա
ախէրինտէ իքի հարֆը իլէթ օլանա Լէֆիֆը մագըռուն տէր-
լէր ավ նէվա , թէվա կիպի . Վէ քէլիմէնին հէմ էվլէ-

Եինտէ վէ հէմալսէրինտէ պիրէր հարզը իլլէթ պուլունտը-սա , օնա տա լէ ֆիֆը մէֆըուկ թէսմիյէ ետէրլէր գ , վէֆա կիպի :

Իշպու Փիկիլի Պայրը սալիքմէր իւզէրինէ Իլմը Նահվտա լա-
զըմ կէլէն մալիւմաթ իթա օլունմուշ օլմաղըն, օրաեա միւ-
րաճաաթ օլունա :

Եթու ԱՐԱԳԻՅԵԼ ԽՎՃԵՐԻՆԵ ՄԱԼԻՄԱՅՔ ՄԻՒԹԻՑԵ

Արապի գիտլէր Թիւքքիտէ չող վագըթ մէվունի մագա-
մբնտա խսթիմալ օլունուա եիրմի աէօրթ վէզնէ միւնդասէմ
տրըլար : Մէվունլարը իւէ պէրապէր պուրատա զեքը օլունը :

1. فعال	ቁዱ'ል	قتل	ቀልቻለ
2. فعل	ቁዴ'ል	فسق	ቁጥራዊ
3. فعل	ቁጠ'ል	شعل	ሸሁሳብ
4. فعل	ቁኅ'ማት	طلب	ቈልቻብ
5. فعل	ቁና'ማት	صغر	መጥላም
6. فعل	ቁና'ሙሉ	سلام	መቴሎም
7. فعل	ቁና'ሙሉ	قيام	ቈረከመም
8. فعل	ቁና'ሙሉ	سؤال	መጥተዣል
9. فعل	ቁጠ'ሙሉ	دخول	መጠገሙበት
10. فعل	ቁጠ'ሙሉ	قبول	ቈልቻበት
11. فعل	ቁዋ'ል	دعوى	መዋዣ
12. فعل	ቁጠ'ል	شورى	ሸሁሳብ
13. فعلان	ቁና'ሙሉን	حربان	ኋርዳክናን
14. فعلان	ቁጠ'ሙሉን	خسران	መጠጠዋናን
15. فعلان	ቁኅ'ኤሉን	لمعان	ኤልማት
16. فعلة	ቁዋ'ቤቶ	رجت	መናከምቶ
17. فعلات	ቁና'ኤቶ	رفعت	የቀናቀዣ

18. نصرت **غپل لکی** فعلت .

19. عظیت **اگامکی** فعلت .

20. سعادت **گیمکی** فعالت .

21. درایت **تیرچکی** فعالت .

22. سهولت **گیلکی** فعالت .

23. مرحبت **مکریمکی** فعالت .

24. مدحه **مادمکی** فعالت (*) .

2. Ալիւլսոնին մաստարը առիվելքի տախի պաղէն թիւրքի-
տէ դուլահուլուր խօածնէ աفادասնե բազ կաօնըն է չառականէ պաղ-
կիսի:

بۇنى افادە مەكتىن دىكالدر ئەللىرىنىڭ سەپتەنمبىر ئىللىرىنىڭ بۇنى افادە مەكتىن دىكالدر ئەللىرىنىڭ سەپتەنمبىر ئىللىرىنىڭ

(*) Մալիւմօլա քի, մակըլամ վէ էմալինին ելչի վէ շալիւմօլա քի, մակըլամ վէ էմալինին ելչի վէ նուռաւը, վէ պազըլարը-նըն էվզէլինտէ. քի Տէնէր հէփ հըուֆը զայիստէ տըր : Քէզալիք մադուրէ իլէ, տի- կէրէրինին ախէրինտէ. քի Ելչի մադուրէ իլէ, տի- գիւմիւնին ախէրինտէ. քի Բալէր ալամէթը թէնիս օլուպ հիւմիւնին ախէրինտէ. քի Ամալիյէսի իւչ հարֆ տըր :

3. Մէղիտիւն ֆէյհ օլան էֆալըն վէ բիւպաի իւլ միւճէր-
բէտին իսմը ֆակլիլէ իսմը մէֆուլլարը, իմլա վէ թէրքիմէ
պիրպիրինէ միւշապիհ օլմաղըն. ասլա ֆարգլարը եօդ տուր,
վէ լաքին թէլէֆֆիւզտէ իսմը ֆակլին այն իւլ ֆիկլի մէք-
սուր, վէ իսմը մէֆուլտա մէֆթուհ օգունմաղէ, պիրպիրին-
տէն միւթէֆէրրիդ օլունուր. մէսէլա լատա միւսթամիլ,
գուլանընը միւսթամէլ, գուլանընընը :

4. Դասընթացը միւթեք արըտ օլան պազը իսմը փափէ իլէ իսմը
մէ փուլար :

U.S.U.S.

ԻՍՏԵ ՅԱՒՆ

ԻՍՄԵ ՄԵԹՈՒՆ

• موجب مجب انتخاب یعنی مجب موجب انتخاب مفاده مجب مجب انتخاب

Վէ էկէրքէլիմէնին էվմէլինոէ ճ ճ պուլունուրսա իֆ-
թիսլթասը , տալ հարփընա թէպտիլ օլուր : دمع տէմա' ,
ازدبار . զ յ շ ر գ է ն ր . ի տ տ ի ք ե ա ր . ا د ك ا ر . ی ق ի ք ը . ا د م ا ع
ի գ ո տ ի ն մ ա' :

Քէղալիք քէլիմէնին էվլէլինտէ և հարֆլարտան պիրի
պուլունուրսա Ակ հարֆընա դալով օլուր, վէ թէշտիտլէ օգու-
նուր, մէսէլա անսար իթթիսար . وصف վասփ. իթթիսափ :

ինչու այսպիսէն այս աշխատանքը աշխատանք է այս աշխատանքի համար կիրակի է աշխատանքը :

7. Մաստիկ առից ենին իքինքի վէ իւշիւնքիւ հարֆլարը
պիր ճինստէն պուլունուր, վէ եախօստ հարֆը իլլեթ օլուր
իսէ իտղամեա իլալիլէ իսմը ֆաիլ վէ իսմը մէֆուլ որյուէ-
լէրինէ թէղայեիւր իլլուր մէսէլս

8. Մաստաբը պազէն իսմը Գափիլ մանաընա օլուրլար
մէսէլա նամ աւ լու թէմամ օլուռ կիպի քի , թամ օլ-
տու տէմէք տըր : Վէ պազէն տախի իսմը մէֆուլ մանասընա
օլուր լսալդ կիպի քի , մակը լուգ տէմէք տըր , լաքին
պունչար սէմաի տըրլար :

9. Իսմակապընտա զիքըի սէպգաթ էթողի կիպի, Իսմը
փաելվէ Իսմը մէ Փուլլար ՛թէ իլավէսիլէ միւէննէս օլուր-
լար հայքեաթիպէ, Ա. Հ. մէքըուտպէ, Ա. Հ. տալէ, Ա. Հ. մէտ-
լուլէ, Ա. Հ. օւածիպէ, Ա. Հ. բամիյէ, Ա. Հ. մէրմի-
լէ կիպի :

Իշպու նե հարթը լիսանը Արագիտէ հեր ան պատար Ետէ
+էր օլարագ հայ ըէսէյէ սուրէթինտէ եազըլուր իսէ տէ , լիսա-
նը Օսմանիտէ էքսէրիա Ետէ Ետէ սուրէթինտէ , վէ պազրքէր

14. Իսմիր թափղեյլ էքի ճիշեթէ իսթիմալ օլունուր , եա
միւղաֆ օլուր անլու ավան էնլէրին էֆղէլը տէնիլույիքի կիպի ,
և անդ ավան ավան անլու էտաթբնատան սօնիրա կէլուր մէսէլա պու անտէն
պու անտէն էֆղէլ տըր տէնիլույիքի կիպի , քի պու անտէն
տահա ֆազըլ տըր տէմէք օլուր :

Մատաէի ասլիյէսինին հարփը ախերի վակեախօտ է ոլան
քէլիմէլէրին իսմը թափղիլի պահ աղքա ուղիղէսի իւզրէ կէ-
լուր մէսէլա անլէրին ադքազը պու տուր ·
եախօտ պու անտէն ադքա տըր կիալի :

لـ: فضل فضليات، فضليان، فضلى، افضل، افضلون، افضلان

ԻՄԹԻԹՐԱԾ

Պուրակա գատար զիքը ու թէմսիլ օլունան միսալէրտէն
անլաշլտըղը վէչչիլ , էսմաի Արագիյէնին մատտէի ասլիյէլէ-
րի իւչ հարֆտան էքսիք օլմատըղը կիպի . ալթը հարփտան
տախի զիյատէ օլամաղ : (1) Պու սուրէթտէ էսմաի մէզըիւրէ
սուհուլէթլէ դապիթ օլունմագ , վէ մատտէի ասլիյէ իւղէրինէ
զիյատէ գըլընան հարփլար եէքնազարտէ պիլինմէք իչիւն ,
վէզնլէրիլէ միսալէրի ճէտվէլտէ տէրճ էտիլէրէք , ճէմը միւ-
քէսսէրլէրի տախի այլրճա կէօսթէրիմի , տրը :

Արևի Անդրանիկ

(1) Եկերչի պաղէն իքի հարֆլը քէլիմէլէր պուլունուր-սա , անլէր փի իւլ ասթլիւչ հարֆլը օլուալ , սօնրատան պի-րէր հարֆլարը հաղի օլունմուշ տուր , շու աթիսէքի քէլի-մէլէրտէ վագը օլուուղու կիպի . Ա էպ չ էխ ա եկտ բ տէմ բ ֆէմ , վէ էմաալի :

ՃԱՐՅ ՄԻԼԵՒՍԻՐ

13 . Թիւղախ ելէ խիւմասիլէրին ճէմը միւքէստըլէրի

գըյասի օլոռուղունամն տախմաց գումար ֆէալիկ, վէ Ռիւպակի մէզիտէք տախմաց գումար ֆէալիկ վէզնէքը իւղէրինէ ճէմիլէնուր, փաղաթ իւխտմասիլէքին ճէմիէրինտէ հարփը ալսէր թէրք օլոռնուր, մէսէլա,

Վէ քէղալիք Բիւպախ մէզիտ վէդնլէրինտէն ու գուլ, վէ գառն գիւլան գառուլ, մէ գառն սըրդէլէրին ճէմը միւքէսսէրլէրի տախի տախմա գուալիլ գէալիյլ վէզնի իւզէրինե կէլուրլէր, մէսէլա.

Տեղեր ուղյղէ վէ վէզնլէրին զեքըի իշպու քիթասլըն ճիւ-
զը սալիսինտէ ուղղաթէ էյլէմիշ տիր :

ՊԱՊԵ ԿԱՄԻՍ

ԷՏԱՎԱԹԸ ԱՐԱԳԻՑԵ

Ա. Արագիտէն լիւանը Օսմանիտէ դուլլանըլան էտէվլաթ
դա՞նդրլար տըր :

Ճ. Արագիլունին քիթապէթը Օսմանիյէտէ միւսթամէլ օլան
էտէվաթ շու աթիտէքիլէր տիր :

Հայության վերաբերյալ առաջին գույքը կազմվել է 1918 թվականի հունվարի 1-ին՝ Ադրբեյջանի պատմական տարածքում՝ առաջարկություն տալու մասին:

بِلَّا نَأْمَلُ مَا لَنَا مِنْ حُكْمٍ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ

պիլա վայեղ, վայրզըզ, բրդչունը. պիլա մանի, էնկէլսիզ. մանի օլմայաբագ բլա մանع .

لِلْأَقْرَانِ بَيْنَ النَّاسِ وَلِلْمُسَمَّىٰ بَيْنَ الْمُرْسَلِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ

Հասպ էլիմփեան, միւլքին օլոռղբան հասպ էլ վաճիպ, իդթիզաւընճա .

Հասպէլիքթիտար, գուտրէթէ կօրէ. Հասպէլիքթիտար, գուտրէթէ կօրէ.

հիյնի վիրուտինտէ , կելտիյի անտէ .
հիյնի միւլադաթընտա, դափուշտուղու վագըթտա
ալէթթափսիլ , ուղուն ուղատրյա .
ալէլիուտուս, պա խուսուս .

ալէսսապահ , սապահյրյըն .
ինտէննաս , նաս պէյնինտէ .
ինտինիզտէ , եանընըզտա .

ֆէվդ էլ ատէ , ատէթտէն զիյատէ .
ֆէվդ էլ զսյէ , հատտէն զիյատէ .
գապլ էտ տուխտուլ , կիրմէզտէն էվվէլ .
դապլ էլ վիսուլ , ուլաշմազտան էվվէլ .
էտէլ իսթինթադ , ոօրուտուղու անտէ .
էտէլ վիրուտ , կէլտիյի անտէ .
միւթեագըլ իւլ էտվտր , տէվըրլէրին արտընտա
զայրը զալէքէ , պունտան պաշտա
զայրը մահտուտ , մահտուտ օլմայան .
զայրը լոյլը լոյլիդ , լոյլդ օլմայան .
մին էլ գալպ , եիւրեքտէն . ճան ու կէօնիւլտէն .
մին էլ էվվէլ , էվվէլտէն .
մին էվվէլինի } էվվէլինտէն ախէրինէ գատար :
իլա ախըրընի } էվվէլինտէն ախէրինէ գատար :
մին լութֆ էլ մէվլա , Ալլահըն լութֆունտան .
պի ամս ալլահի թաալա , Ալլահըն եարտըմիլէ .
պիսմիլահ , Ալլահըն իսմիլէ .
պիտէփաթ , տէփաթլէ .
պիթթէնրիւպէ , թէնրիւպէ իլէ .
պի իղղ գէլ իղպալ . իղղէթ ու իղպալիլէ .

պիլ իթթիփադ , ոէօդ պիլլիկիլէ .
بِاللَّهِ مُتَّسِعٌ } Ալլահ հադրը իչիւն .
فِي وَاللَّهِ } Ալլահ աշուաթ իչիւն .
لِمَصْلِحَتِهِ } Ալլահ մասլահաթ իչիւն .
لِأَجْلِ الْأَخْذِ } Ալլահ էջլ իւլ իթա , վէրմէք իչիւն .
لِأَجْلِ الْأَعْطَا } Ալլահ էջլ իւլ մէւալիհ , մասլահաթ իչիւն .
لِأَجْلِ الْمَاصَلِحِ } Ալլահ էջլ ֆայիզ , ֆայիզ պէրապէր .
مَعَ الْأَئْصَادِ } մահաղա , շունունլէ պէրապէր .
مَنْكَرِ } մաէն , պէրապէր , պիրլիքտէ .
دُنْ قَرِيبِ } անդարիպ , եագընտա .
عَنْ قَصْدِ } անդաստին , մախուտս .
أَنْسَابِهِ } ճաճը կէօնիւլտէն .
فِي الْقَلْبِ } անսամիմ իւլ գալպ . ճաճը կէօնիւլտէն .
فِي الْحَالِ } կիլ հալ , անիտէ , տէրագապ .
فِي الْحَقِيقَةِ } գիլագըլէ , հագըգաթտա .
فِي زَمَانِنا } գի զէմանընա , վագթըմըզտա .
كَانَ } քէմաքեան , օլտւզու կիսլի .
كَانَ } քէմաեէնպազի , վաճիպ օլտուղու կիսլի .
كَانَ } քէշշէմ , կիւնէշ կիսլի , ափ աշիքեար .
لَا شَكَ } լա շէքք , շիւպհէսիլ .
لَا لَبَ } լա պիւտ , մութլագա .
لَا لَيْحَصِي } լա եռոհսա , հիսապւըզ .
لَا عَلَيْهِ } պինահէն ալէյի } պունա նազարէն , օլոէպէպտէն
بَنَارِين } պինահապէրին } մէպնի ալէյի } մէպնի ալէյի .
بَنَارِين } վի թո Ա. Մ } վի թո Ա. Մ }

ԳԱԼԻՑԻ ՄԱԽԱՍՏԱԿ

1. Շակիրտան Թիւրքնել եազըլարը թանըմաղաղաշլատըգլարընտա , էլ եազըյա տախի պաշլալըպ , օգուտուղլարը տէրսլէրին պիր եախօտ իրի սաթբբընը եազմալը տըրլար :

2. Էլիփ ճիւզիւ պիթիրիպ ազ չօգ տիւզ օգուտմաղա ալըշմըշ օլանլաը (Թէֆիդ պէյին էսէրէ օլան դրաաթըթէտրիծիյէ կիպի աչըդ իսկարէ իլէ եազըլիրը էտէպիյաթա միւթաալիդ պիր քիթապտան տէրս ալմալը , վէ թէտրիծիէ իլըրի էլիթաերէրինտէ Միգթահ օգուտմալը տըրլար :

3. Գախէի Թիւրքիյէի էյիճէ էյրէնտիքտէն սօնրա՝ Թարսի գայիտէսինէ պաշլատըլարը վազըթ . Էրմէնիճէ եազըլարը իլէ թարիփ օլունմուշ օլան գախտէլէրի Թիւրքնել հրուֆաթընա թէպտէլ , վէ է արիճտէն պազը միւայլար տախի իյրատ էտէրէք , Հիքմէթը ախլադ իիսկի ֆախտէլի քիթապլար օգութմալը :

4. Թարսի գավախտինի պիթիրտիքտէն սօնրա , իսասսէթէն թալիմը իմլա իչիւն պունտան աղտէմթապ էթաերմիշ օլտուդուղ միւնթէրապաթիւլ Միւնշէթ (Իշուռ քիթապըն տախի իրինճի թապը իսոյլըտան պէրու Թիւրէնմիշ օլտուդունտան , պու տէֆա պիր թազըմիլավէլէրէ նէվ ուսուլիզըրէ իւչիւնճիւ տէֆա օլունմագտա տըրլ :

Նամըիսալէտէքի մուխթասար թահրիրաթը տըրդպաթլէ հըրուֆաթը Թիւրքիյէ նադլու թէպտէլէ պաշլալըպ , Արապի վէ թարսի լուզէթլէրին մանասը տախի քիթապը մէզքիւրիւն աչէրինտէ սըրաաը իլէ եազըլմըշ օլմազըն ճայի իսթիմալլարընը էյրէնմէլի տըրլար :

5. Նակիրտան Արապի դակտէլէրինի էյրէնինճէյէտէք Միւնթէիսպաթըն շամիլ պուլունտուզու թէղրիըէ . մէքթուպ , արզուհալ գօնթըթաթօ վէ թահրիրաթը սոյիրէնին սուրէթլէրի տախի պիր իրի տէֆա եազմիշ , վէ իմլաճա էփէյի մէլիքէ քէսպ էյլէմիշ վէ իսայլընա լուզէթ տախի էյրէնմիշ օլաճագ լարընտան , օլ վագըթ պիր թաբաթտան էրմէնինէ եախօտ ֆրանսըգնատան թէրճիւմէյէ , վէ պիր թաբաթտան Թիւրքնել թէլէմագ (Ահմէտ Վէֆիդ փաշմանըն թէրճիւմէպի) օգուտմաղա պաշլամալը տըրլար : Արալըդտա թիւրքնէլ զազէթալար տախի օգուտսալար ֆայիտէտէն խալի տէվիլտիր :

Իշթէ շու սիեագ վէ ուսուլիզըրէ սու իիւն Թիւրքնէյէ պաշլամիշ օլան պիր շակիրտ , հէմւն պիր սէնէ միւրիւրինտէքիթապէթը Օսմանիյէ իւզըէ իսթաերզգնա պիր շէյ գալէմէ ալմաղա միւզ թէտիր օլապիլէճէյի , վէ պիհուտէ զոյ իակէճէյի իւչտէօրթ սէնէ , վէ պէլքին տահա զիյատէ զիզըյիթէթ վագթընը իւլումնափիա իիէ էթիղալէ միւսայիտ օլապիլէճէյի գավիլէն մէմնուլ տըրլ :

ՍԱՀԻՊԻ ՔԻԹԱՊԻՆ ԻԹԱՏԵՍԻ

Միլէթի նէ ճիպէի 'Օսմանլիկէնին շահրահը' իւր ու մէտրիփառէ թէ-
րագրը վէ թէգատափիւմ էթմէսինէ խատիմ օլան՝ քիթագիրուցը
սէնա'աթ ը ալիյէ սկյլէ, չ2 սէնէլքրատէն այբու, միւշթէդիլ սկուլուն-
մուշ, վէ սէպգաթ էտէն խըտէմաթ ը ֆէգգէլատէ ի աճիղոննէմ սէ-
մէրէսի օլորագ շու խուսուսան քէսու ի թէճէլի վէ թէֆէյիւլ էտէ-
րէք էվլուաը միլէթ ի ֆէխիմէ ի մէրգումնին հիւսն ի թագտիրէրի-
նէ մաղչար օլմշըմ տրոյ :

Ալի հալէթիւն հազիհի մաթպա'ա վէ քիւթիւնանէմի սոլիթ մոթ-
պուաթ ը Օսմանլիկէնին ասար ը նէ ֆիսէսինէ միւնհասրը գըլի՛ւ օլո-
րագ իքի եիւզ ատէտի միւթէ ձալուզ քիւթուալի միւթէնէ վիլյէ թապ
ու նէշը էթմիշ վէ շայան ը թագտիր օլան շու սանա'աթ ը մէրգու-
պէնին հասոտ ը պալայա կյառլընա ալի գատր իւլ խթիթաէ խատիմ
վէ մուլաֆփատ տախի օլմուշ իքէն ալու քէրէ աթփալը վաթան վէ
էպնաի էրմէնիանա սիր խըտմէթ ի մուճիպ էլ մէ ֆիսէրէթաէ սու-
լունագ մագսէտի խայր մարտառըլա լիսանը լըթափէթայրանը միւ-
լլյէմիզ հրուգը յլա մաթպա'այը նաշիզաննէմի թէղին էթմիշ կէրէք,
էրմէնիձէ վէ կէրէք էրմէնի էլ հուրուֆ թիւրքձէ քիթաղլար թապ
ու նէշընէ պէտ" ու մուլայչէրէթ էլլէմիշին տիր :

Միլէթիմիզ աթփալըն էպհանլըն թէնզիր վէ անլէրի քիթո-
պէթ ի 'Օսմանլիկէտէ սէհիլէն թա՛իմ իշուն մուլալիմ ի շէհաւրուէ միւէլ-
լիփի զայ յուր Յակոր էֆէնաի Փաշանլըն թէրիթիալ վէ թէէլիփինէ
հիմմէթ էլլէմիշ օլորգը շու քիթաղլը միւսթէթատ միւտաէտմըզը իս-
պաթա տէլիի ալէնի տիր :

Մամափիյհ, շու սար մէտրիփէթհասրը չէհրիեարիսի մաղպութ ը
ասար օլան չէհրիեար ը քէրամէթշի' ար վէ շահնահը ա'տիմ իւլ մի-
սալ չէփէթլու վէլինլիմէթ ի ալէմ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին զէ-
մանը ս'ատ իդթիրանը հիւմայունլարընտա վէ սոյէ ի հիքմէթվոյէ ի
խոսրովանէլէրինտէ նիչէ նիչէ ակօյէ քիթաղլուր նէշընէ նայիլ օլա-
ճաղըմը իւմիս էտէրիմ:

Միւփթահ-իւլ-իւլումըն սիրինձի վէ իքինձի տէփաքի թապը օն,
օն սէշ զրուշ սաթըլարագ էետափի ի նասաս վէ ո՛լը միւթպուաթ-
տա նիւսուէլէրի գալբանըշ իքէն, պու տէփա՛քի թապը սալիսինէ ի-
լավէլի վէ միւճէլէտ օլորը անգուշ Յ. Ղ. պիր զըյմէթի ծիւզիէ
թագտիր էտէրիմ տափի թէպանութէ ի նըտմէթ ի թէսհիլլի տիր
զանն էտէրիմ:

Քիւլիյէթէ միւսիսինլիմէթ իսպօնմօ սախի օլունուր:
Ա. Խ. Ա. Մաշնակ
Ա. Խ. Ա. Մաշնակ

ՀՅ Ազգային գրադարան

NL0542232

